

PRÍLOHY

Príloha 400/1

SK1	J. F. Rimavský1871 podľa A. Ghilláni a S. Ormis	SK2	SK3
... a ten kráľ mal veľkú a krásnu záhradu, ktoré snad nikde páru nebylo.	... a ten kráľ mal jednu veľkú záhradu a v tej záhrade jeden strom, ktorému na krásu v celom svete páru nebolo.	A ten kráľ mal jednu záhradu, a v tej záhrade jeden strom, ktorému na krásu páru v celom svete nebolo.	... a ten kráľ mal jednu peknú, veľkú záhradu (...) strom, taký, že asnad na svete ani krajšieho nemvož byť.
Dal zavolať z celej krajiny moudrých ľudí, zahradníkov i hádačov.	Navela dal potom z celej krajiny svolať zahradníkov, hádačov a múdrych ľudí.	... dal zvolať z celej krajiny zahradníkov, hádačov a múdrych ľudí...	... dal zavolať hádačov, mudrcov a šetkých zahradníkov.
„Darmo si rozumy hubiť, to sa uhádnuť neďá, ale ja vám o tom divnom strome dačo poviem.“ (...) „Za mojho malička rozprával mi jedon veľmi starý človek, že tomuto stromu ažda v celom svetě páru niet, a že také ovocia nosí, jakého ludie ešte nevidali. Před pol nocou sa pučí, po chvílke kvitně, a zas po chvílke zlaté ovocia dozrieva. O polnoci ho dakto oberá - ja neviem kto.“	„Akým ovocím ten strom obrodí: to z nás nikto neuhádne; lebo takého stromu niet viac na svete, a takého ovocia z nás ešte nikto nevidel. Ale vám poviem voľačo, čo som ešte ako malý chlapček od jedneho staričkého o tomto strome rozprávať počul, a dosial nikomu nepovedal. Ten starý otec rozprával, že tento strom každú noc o jedenástej hodine pučí, o štvrt' na dvanástu kvitne, o troch štvrt'iach na dvanástu že na ňom zlaté ovocie dozrieva a o dvanástej že ho zavše niekto - ja nevie kto - pooberá.“	„Akým ovocím tento strom obrodí, to nikto z nás neuhádne, lebo takého stromu sotva viac na svete jesto a ovocia tohto ešte nikto z nás nevidel. Ale ja vám poviem voľačo, čo som ešte ako malý chlapček od jedného starého otca o tom strome počul a dosial' nikomu nepovedal. Tento strom každú noc o jedenástej hodine má sa pučiť, o štvrt' na dvanástu kvitnúť, o troch štvrtiach zlatým ovocím dozrievať a o dvanástej má ho naveky voľakto - ja neviem, kto - oberať.“	(hovori jeden z mudrcov a hádačov) „Milí páni, jakové ovocé má prinjest tento strom, sotby kdo mvož uhádnúť, lebo na svete nikde medzi ludmi ho nenajdeš, len tu. (...) co v mé mladosti ještě vloženo do tajemství ducha mého, to nyní v šedinách na světlo vykladám. V noci o jedenácté začne se pučit, o čtvrt' na dvanáct vykvitne, do trich čtvrtí uzřeje, a o dvanácté ho dakto ober, ale kdo? to nevjem.“
„Keďže je tak,“ praví na to kráľ, „dám ja na to striehnuť. Strom je muoj, a z mojho stromu muožem aj ovocia oberať, v tom mi ažda nik ⁸⁾ brániť nebudě. Tak urobím.“	„Ej“ - povedá - „tobys veru zaslúžilo presvedčiť sa, či je to tak, a jestli je tak, to ovocie pooberať, veď je strom môj, i záhrada je moja.“	„Ej, to by veru zaslúžilo dostriehnuť, či je to tak; a keď je tak, aj to ovocie pooberať, veď je strom môj a v mojej záhrade...“	Jaknáhle to kráľ počul, hned umínal to vypátrat.
„Ja sa na to podberiem,“ pravil nejstarší...	„Ja sa vezmem na to“ - odpovedal chytrý najstarší kráľov syn.	„Ja sa dám na to,“ odpovedal najstarší kráľovský syn.	Poslal (kráľ) a tak najstaršieho, aby v záhrade nocoval a vartoval na to ovocja.
Prišiel večer.	Prišiel večer.	Prišiel večer.	-

<p>Nejstarší králův syn nazval si druhův, nabrali si pečeně a vína (...) vybrali se do zahrady pod strom. Rozložili si oheň, jedli, pili, smáli se, veselili. (...) Před půlnocí obzerajú strom, najdou puky; po chvíli se opět dívají, tu se rozvíjí květ, a po chvíli místo květu malé bleskové bobulky viděli. Bobulky vidom očima rostly, a krásné zlaté jablíčka jako hvězdičky po stromě se ligocú (třpyti).</p>	<p>Milý najstarší kráľov syn vybral sa do zahrady, vzal si hodne vína a pečene, jedol, pil a robil si dobrú vôľu, a zavše sa poďíval na ten strom, že čo sa diať bude. (...) Iba raz bije jedenásta, tu vám strom začne puky vyhánat'; bije štvrt', puky rozvíjajú sa v krásny kvet; bijú dve štvrtce, kvet sa mení na malý lysklé bobuľky, bobuľky na vidom oči sa rozduvajú a rastú, až o troch štvrt'ach premenia sa na utešené zlaté jablká a jablká zalygotajú sa jako slnce.</p>	<p>Najstarší kráľov syn vybral sa do záhrady, vzal si hodne vína a pečene sebou a robil si tam dobrú vôľu a vždy len na strom pozeral, čo sa diať bude. (...) Iba raz bije jedenásta, tu už strom puky vyháná; bije štvrt', puky v krásny kvet sa rozvíjajú; bije dve štvrtce, kvet sa mení na malé lisklé bobuľky; bobuľky navidomoči sa rozduvajú a rastú, až sa o troch štvrtiach na krásne zlaté jablká premenia a jako slnce zaligotajú sa.</p>	<p>Tu najstarší syn nabere si kamarátov a slúhov, aby nezaspal a aby mu bolo veselší. Príde jedenáct, tu už puky hnalo, po chvíli sa květ rozvíjel a nezadluho o pól dvanácté zazreli maličkje bobulky na stromě. (...) zlatje jablka se blišet po šeckých konároch.</p>
<p>blesk, třesk, vichor, hrmavica a strašlivá leja, tma a mrákota jako v rohu</p>	<p>začne sa strašne blýskať, a ešte strašnejšie hrmeť, oblaky sa nashánajú, počne sa liať, a jeho ofúknuť akýsi vetor</p>	<p>začne sa strašne blýskať a hrmieť, oblaky sa naženú, počne sa liať a jeho spiaci vietor ofúkne</p>	<p>narás zahrmi, nebo sa búří, lijavec sa sype ako z mecha, a tma zalahne, že ani sebe neviděli.</p>
<p>po jablkách ani znaku</p>	<p>ani chýru ani slychu</p>	<p>ani chýru</p>	<p>Ale strom prázon, ani stebky na nom...</p>
<p>... strom začal pučeti, začal kvěsti, odkvete a ukazovaly se blyskavé bobulky. Ty rostly, rostly, a již bylo viděti jablíčka, jak se mezi listem ligocú.</p>	<p>Ale jakonáhle udrela jedenásta, začal strom pučiť; ako udrela štvrt' puky začaly rozvíjat' sa v krásny kvet; ako udrely dve štvrtce, kvety premenily sa na malé lysklé bobuľky a bobuľky sa na vidom očima rozduvaly a rástly, až o troch štvrt'ach zalygotaly sa krásne zlaté jablká po celom strome.</p>	<p>Ale udrela jedenásta, začal sa strom pučiť; udrela štvrt', puky sa začali v krásny kvet rozvíjat'; udreli dve štvrtce, premenili sa kvety na malé lisklé bobuľky a bobuľky navidomočima sa rozduvali a rástli, až o troch štvrtiach krásne zlaté jablká všade po strome sa zaligotali.</p>	<p>... strom se pučil, kvitnúl aj jablká zlatjé donjesol...</p>
<p>... hnali se ke stromu s rozpiatými rukama. Tu je zarazí neobyčejná zima, až jim tváře opekaly; pod nohama měli klzký led, že za každým krokem na zem padali...</p>	<p>... sa hned' pobral na strom (...) Tu sa vám strhne okolo stromu strašná zima, že až tak opekalo, mlha a tma zaľahla a do okola samý samučičkej ľad. Kráľovmu synovi sa nohy klzaly za každým krokom, že padal na zem.</p>	<p>Stredný kráľovič dlho nečakal, ale sa pobral na strom, že ich ide oberať (...) veľká zima, až tak opekalo, hmla a tma zaľahla a dookola všetko samý ľad. Kráľovičovi za každým krokom sa nohy klzali len tak na zem padal.</p>	<p>Oni poskákajú a chcú utékat na strom, ale zrázu ztrhne sa zima, mráz, srjen, až len tak opalovalo, a okolo stromu samý ľad, tak že hned nosy porozbýjali, ak nastúpili. Na to sněh přšel a zatmilo se. Tí neboráci dobre od zimy nezkrepeneli, len tak drgotali zubami.</p>
<p>„Ked' sa im zle vodilo, azda sa mně</p>	<p>... azdaj budem šťastnejší, ako moji</p>	<p>... azdaže šťastnejší budem. (...)</p>	<p>A tak této noci já pvojdem strjěct, a</p>

vydarí,“ (...) Nic nevzal s sebou, jen pišťalu (...) Začal si pískat...	bratia. (...) nevzal si ničoho, iba tú svoju pišťalku. (...) pískal na pišťalke, že sa len tak ozývalo.	Večer sa i on vybral do záhrady s tou svojou pišťalkou. (...) pískal na pišťalke...	čo hned zamrznem, preca ho vypátrať musím.“ (otec ho chválil) (...) zvel si pišťelku, a v zahradě nedaleko toho znamenitého stromu si zastal a prelíbezne pískal...
Strom začne pučeti, kvésti, po kvétu zjeví se zlaté bobulky a z těch vyrůstají zlatá jablíčka. - Královský synek sa díval na strom, ale nepřestával pískat, a čím déle se na krásné ovoce díval, tím krásněji mu pišťalka vyrážela. V půlnoci tu náhle přiletí na strom jedna krásná, zlatá panička (slečna) v bílých šatech oblečena, a s ní přiletělo padesát pěkných děvčat. Začaly sbíratí jablka. - Královský synek hledí, hledí a nemůže s té zlaté paničky očí spustiti - nikdy podobné krásy neviděl! Přestal pískati, ba přestal i dychati, jen se díval.	Bije jedenást', strom začne pučiť, a on si len píska; udre štvrt', kvet premieňa sa na drobné lysklé bobuľky, bobuľky rozduvajú sa a rastú, až o troch štvrt'ach zalýgotajú sa krásne zlaté jablká po celom strome a on si len píska a preberá na tej pišťalke zavše krajšie a krajšie. O dvanástej urobí sa šuchot a dvanásť holubov, bielych ako sneh, priletí na tú jabloň a premenia sa na krásne zlaté panničky a medzi nimi najkrajšia ich kňazna. Mladý kráľovský syn zabudol na pišťalku, zabudol i na zlaté jablká, tak sa zahľadel na tú nevidanú krásu.	Bije jedenást', strom sa počne pučiť a on si len píska; udrie štvrt', kvet na drobné lisklé bobuľky sa mení; bobuľky sa rozduvajú, rastú; až o troch štvrtiach zablyskotajú sa krásne zlaté jablká po celom strome - a on si len píska a preberá vše krajšie a krajšie. O dvanástej sa urobí šust a dvanásť bielych holubov priletí na tú jabloň a premenia sa na krásne paničky a medzi nimi najkrajšia ich kňazna. Mladý kráľovský syn zabudol na pišťalku a zabudol aj na zlaté jablká a celý sa zadíval na tú nevidanú krásu.	Už udřelo jedonáct, už strom ochotně púčky vypúšťal, už odbije čtvrt', a kvety se rozvíjú, premilú vůnu posjélajíce na pišťal královskú. Šecek květ sa k němu obracal a na jeho nevinnosti a vznešenosti ducha i tjetto radost mať ukazovaly. Chvilka za chvílkou, čtvrt za čtvrtou sa míňala, a květ s níma utěkal, mesta seba jablčká nahávaje. Už zlatje jablčká dozřeli, a ten hvízdač na mesto toho, že by bol trhal, začal jim od radosti na chválu vyzpěvovat', a čím vjac na ně hladěl, tým sa mu krajšje videly a páčily. Nezadlúho zastane na vrchu na stromě jedná utěšená pani, ako anjel z nebe, a s ňov 50 panenky krásne zpjevaly. Mladík sa na nú dívá a umlkne, neveděl, či je to pravda, či sa mu len snívá.
zlatá paní rovno se stromu k pěknému královskému synkovi	sišlo dolu k najmladšiemu kráľovskému synovi	zišlo dolu k nemu	Ale pani pooberala zlato a zide k mladíkovi.
... doteraz ja chodila zlaté jablká oberať, ale teraz prišiel rad na teba. Ja som oberala o polnoci, a ty ich budeš oberať na poludnie.“	„Do teraz som ja chodila oberať zlaté jablká, ale teraz prišiel už na teba poriadok; ja som ich oberala na polnoc a ty ich budeš oberať na samé poludnie.“	„Doteraz som ja chodila oberať zlaté jablká, ale teraz už prišiel na teba rad; ja som ich oberala na polnoc a ty ich budeš na samô poludnie.“	„Tu máš, ty pěvče, tjetto poklady“, povje, „posavád som jich chodila já oberať, ale terás na teba rad prišol, ty jich musíš na poludnja vo dne oberať.“
„A kto si ty a kde bývaš?“ - pтал se jí. „Beronou ma volajú, v čiernom mestě bývam.“ Řekla a zmizela. - Královský syn stál jako stlp, nespustiv očí	„A ktože si ty, čože si ty?“ opýtal sa kráľovič. - „Ja som Berona z Čierneho mesta,“ odpovedala ona a zmizla. Milý šuhaj dlho díval sa za	„A kto si ty, čo si ty?“ spýtal sa kráľovský syn. „Ja som Berona z Čierneho mesta,“ odpovedala ona a naraz zmizla. Milý šuhaj ešte dlho	„Ale kdože si ty?“ chytro sa jú zpítá. - „Ja som Berona z černiho mesta“, povje a na skutku zmizla.

s místa, kde zlatá panička stála.	ňou a na strom...	sa díval za ňou a potom na ten strom...	
Když se rozbřeskovalo, upamatoval se, že má jít k otci.	Keď sa spamätoval, pustil sa domov.	Po chvíli, keď sa spamätoval, pustil sa domov.	Tu z radosti príbehne k otcovi...
„Dostriehol som, dostriehol, a všetko viem!“ volal zďaleka. „A kdeže ti jablká?“ - pta sa otec. „Jabl'k nemá, ale budem mať každý deň,“ odpovedal syn. „Jedno krásne zlaté dievča, volá sa Berona, ich na veky o polnoci oberalo, - ale teraz mi kázalo, aby som ich ja na poludnie oberal.“	„... dostriehol som, dostriehol som a všetko viem.“ (...) nuž a kdeže máš zlaté jablčka? - „Zlatých jablíček ja ešte nemám; ale som dostriehol a budem mať i zlaté jablčka. Jedno utešené zlaté dievča, volá sa Berona z Čierneho mesta, chodila ich oberať každú noc o dvanásť; ale ich teraz už ja budem oberať každý deň na poludnie, tak mi poručila Berona.	„Dostriehol som, dostriehol a všetko viem!“ (...) „nuž a kdeže máš zlaté jablká?“ „Zlaté jablká nemám, ale som dostriehol a budem mať aj zlaté jablká. Jedno krásne zlaté dievča, volá sa Berona z Čierneho mesta, chodilo ich oberať každú noc o dvanásť. Ale ich už teraz ja budem každý deň na poludnie, tak mi poručila Berona.“	„Apo, to Berona oberala tu ovocja a teras na mně zveřila, já jich mám na poludnja vo dne oberať.“
(otec) syna po tvári láskal	otec len potľapkával syna po pleci	Uradovaný otec len potľapkával syna po pleci...	Tu otec sa radoval, syna pochválil a potľapkal za ten čin.
v každej poledne jablka obíral a otcovi je nosil	oberal tie zlaté jablčka každý deň na poludnie	oberal tie zlaté jablká každý deň na poludnie	-
... práce ho netešila (...) myslel na zlaté dievče.	... nič ho netešilo, (...) len na Beronu myslel.	... ustavične na Beronu myslel.	... mladý syn začal smutný bývať a za Beronou chradnúť. Nič ho netešilo.
vybral si sluhu	Vzal si jedného sluhu...	Vzal si jedného sluhu so sebou...	Syn si ale nezveľ sebou len jedného sluhu...
Horami, polemi, vodami, přes mnohé krajiny krížom ³²⁾ krážom pochodil svet, ale o čiernom meste a o zlaté panně Beroně ani chýru ani slychu. Na dlouhé té cestě se vytrouvali, (...) přijeli k jednomu zámku.	... putovali cez hory, vody a polia, cez krajiny a morá a tak preputovali ďaleký široký svet od kraja do kraja - a o Čiernom meste a o krásnej Berone ešte ani chýru ani slychu. Už sa i unavili, zo všetkého vytrouvali (...) Napokon prišli do jedného zámku.	... putovali cez hory, vody a polia, cez krajiny a moria a tak preputovali celý široký ďaleký svet od konca do konca - a o Čiernom meste a o krásnej Berone ešte nai chýru ani slychu. Už sa i unavili, zo všetkého vytrouvali (...) Napokon prišli do jedného zámku.	Chodili, chodili, šeckýma krajami, prešli celý svet, a precí o čiernom meste nič nepočúli, ani o krásnej Berone. (...) Ale ešte dostáli chuť a ponáhlali sa do jedného zámku.
V tom zámku bydlela jedna Ježibaba, matka Beronina. - Ježibaba jich viděla, jak do zámku vjížděli, ihned jim v ústrety šla, přivětivě jich vítala a žádala si vědět, proč se prikonali.	Pani toho zámku bola Ježibaba, a jej dcéra bola zlatá Berona. Keď prišli do zámku, Ježibaba im vyšla v ústrety, pekne ich privítala a zpytovala sa čo hľadajú?	Ten zámok bol jednej ježibabi, ktorej dcéra bola zlatá Berona. Keď prišli do zámku, ježibaba im v ústrety vyšla, pekne ich privítala a zpytovala sa, čo hľadajú?	Tu bývala jedná stará Ježibaba, ktorej céra bola Berona.
„... či tu nėslychat' o čiernom meste a o zlatej Beroně.“	... či tu nechyrovať o Čiernom meste a o zlatej Berone?“ - „Ba veru	... či tu nechyrovať o čiernom meste a zlatej Berone?“	„Či tu nechyrovať,“ zpítá se je mladý král, „o krásnej Beroně a o čiernom

„Ba veru chyrovat', děti moje,“ odpověděla Ježibaba. „Tu najděte, čo hladáte. Berona každý deň tu do mojej záhrady na poludnie chodí, a tam ju môžete aj vidieť, ak sa vám páči. Ježibaba čula, že to bude vohlač, proto se tak pěkně přihovořila; ale více na sobě znati nedala.	chyrovat', deti moje“ - odpovedala Ježibaba - „ej chyrovat', chyrovat'. Berona chodí každý deň napoludnie sem do mojej záhrady kúpať sa, a tam sa môžete s ňou sísť ak chcete.“ - Ježibaba zavoňala, že to bude vohľač, preto sa mala tak pekne k nim; ale viacej nikoho nedala znať na sebe.	„Ba veru chyrovat', deti moje!“ odpovedala ježibaba, „oj, chyrovat'. Berona chodí každý deň na poludnie sem do mojej záhrady sa kúpať a tam sa môžete, ak len chcete, s ňou aj zísť.“ Ježibaba zavoňala, že to bude vohľač, preto tak pekne sa k nim mala; ale ďalej nič na sebe znať nedala.	mestě?“ „Ba veru chyrovat, moje děti“, odpovje stará, „Berona sem chodí každvo poludnja do zahrady, a tu jú mvožte vidět.“ Ona už veděla, že to budě vohleť, ale len tak nahala.
Poledne se blížilo, a královský syn se do zahrady vybral.	Približovalo sa poludnie a mladý kráľovič poberal sa do záhrady.	Poludnie sa približovalo a mladý kráľovič sa poberal do záhrady.	-
... a keď prvýraz zazreš Beronu, zapískaj na ňu, aby tvoj pán skuor k nej bežal.	„Keď prvýraz Beronu zazrieš, zapískni na píšťalke, aby tvoj pán skôr ku kňažne bežal.“	„Keď prvý raz Beronu zazrieš, zapískni na nej, aby tvoj pán skôr ku kňažnej bežal.“	„No vraj“, stará, „vezmi túto píšťalku, a keď ty prvý Beronu zazreš, zapískni na ní, aby skvor bežal ku nej.“
jásala se jako slunce	zlatá Berona ako slnce	ako slnko sa zaligotá zlatá Berona	krásnú Beronu
... zapískal, a v tom okamžení pán jeho tak tuho zaspal, jako by ho zarezal.	Ako zapísknul, mladý kráľovič hneď zaspal akoby ho zarezal a prebrať sa nemohol.	... zapísol. A vtom mladý kráľovič zaspal, akoby ho bol zarezal...	... zapískne chytro na píšťalku, a tu pán zaspal, ani sa neprebudil.
Jak odešla, pán se probudil...	Keď odišla, kráľovič sa naraz prebudil...	Keď odišla, kráľovič sa naraz prebudil...	Zobudí sa pán po chvíli...
o píšťale nic neřekl	o píšťalke nepovedal ničoho	o píšťalke nič nepovedal	-
Plakala (original: perly jej do zlatých očí padali.)	... perly jej vypadly na miesto slz...	A perly jej vypadli zo zlatých očí miesto slz.	... slzy roniti počne...
„Povedz tvojmu pánovi, aby ti klobúk o jeden kliněc níže zavesil, že ma len tak dostaně.“	„Povedz tvojmu pánovi, aby si klobúk o jeden klinec nižšie zavesil a potom že má dostane“	„Povedz tvojmu pánovi, aby si klobúk o jeden klinec nižej zavesil a potom že ma dostane.“	„Pověc tvojmu pánovi, aby si klobúk na nižší klinec zavesil, že tak mňa dostane.“
... pán se probudil. Ihned se ptal sluhy, zdali tam zlatá paní byla...	Pán sa hneď zobudil a zpytoval sluhu, či zlatá Berona ešte tam nebola?	Pán sa hneď zobudil a spytoval sluhu, či ešte zlatá Berona tam nebola...	Pán sa zobudí a Berona nito.
uchytil šavli, máchnul sluhovi po hrdle	zchytí šabl'u (...) mu naraz hlavu odfrkla	schytí šabl'u (...) naraz hlava odfrkla	huncútovi slúhovi hlavu odťal
Královský syn, nevěrného sluhy sproštěn, sám chodil horami, dolinami, rudnými cestami, kam ho oči vedly. Ty slyší strašný křik, že se až hory ozývaly. Jde za křikem, a tu	Keď už bolo po sluhovi, išiel náš kráľovič sám ako prst a len šiel ďalej starými horami, rúdnymi cestami, až raz počuje strašný krik že sa tak hory ozývaly. Ide za krikom a pekne príde	Keď už bolo po sluhovi, išiel náš kráľovič a len išiel ďalej starými horami, rúdnymi cestami, až raz počuje strašný krik, že len tak sa ozývali hory. Ide za krikom a pekne	Išól, išól starima hórami, rúdnima cestami, príde na jednu lúčku, kde traja čerti sa o jeden kepen, jednje papuče a jeden korbáčik hádali. „Bohdaj štěstja!“ „Pamodaj i vám!

prijde na jednu lúčku, na ktoré se tři čerti o kepeň, papuče a korbáčik hádali. „Boh daj šťastia; čo sa tak trháte?“	na lúčku, na ktorej traja čerti sa bili tak, že až kusy tela z nich fřkaly. - „No čože sa tak trháte?“	přide na jednu lúčku, na ktorej traja čerti sa bili tak, že až kusy tela z nich fřkali. „No, čože sa tak trháte?“	Čože sa tak trháte?“
Kto sa do kepenčoku zakrúti, toho ani čert nĕuvidí; kto papuče obuje, toho hneď ta odnĕsie, kďe len chce; kto týmto korbáčikom plesne, hneď je tam, kďe si zazamyslí!	... keď sa oblečieš do tejto huni, ani sám čert ťa nevidí; keď si tieto krpce vezmeš na nohy, hneď ťa vynesú do povetria; a keď týmto korbáčom pleskneš, hneď si tam, kde si pomyslíš.	... keď do tejto hune sa oblečieš, ani sám čert ťa nevidí; keď si tieto krpce vezmeš na nohy, hneď ťa vynesú do povetria; a keď týmto korbáčom pleskneš, hneď si tam, kde si pomyslíš.	Tento kepenčok je, keď sa do neho zakrúti, tak ho ani čert nevidí. Tieto papuče, keď si na nohy vezme, tak ho do povetria nesú. A keď týmto korbáčikom plesne, tehdy, kde chce, tam bude. A tu každý chce mať i kepenčok i šetko.“
Nyž vyndite tamto na ten vrch, věci tu nahajte, a ktorý najskuor sem pribehnĕ, dostane všetko. (...) Blázni čerti přistali a šli všichni tři na ten veliký vrch. Vtom chytrý královský syn přehodil kepeň přes sebe, papuče obul, a korbáčikem švihna, pravil: „Chcem byť před čiernym mestom, kďe býva zlatá Berona!“, a vtom okamžení ho to do povĕtrí zdvihlo...	... chodte všeci traja hore na tamten vrch a mňa i věci tu nehajte; kto odtial na znak, ktorý dám ,ku mne prvý dobehne: ten dostane všetko.“ Blázni čerti přistali a hybaj do vrchu. Za ten čas kráľovič vzal chytro huňu na seba, strčil nohy do krpcev, pleskol korbáčom a pomyslel si, aby naraz bol pred Čiernym mestom. V okamžení preletel ponad kraje...	... chodte hore tamto na ten vrch všeci traja a mňa aj věci tu nechajte! A kto odtial na jeden znak ku mne prvý dobehne, tomu ich dám.“ Blázni čerti přistali, a hybaj do vrchu! Za tne čas vzal chytro kráľovič huňu na seba, nohy do krpcev ostřchal, korbáčom pleskol a pomyslel si, aby bol naraz pred Čiernym mestom. V okamžení preletel ponad kraje...	Chojte vy len na tri vršky, a ktorý prvý pribehne, dostane kepen, druhému dáme papuče a třetímu korbáč.“ Čertové přistali a tašli po vrškoch. Ale se král chytro do kepena zakrúti, papuče na nohy a korbáčom plesk! „Nach som vraj v Čiernom mestĕ!“ a hneď sa tam pri bráne zastavil.
Shodil hneď plášť i pantofle a korbáč odhodil. Jedna z těch pěkných padesáti děvčat, co s Beronou přilĕtaly jablka obírat, právě se tam nedaleko motala. Jak spatřila královského syna, běžela hneď své paní to oznámit. - Berona nechťela uvĕřiti...	Tu krpce zhodil, i huňu sňal zo seba a hneď ho zazrela jedna z tých dievčat, čo so zlatou Beronou chodievaly, a tá naraz bežala svojej panej oznámiť koho videla. Berona jej veriť nechcela...	Tu krpce zhodil aj huňu zosňal zo seba a hneď ho jedna z tých dievčat zazrela, čo so zlatou Beronou chodievali; a tá naraz bežala svojej panej oznámiť, koho videla. Berona jej veriť nechcela...	A tu ho zazre jedná z tých panĕnek, čo zpjevally v zahradĕ z Beronou, keď von pískal a vartoval jablká, poznala ho a oznámi panej, tá pošle i druhú, i třetí na výzvedy...
... poslala druhou, (...) třetí z panen...	Poslala druhú obzriet (..) Poslala třetíu...	Poslala druhú (...) Poslala třetíu...	... tá pošle i druhú, i třetí na výzvedy...
Královský synek jim to hodil a pěknĕ jim podĕkoval.	I hodil im tie věci, oni si ich pochytili a odbĕhli přeč.	A on im tie věci odhodil...	... a von to přeč poházal a čerti si pochytili.
Ta si ho zavedla do svého zámku (...)	Ona ho hneď zaviedla do svojho palácu...	Ona ho hneď zaviedla do svojho palácu...	... ona svoje panstva a království poukazovala...

Priloha 400/2

JUG1	CZ2
Bio jedan car, pa imao tri sina.	Byl jeden kral, měl třech synuv.
U taj čas doleti devet zlatnih paunica, osam padnu na jabuku, a deveta njemu u krevet. Kako padne na krevet, stvori se devojka...	... tu přilečely tři pavice. Jedna se zrobiła za pani pěknou, za princesu, a prosto ku němu.
... onda mu braća počnu zlobiti - što oni nisu mogli jabuke sačuvati, a on je svaku noć sačuva.	Ale oni či dva bratři mu to zavidželi...
... on se spremi i još s jednim slugom podje u svet da traži svoju paunicu.	Sluhu se vezmu ze sebum.
Idući tako zadugo po svetu, dodje jedanput na jedno jezero, i onde nadje jedne velike i bogate dvore...	No pravi, tu v jednom dvoře, su ty pavice, ale ony su začarovane, ony nemaju ene přes poledňo svoju hodžinu: tu se chodžu do teho rybnika kupač.
... one dolaze svako podne ovde na ovo jezero, te se kupaju...	... bylo poledňo, pavice přilečely vykupač se.
... kako dodju, osam padnu na jezero, a deveta njemu na konja, pa ga stane grliti i buditi...	Pavice přilečely, tak se ta jedna zrobiła zaraz za princesu, pridže ku němu ku te lavce, trha s nim, voła, smyka, no dživy s nim konała, něsvedla nic.
Kako on to čuje, istrgne sablju te odseče sluzi glavu.	„Ja se tu tak trapim, namaham, a ten chvančak - žaden inši jak un - mi zaškvařil.“ Vytahnuł meč, ušeknuł mu hlavu i bylo.
AT422*	-
Ovaj ga čovek lepo uputi i kaže mu i vreme u koje valja da je tamo (drak, pozn. autora).	Přidžeš do teho dvora, a pravěk mušiš přes poledňo, zatym ten drak spi...
... jedna baba, pa ima dvanaest konja za jaslama, da ne znaš koji je od koga lepši. A ima jedan u budžaku konj kao da je gubav, tako se čini, ali je on najbolji...	Ale oni či budu davač teho najpěknějšeho zaraz u dveři, ale ty řekni, něchčeš žadneho jinšeho jak teho zpesniveho tam při tej ščeně. Ten už je chromy, zplesnivy, stary, ale ty jinšeho nechči, ene teho.
- Ta šta ću birati, daj mi onoga iz budžaka, gubavog, za mene nisu lepí. Onda ga baba stane odvracati: - Kako bi ti uzeo onoga gubavog kod takih krasnih konja! Ali on jednako ostane na svome govoreći: - Daj ti meni koga ja hoću, tako je pogodjeno.	„Ja bych něchčel nic, bo už tam něni tež se mě velej na svěče, jak by už tam ene chčel z teho zadku teho zpesniveho, teho chromeho.“ No ale pravi: „Přece za takeho koňa taku odměnu, to by protebe něslušežo, kajo princ, dy se možeš vybrat' koňa pěkneho!“ No ale un něchčel. Praji: „Dajše mi teho!“
Kad to zmaj čuje, odmah sedne na konja, pa poteraj.	A un to počul ešče všycko, ale už za nima se ešče dał na cestu, lečel za nima...

Príloha 400/3

PL1	SK2
Jednego razu wyrosła w królewskim ogrodzie piękna jabłoń, mająca z rana złote kwiecie, a ku wieczorowi złote owoce.	A ten kráľ mal jednu záhradu, a v tej záhrade jeden strom, ktorému na krásu páru v celom svete nebolo.
Król, chodząc po ogrodzie, cieszył się wielce z tej jabłoni i umyślił sobie zwołać znakomitsze książęta państwa, by im pokazać te dziwne owoce...	Či ten strom voliako ovocia rodí, alebo či dakedy rodit' bude, o tom nik na svete neznal. Rád by sa bol najmä kráľ o tom presvedčil. Každého, kto k nemu prišiel, k tomu stromu zaviedol, aby sa podíval naň a potom mu povedal, čo myslí, že kedy a aké ovocia ten strom rodit' môže?
Nie wiedząc tedy, co by to znaczyć miało, kazał przywołać sławnego czarnoksiężnika.	Raz už potom dal zvolať z celej krajiny záhradníkov, hádačov a múdrych ľudí...
... gdy Argelus odgrażać począł, że się przebije, ojciec, lubo niechętnie, na to zezwolił.	Ale najmladší syn neprestal otca unúvať, kým len neprivilil.
Okolo północy przyleciało siedm łabędzi i usiadły na jabłoni. (...) Pierwsza, którą uchwycił była księżniczka zaklęta, drugie zaś jej dworskie panny.	O dvanástej sa urobí šust a dvanásť bielych holubov priletí na tú jabloň a premenia sa na krásne paničky a medzi nimi najkrajšia ich kňažná.
... i kazał też słudze swemu milczeć, gdyż go za najwierniejszego uważał.	Vzal si jedného sluhu so sebou i tohto ozbrojil a potravou zaopatril...
<p>Matka (sluhovej frajerky) kazała mu milczeć i dała mu woreczek skórzany mówiąc:</p> <p>- Jak się pan twój połóży, otwórz cokolwiek woreczka, a natychmiast usnie. Jak zaś łabędzie odlecą, posmaruj mu maścią z tego słojeczka oczy, to się obudzi.</p> <p>(...) ale skoro niewierny sługa z tyłu woreczek za nim otworzył, usnął biedak jak zabity.</p> <p>Przyleciały łabędzie i w panny się przemieniły; księżniczka ruszała śpiącego i słudze go budzić kazała, wszystko jednak było na próżno, bo sługa obudzić go nie chciał...</p> <p>Gdy się obudził, powiadał mu o pannach i co mu kazała jedna powiedzieć. Królewicz zgniewał się wielce i zaś słudze jeszcze ostrzej milczeć o wszystkim przykazał. Sługa zwierzył się przeciw znowu czarownicy, ta zaś radziła mu, aby tak jak w przeszłej nocy uczynił. Drugiej nocy silił się znowu Argelus, aby nie zasnąć, lecz sługa niewierny upuścił wiatru z woreczka, a pan zaraz bez zmysłów został. Wtedy łabędzie przyleciały, w panny się przemieniły, królewicza burdały, nawet go z łóżka wżęwszy prowadziły, ale to nic nie pomogło. Księżniczka jeszcze raz zleciła słudze, aby pan przynajmniej następnej nocy nie spał, jeśli ją chce wyswobodzić.</p> <p>A gdyby Argelus chciał wiedzieć o przyczynie, niech miecz nad łóżkiem jego</p>	<p>Keď to ježibaba videla, zavolala sluhu na stranu a pekne ho zaobišla, žeby, povedá, i on šiel za pánom a usiloval sa skôr zazrieť zlatú Beronu, ako jeho pán a tak urobil, ako mu ona prikáže, že ho ona za to obdaruje. A potom mu dala jednu pišťalku a doložila: „Keď prvý raz Beronu zazrieš, zapískni na nej, aby tvoj pan skôr ku kňažnej bežal.“ (...) Sluha sa len díval na tú krásu a temer aj zabudol na to, čo mu stará poručila; ale sa po chvíľke spamätal a zapískol. A vtom mladý kráľovič zaspal, akoby ho bol zarezal a prebudit' sa nemohol. Zlatá Berona prišla k nemu, milo sa naň podívala a - odišla.</p> <p>Keď odišla, kráľovič sa naraz prebudil, a keď mu sluha vyrozprával, že zlatá Berona už tam bola a milo pozerala naňho, dorážal na sluhu, prečo ho nezobudil? Sluha síce tiež ľutoval, že sa mu s pánom tak zvedlo, ale o pišťalke nič nepovedal.</p> <p>Na druhý deň, keď kráľovič do záhrady sa zberal, ježibaba zavolala sluhu zase na stranu. Dačo mu pošuškala do ucha, dačo vtisla do hrsti a podala pišťalku. Sluha už dobre vedel, z ktorej strany Berona prichodí, hneď sa postavil na tú stranu.</p> <p>Keď počul holuby strepotáť a zďaleka sa mu zaligotalo, hneď zapískol na pišťalke a jeho pán zase tuho zaspal. Berona prišla ku kráľovičovi, milým a smutným pozorom naňho sa podívala a odišla.</p>
A gdyby Argelus chciał wiedzieć o przyczynie, niech miecz nad łóżkiem jego	„Povedz tvojmu pánovi, aby si klobúk o jeden klinec nižej zavesil a potom že

w zamku wiszący z jednego kołka na drugi przewiesi, a ten mu ją wskaże. Jeźliby zaś chciał nas jeszcze szukać, wtedy powiedz mu, że na wschód słońca w Czarnym Mieście pokutą naszą skończyć musimy. Biedny Argelus udał się do zamku swego, a ponieważ mu sługa mowę panien ozajmił, przewiesił tedy miecz swój z kołka na kołek. Ten zaraz się dźwigać począł i ku niewiernemu słudze obrócił. Argelus, widząc to, miecz porwał i nim niepoczciwemu słudze uciął głowę.	ma dostane.“ Vtom sa podívala ešte raz na kráľoviča a zmizla. (...) len na tom hlavu lámal, čo by malo znamenať, čo mu Berona odkázala, ale nič uhádnut' nemohol. Až raz na ceste sa mu prisnilo, že zlatá Berona k nemu prišla a takto prehovorila: „Pokiaľ toho sluhu pri sebe máš, mňa nedostaneš; lebo ten je napravený a prekazi ti všetko.“ Vtedy on už po kuse, po kuse chápal, čo to má urobiť (...) schytí šabľu a myk šelmu po krku, že mu naraz hlava odfrkla.
Wtenczas oznajmił ojcu zdradę i prosił, by mu pozwolił szukać swej ukochanej. Ojciec nie chciał na to zezwolić, ale gdy widział, że syn zgryzotą trapiiony coraz bardziej więdł, wyprawil go tedy...	Kráľ si dlho nechcel najmilšieho syna od seba pustiť, ale naposledok ho len prepustil, že azda keď sa vráti, veselší mu bude.
Udał się więc Argelus w podróż. (...) Głód mu mocno dokuczał, gdy przyszedł do lasu jednego i napotkał tam trzech młodzieńców, którzy się społem z sobą bili.	Keď už bolo po sluhovi, išiel náš kráľovič a len išiel ďalej starými horami, rúdnyimi cestami, až raz počuje strašný krik, že len tak sa ozývali hory. Ide za krikom a pekne príde na jednu lúčku, na ktorej traja čerti sa bili tak, že až kusy tela z nich frkali.
- Chcę być w Czarnym Mieście - i zniknął.	... pomyslel si, aby bol naraz pred Čiernym mestom.
Posłała tedy na miasto jedną ze swoich panien, aby jej kupila stroje. Lecz ta, gdy tylko Argelusa ujrzala, wróciła czym prędzej powiedzieć o tym księżniczce. Ta nie chciała temu wierzyć i mówiła: - To jest rzecz niepodobna. Posłała tedy drugą i trzecią panną, a gdy obie z tą samą nowiną powracały i zaręczały, że jest ten sam, że go dobrze znają, bo mu się pod ową jabłonią. dobrze przypatrzyły, księżniczka nareszcie sama poszła na miasto, by go obaczyć.	Tu krpce zhodil aj huňu zosňal zo seba a hned' ho jedna z tých dievčat zazrela, čo so zlatou Beronou chodievali; a naraz bežala svojej panej oznámiť, koho videla. Berona jej veriť nechcela, lebo nemohla pochopiť, ako by sa ten bol mohol ta dostať. Poslala druhú obzrieť, čo je vo veci; i tá prišla s tým, že je veru tak. Poslala tretiu, i tá s tou novinou sa vrátila. Tu už sama Berona pred bránu sa vybrala. Keď ta prišla a naozaj svojho drahého uvidela, vypadli jej zo zlatých očí perly od radosti.

Príloha 400/4

PL1	SK4
Jednego razu wyrosła w królewskim ogrodzie piękna jabłoń, mająca z rana złote kwiecie, a ku wieczorowi złote owoce. (...) jabłka złote w nocy znikły...	V záhrade mau jednu jablň, na ktorej zlatje jablká rjastľi; takí ale něšťastní bou, že šetke jablká, kterje cez d'eň narjastľi, v noci ich voľakdo obtrhal a ukradov.
Starszy z nich, imieniem Argelus, był tak przecudnej urody, że go ojciec w osobnym zamku trzymał i nigdzie mu wychodzić nie dał, aby na niego ani zły wiatrek nie wionął i jemu nie szkodził.	Potom povjedau najmladší, že ich on pvojde vartuvať, otec ho aľe nekceu pustiť, ľebo že ešte nikdi ňebou na slnci pod hoľim ňebom.
... księżniczka mile z nim rozmawiała...	... sadla si k ňemu na lavičku a zhovárala sa s ňím.
... jabłka złote jednak zostały tej nocy na drzewie. Król cieszył się z tego i nie	Kráľ sa velmo zaradovau, keď vid'eu šetke jablká na strome...

dał ich zrywać.	
Ojciec nie chciał na to zezwolić, ale gdy widział, że syn zgryzotą trapiony coraz bardziej wiądnął, wyprawił go tedy i dal mu sług...	Nad tímto sa král' veľmo zarmúťiv, a ešťe veľmej nad tím, keť ho ňemohov od týchto smutného a pre ňeho nešťastného predsevzet'ja odhovořit.
Przyleciały łabędzie i w panny się przemieniły; księżniczka ruszała śpiącego i słudze go budzić kazała...	V tom prišla k ňemu Heléna a velmo plakala, keď ho aňi ona aňi princou sluha nemohou zobid'it'...
... księżniczka w wielkim żalu poleciła słudze, aby przyszej nocy pan jego był czujniejszym.	... keť odchádzala, to povjedala sluhovi, aby povjedau princovi, že ona tam bola a že ho ňemohla zobudit'.
... niepocziwemu słudze uciął głowę.	... princ svojho sluhu hneť na poľi preťau,
Przeszła jedna, druga i trzecia kompania, ale nikt w nich o Czarnym Mieście nie wiedział; na ostatku trafił się człowiek, który mu powiedział, że stamtąd Czarne Miasto o sto pięćdziesiąt mil leży.	... zo 4 černokňazňiki zišjou. On sa ich hneť spítau, že kd'e bíva Hel'éna, al'e mu títo ňeved'el'i odpovjedat', len mu to povjedal'i, že ten, čuo za ňima id'e, že ten bud'e ved'jet' dozajista, kd'e bíva, a ten mu aj ukázau hneť to mesto velmo d'aleko.

Príloha 400/5

PL1	CZ2
..., księżniczka mile z nim rozmawiała i prosiła go bardzo, aby tak jeszcze trzy noce przepędził, gdyż tym tylko sposobem z zaklęcia wyratować ją może, lecz ostrzegała go, aby nie zasnął.	Chytla se pod paže i se ho vpytavala všelico. Pravi: „Eli tu, mladence, vydržiš tři ty nocy, co byšče něusnuł, tak mě vysvobodžiš a budžeš ščasný a ja s tebu.“
Argelus kazał sobie łóżko i stół z lampami pod cudowną jabłonią postawić...	... byla tam łavka pod tym jabłoňum, mušel lehnuc na tu łavku...
Ten sługa Argelusa zalecał się córce jednej niewiasty, która była wielką czarownicą, powiedział więc pod sekretem swojej kochance zdarzenie przeszłej nocy. Ta znowu pod sekretem matce. Matka kazała mu milczeć i dała mu woreczek skórzany mówiąc: - Jak się pan twój położy, otwórz cokolwiek woreczka, a natychmiast usnie. Jak łabędzie odlecą, posmaruj mu maścią z tego słojeczka oczy, to się obudzi.	Ale či bratři, miž un se ešče na tu cestu vydał, něměli to daleko ku tej čarodenicy, zaš tam jeden zaskočil a dal o tu radu, co by ty pavice nědostał. No a ta pravi: „Inakši už mu něporadžimy dač rady, ene oto mače kusek kořenka a naporučče temu sluhovi, podpláčče ho dobře penizoma a un vam to zrobi. Ten hlupy něbudže o tym vědžeč, dajče mu ten kořenek, a jak un tak kole něho pujdže, ty złate pavice najdže, jak ony bydlu, aby ho un choč trošku džubnuł, až ich un něbudže poradžič vysvobodžič, až se mu to ščešči něpodaři, až to kralovstvi nědostaně.“
Przyleciały łabędzie i w panny się przemieniły; księżniczka ruszała śpiącego i słudze go budzić kazała, wszystko jednak było na próżno...	Tři pavice přilečely, ta co chodžila jedna s nim, zas se zrobiła za pani, přišla ku němu ku te łavce, voła, trha ho, aby něspal, eli ho obudži abo ni, no nic něpomohło, neobudžila, spal tvrdym spankem, choč by ho byl řezał, to by nebył čuł.
Argelus, widząc to, miecz porwał i nim niepocziwemu słudze uciął głowę.	Vytahnuł meč, ušeknuł mu hlavu i bylo.
AT518	fragm. AT552A

Príloha 400/6

SK6	UKR1
Kráľ mal v záhrade hrušku, ktorá vo dne kvitla a v noci rodila, ale ovocie v noci vždy skapalo.	Бил їеден цисарь, а він мал їедну керт, а у ті керти мал їедну грушку. Та тота грушка каждый день квітла, а нігда він с той грушки оwoцину не міг скоштовати, бо она каждый день росквітла, а у ночі опал квіт.
... priletí dvanásť zlatých kačíc, a trinásť najkrajšia, že príde k nemu.	... ходили дванацать гусок на тоту грушку...
Kráľ, keď ich ráno našiel, dal si zavolať babu, ktorá odrezala paničke zlaté vlasy...	А його мати била темна. Їа би; гварит; хтыла відьити; але їеднак не виджу; бо їем темна; лем ке бис мі дакий знак з ней принесла. Она ша ужала; пішла назад; та її отстригла волосіу та гварит: Смотри; їаки волоски мат; таки їак гадваб.
AT518	AT422*

Príloha 400/7

SK2	UKR2
Iba raz bije jedenásta, tu už strom puky vyháňa; (...) začne sa strašne blýskať a hrmieť, oblaky sa naženú, počne sa liať a jeho spiaci vietor ofúkne...	Кет ту їеденаста годзіна у ноці, задул такі ціхі вітор і його почьал сон уладац; і задрімал вон.
„Doteraz som ja chodila oberať zlaté jablká, ale teraz už prišiel na teba rad; ja som ich oberala na polnoc a ty ich budeš na samô poludnie.“	... і пре тебе їа тоту овоц оберала. І так повец твоей мацері: Да нье ті, ныгда бі зос тей овоці нье їедльї.
„Ja som Berona z Čierneho mesta...“	Мой варош ше вола Чьарні Остроу.
Tu krpce zhodil aj huňu zosňal zo seba a hned' ho jedna z tých dievčat zazrela, čo so zlatou Beronou chodievali; a tá zaraz bežala svojej panej oznámiť, koho videla. Berona jej veriť nechcela, lebo nemohla pochodiť, ako by sa ten bol mohol ta dostať. Poslala druhú obzrieť, čo je vo veci; i tá prišla s tým, že je veru tak. Poslala tretiu, i tá s tou novinou vrátila sa. Tu už sama Berona pred bránu sa vybrala.	Вїшла їей фрайцімерка, їакбі служньїца, цо їей віслужовала, на дзверї, с тім ше фрішко нука урацела, та їей гварела: Ідзе Сїмен Їанчі! Тота на ньу скрічела, їей млада кральоуна: Цїхо будз, нье гутор таке, дзе бі вон ше ту ужал? Удерела їу по устох. У тей бешедї вїшла друга служньїца і вона го обачела. Вошла нука назад і тота гварела: Млада кральоуно, їдзе Сїмен Їанчі. Вона ше вікруцела і тоту удерела по устох. Вїшла і треца. Обачела го, вошла нука, гуторї їей: Ідзе Сїмен Їанчі. Уж аны себе сама нье верела, зобрала ше сама.

Príloha 400 422 552/8

JUG1	UKR4
У тај час долети девет златних пауница, осам падну на јабуку, а девета њему у кревет, како падне на кревет, створи се девојка...	... осем шедлі на їаблуко Павунїці, а дзеуйата гу ньому, та му дала їаблуко...

... проклета бабетина...	... закутну бабу...
... један мешчић, којим се ватра пири...	... йедного мешьчка гару...
... оне долазе свако подне овде на ово језеро, те се купају...	... до нѐй ходза купац кажді дзень у пійатей годзіні.
... како дођу, осам падну на језеро, а девета њему на коња, па га стане грлити и будити...	Та тот цароу сін кет Павуніці прішлі, осем пошлі до воді, а дзеујата гу ньому на коња; а тот цароу сін заспал.
„Устај храно! устај срце! устај душо!“	Устань душо, устань чьадо, устань шерцо мойо!
... све чупа косу с главе од муке и жалости.	А вон так плакал, аз зо себе уласі таргал.
А он ништа не зна као да је мртав.	А вон нѐч, льем шпі от того мешьчка, цо у нѐм бул гар.
... осам падну у језеро, а девета њему на коња па га стане грлити и будити: „Устај храно! устај срце! устај душо!“	Заш осем пошлі до воді, а дзеујата гу ньому на коња, та заш му гварела: Устань душо, устань чьадо, устано шерцо мойо!
Онда она рече слузи: Кажі господару своме: још сутра може нас овде дочекати, па нас више никад овде не ће видети.	... а вона катонові гварела, же ішьчье рас пріду, та зо споднього кльіна най положи на верхні, а з верхнього на сподні.
... нека смакне горњи клин на доњи...	... зо споднього кльіна най положи на верхні, а з вернього на сподні.
... истргне сабљу те осече слузи главу.	А йак му цароу сін главу одоцел...
... и онде заноћи у једнога пустиника, па га запита не би ли му знао казати што за девет златних пауница. Пустиник му одговори: „Е мој синко! срећан си, сам те је Бог упутио куда треба. Одавде нема до нѐх више од по дана хода.	А йак вони ішли, та стретлі (ше) зоз йеднім човеком старім; та ше му піталі, же хтора драга гу Павуніцом. А вон йім гуторел, же тота драга; алье кед йу сцеце відзіц, та вони майу барз красні двор зос красніма йаблукама і зос шіцку овоцу...
... царица му на поласку да кључеве од дванаест подрума, па му рече: "У све подруме можеш ићи, али у дванаести не иди ни по што, нити га отварај, не шали се главом!"	А йак ішли тоті Павуніці до своей полаті, та тому царовому сінові далі кључі од дванац піньцох, та му гварелі, да йеденац розомкнѐ, а дванасту най нѐ розміка.
Кад дође на дванаести, није изнајпре хтео отворати га, али га опет стане копати: шта би то било у томе подруму! па најпосле отвори и дванаести подрум, кад тамо, али насред подрума једно велико буре са гвозденим обручима одврањено па из њега изиђе глас: "За Бога брате! молим те! умрех од жеђи; дај ми чашу воде." Царев син узме чашу воде па успе у буре, али како је он успе, одмах пукне један обруч на бурету.	А вон себе так подумал, же розомкнѐ і дванасту. Йак розомкнул, там бул у теј піньвіці йеден велькі гордоу, а у тім гордове бул велькі шаркань; та на ньго крчѐчал: Модљим це, брату, дај ми йедну літру воді. А вон му дал, та йедна обруч пукла.
За тим опет изађе глас из бурета: "За Бога, брате! умрех од жеђи; дај ми још једну чашу воде." Царев син опет успе чашу воде, а на бурету пукне још један обруч.	Модљим це, брату, дај ми ішьчье йедну літру воді! Вон му дал і другу, та друга обруч пукла.
По трећи пут изиђе глас из бурета: "За Бога, брате! умрех од жеђи; дај ми још једну чашу воде." Царев син успе још једну чашу воде, пукне обруч и трећи; онда се буре распадне, а змај излети из њега...	Дал му і трецу літру воді, та і треца обруч пукла, та ше гордоу росіпал. (...) У тім гордове шаркань бул, та вішол, та гварел тому царовому сінові: Даруйем ці йеден живот, бо і ті ми даровал.
После дођу слушкиње и кажу царевоме сину шта је и како је, а он сироммах од жалости није знао шта ће радити; најпосле науми опет да иде	Йак Павуніці прішлі дому, та дорас тота наймлатша гуторела: Чом ші розомкнул дванасту піньвіцу, кет сом ці гуторела, да нѐ розмікаш?

у свет да је тражи.	Тераз ме нье будзеш мац.
"По Богу да си ми брат! баци ме у воду; ја ћу теби једаред врло требовати, само узми од мене једну љуску, па кад ти затреба, само је прошири мало."	Руц ме, браціку, до воді, та ці дам зо себе йедну лупку; кед будзе на тебе дагдзе чешко, та тоту лупку почьухаш, та ці будзем у помоці!
После некога времена идући тако по свету нађе лисицу где се ухватила у гвожђа. (...) "По Богу да си ми брат! пусти ме из ових гвожђа, ја ћу ти кадгод требати, само узми од мене једну длаку, па кад ти затреба, само је мало протри."	Вецка ішол, ішол, та стретнул йішку; була йей нога заквачьена у древе, та му гварела: Отквачь мі, браціку, тоту ногу, та ці будзем дораз у помоці. Дам ці зо себе губу, кед будзе на це чешко дагдзе, та льем тоту губу почьухаш, йа будзем прі тебе!
Опет тако идући преко једне планине нађе курјака где се ухватио у гвожђа. (...) "По Богу да си ми брат! пусти ме, ја ћу теби бити у невољи, само узми од мене једну длаку, па кад ти затреба, само је мало протри."	Вецка заш ішол, та стретнул фаркаша; фаркашові була глава у древе; так річьал, аж нарубі; та ці дам зо себе йедну губу, та ці будзем у помоці, кед на тебе будзе дагдзе чьешко.
"Помози Бог бако!" А она му прихвати Бога: "Бог ти помогао, синко; а које добро?" Он јој рече: "Рад бих у тебе служити." Онда му баба рече: "Добро синко. За три дана ако ми сачуваш кобилу, даћу ти коња кога год хоћеш; ако ли не сачуваш, узећу ти главу."	Дай Боже, стара мац. Дай Боже і тебе, мой сіну. Дзе ше ші ту ужал? Прішол сом себе службу гльедац. Ну, добре, мње такой треба слугу. Ньіч нье будзеш робіц, льем трі кобулі будзеш чьувац зос гачьатмі. А кед йіх нье очьуваш, та ці главу одрежем.
Тако је седео на кобили једнако, а кад буде око поноћи он задрема на кобили и заспи, а кад се пробуди, а он опкорачио некаку кладу па седи на њој и држи улар у рукама.	Шеднул на йедно древо, та йіх трімал, та заспал, а кобулі зо себе кетефік сцагли, та пошлі до морьяа гу рібом, (...) Кед вон ше зобудзел, кетефік му у руках, а кобулох ньет і гачьатох.
"Шта је побратиме?"	Цо треба, браціку?
"Ево је међу нама, створила се риба а ждребе рибић; него удри уларом по води и реци: дура бабина кобила!"	А риба му гугорела, же су там у морьяу, меджы рібамі. Льем удар кетефіком по воді, та вони віду.
Кад дође кући, баба њему да јести, а кобилу уведе у коњушницу, па све жарачем: "У рибе курво!" А кобила јој одговори: "Ја сам била у рибама, али су њему рибе пријатељи па ме проказаше." Онда опет баба: "А ти у лисице!"	Пріду до двора та кобулі до хльіва, а йому баба дала йесц; а сама пошла гу кобулом, та йіх біла: чьом ше од нього до морьяа нье скрілі? А вони гварелі, же ше скрілі, льем же то рібі його родітелье, та му поведлі, же зме там. А баба йім так наказувала, тім кобулом, же на йутро да ше скрію меджі йішкі.
Али му одмах падне на памет што је баба кобили говорила, па извади из мараме ону лисичју длаку, и протре је, а лисица у један пут те предањ: "Шта је побратиме?" (...) "Ево је међу нама, створила се лисица а ждребе лисичић; него удри уларом о земљу па реци: дура бабина кобила!"	А вон йіх гльедал, прішло му на розум, же вон ма з йішкі губу; та почьухал, прішла йішка, та ше му пітала: Цо треба, браціку? (...) Добре, ту вони меджі нами; льем удер по древе, та ці пріду.
Кад дође кући, баба му изнесе ручак, а кобилу одмах уведе у коњушницу, па све жарачем говорећи: "У лисице курво!" А она јој	Баба відзі, же вон йіх уж женье, та ше гньіва, бега з ожогом; уженье йіх до хльіва, а йому да йесц; сама пойдзе го кобулом, та йіх біје зо

одговори: "Била сам у лисицама, али су лисице њему пријатељи, па ме проказаше."	железним ожогом, та њим гутори, же чьом ше нье скрілі медзі йішкі. А вони гуторїа, же ше скрілі, льем же то його родітелье, та му поведлі.
... али му одмах падне на памет што је баба кобили говорила, па извади из мараме курјачју длаку, и протре је, а курјак у један пут те предањ: "Шта је побратиме?" (...) "Ево је међу нама, створила се курјачица а ждребе курјачић; него удри уларом о земљу, па реци: дура бабина кобила!"	Та гльеда њих, а йому прідзе на розум, же мал цьошка зос фаркаша губу; та њу почьухал, та прішол фаркаш, гварі: Цо треба, браціку? (...) Добре, вони там меджі нами. Льем удар с кетефіком по древе, та вони ці пріду.
Кад дође кући, баба му да ручак, а кобилу уведе у коњушницу па све жарачем говорећи: "У курјака курво!" А кобила јој одговори: "Била сам у курјацима, али су курјаци њему пријатељи па ме проказаше."	Їаг њих уж до хльїва нагнали, а йому баба дала њесц; а баба так распекла железнї ожог, та так біла кобулі зос тїм ожогом, чьом ше од њого до фаркашох нье скрілі. А вони гварелі же ше скрілі, алье то його фаркаші родітелье, та му поведлі, же зме там.
Кад га одведе у једну шуму, отре га и уреди, а коњ сине као да му је златна длака.	... а гачье ше стресло, та бул такі красні татош та пошол гу теј Павунїці на њїм.

Priloha 400/9

JUG1	JUG2
Био један цар па имао три сина и пред двором златну јабуку која за једну ноћ и уцвета и узре и неко је обере, ...	Био неки цар па имао три сина и имао једну јабуку златну, ал' тај јабука, она је, за ноћ зрела и за ноћ гу одма нешто обере.
Онда он отиде к оцу и каже му све по истини.	Отиде код цара и све му исприча како је било, ...
... па легне спавати. Кад буде исред поноћи, он се пробуди па погледа на јабуку, а јабука већ почела зрети, легне да спава. И тако се он пробуди кад је већ јабука почела да стасује ...
... осам падну на јабуку а девета њему у кревет, осам падну на јабуку, а девета код њега у кревет.
Тако су су њих двоје грлили и љубили ...	Туј се грлили, љубили ...
... а он је стане молити да му остави барем једну, а она му остави две: и он моли њума – туј девојку – да му да бар три јабуке златне.
Онда му браћа почну злобити, ...	Али то браћи криво било ...
AT422*+518	... И они испричав на ону бабу како је било, да они два брата како су чували јабуку и нису могли да гу учував, а овај наш брат гу је очуваја, а ми не знамо како гу очува.

Priloha 400/10

JUG1	JUG3
... намести кревет...	... легнуја у кревет и седеја...
У тај час долети девет пауница, осам падну на јабуку а девета њему у кревет...	Око пола ноћ дошле птице-паунице и осам паднуле на јабуку, а девета код њега у кревет.

... он је стане молити да му остави барем једну, а она му остави две: једну њему а другу да однесе своје оцу.	- Молим те, остави ми једну. А она му остави две: једну на њега, а једну на оца.
Оцу буде то врло мило...	Отац се зарадуваја...
... та се баба прикраде под јабуку, па се подвуче под кревет и онде се притаји.	Али његова браћа узели па послали неку жену да лега под кревет његов и да пази...
... створи се пауница па полети...	... она се претвори у птицу и одлетела...
... заповеди те је растргну коњма на реповима.	А онуј бабу увати гу и залољаја гу.
... осам падну на језеро, а девета њему на коња...	Осам паднуле у воду, а девета куде њега.
AT422*+552A	fragment AT313

Priloha 400 422 552/11

JUG1	JUG4
У тај час долети девет пауница, осам падну на јабуку а девета њему у кревет (...) а он је стане молити да му остави барем једну, а она му остави две: једну њему а другу да однесе своје оцу.	Nato prileti in sede osem pavunic na zlato jabolko, deveta pavunica pa sede na prsa spečemu kraljeviču in ga vzbudi ter mu prinese z jabolka dve jabolke, češ, eno naj prihrani za se, in eno da kralju.
... онде нађе једне велике и богате дворе, и у њима једну бабу, царицу, и једну девојку бабину кћер, (...) него се ти прођи пауница, већ ево ти моја кћи, красна девојка и толико благо, све ће теби остати.	Prišla sta do nekega grada. V tem je bivala kraljica-udova, ki je imela edino hčer. (...) Kraljica-udova bi bila dala rada svojo hčer temu kraljeviču v zakon, on pa je ni hotel.
... оне долазе свако подне овде на ово језеро, те се купају...	Ona pa je rekla, da dojdejo vsako jutro rano na vodo in ko je dan, odletijo.
... а баба поткупи слугу његова (...) а ти му кришом само мало дуну за врат, па ће заспати те се не ће моћи с пауницама разговарати.	Kraljica pa je podmitila kraljevičevega slugo, da naj ne pokliče kraljeviča, ko bo spal in bodo prišle pavunice.
... како дођу, осам падну на језеро, а девета њему на коња...	Osem jih je padio v vodo, deveta pa je sedla na kraljeviča, spečega na konju.
... осам падну у језеро, а девета њему на коња па га стане грлити и будити...	Osem jih pade zopet v vodo, deveta pa sede na kraljeviča.
Онда она рече слуги: Кажи господару своје: још сутра може нас овде дочекати, па нас више никад овде не ће видети. (...) нека смакне горњи клин на доњи...	In ta pove slugi, da jih zdaj ne bo več na to vodo in da naj se kraljevič zmisli, koga ima vzase.
Како он то чује, истргне сабљу те осече слуги главу.	Kraljevič vzame sablo in odseka slugi glavo.
... па га запита не би ли му знао казати што за девет златних пауница. Пустиник му одговори: „Е мој синко! срећан си, сам те је Бог упутио куда треба. Одавде нема до њих више од по дана хода.	Tega vpraša kraljevič, dali zna, kje je pavunovski grad. Ta mu odgovori, da je silno daleč in mu pokaže kje.
После некога времена пође царица у шетњу, а царев син остане у двору; царица му на поласку да кључеве од дванаест подрума, па му рече: „У све подруме можеш ићи, али у дванаести не иди ни по што, нити га	Oče pavuničin mu da pavunico in ž njo vse kraljevstvo in tudi ključe od vseh gradov, kolikor jih je imel. Pavunica pa mu pravi, da si sme ogledati vse gradove, samo u enega ne sme, ker sicer bo izgubil njo. Ko so šle vse

отварај, не шали се главом!“ С отим она отиде. Царев син оставши сам у двору, стане мислити у себи: „Шта би то било у дванаестом подруму!“	pavunice iz grada, si misli kraljevič, zakaj ne bi smel pogledati še v prepovedan grad.
... па најпре отвори и дванаести подрум, кад тамо, али насред подрума једно велико буре са гвозденим обручима одврањено...	Res gre notri, a ne najde v njem nič družega, nego velik lajt (sod).
... па из њега изиђе глас: „За Бога брате! молим те! умрех од жеђи; дај ми чашу воде.“ Царев син узме чашу воде па успе у буре, али како је он успе, одмах пукне један обруч на бурету.	Naenkrat zasliši iz njega glas: „Žeden sem.“ Kraljevič pa pravi: „Napij se!“ Nato je vale poknil obroč na lajtu.
За тим опет изађе глас из бурета: „За Бога, брате! умрех од жеђи; дај ми још једну чашу воде.“ Царев син опет успе чашу воде, а на бурету пукне још један обруч.	Kraljevič sliši drugič isti glas: „Žeden sem,“ in zopet pravi: „Napij se!“ In tudi zdaj pokne en obroč.
По трећи пут изиђе глас из бурета: „За Бога, брате! умрех од жеђи; дај ми још једну чашу воде.“ Царев син успе још једну чашу воде, пукне обруч и трећи; онда се буре распаде, а змај излети из њега, па на путу ухвати царицу и однесе је.	In ravno tako tudi v tretjič in poknil je še tretji obroč. Nato pa izleti iz lajta zmaj, vjame kraljevičevo ženo pavunico in jo odnese v zmajski grad.
... у бабе има једна кобила и ждребе, па ту кобилу и ждребе ваља чувати три ноћи, ко за три ноћи сачува кобилу и ждребе, баба му да коња да бира којег хоће.	Ako bo tri noči obvaroval kobilo i ždrebe, dobi konja, katerega bo izbral.
... насред двора, око којег је био све колац до коца, и на свакоме коцу по људска глава, само на једноме није била, и овај је колац све једнако викао: "Дај баба главу." Баба му ово све покаже, па му рече: "Видиш, ови су сви били у мене у најму, па нису могли кобиле сачувати."	Ako pa ju ne obvaruje, zapala mu bo glava in bo ostala na dvorišču, na katerem je bilo vse polno človeških glav in je samo še ene manjkalo.
"У рибе курво!" А кобила јој одговори: "Ја сам била у рибама, али су њему рибе пријатељи па ме проказаше."	Nato pravi zmajica: „Kako je to?“ Kobila pa ji odgovori: „Njemu so ribe na pomoč.“
У лисице курво!" А она јој одговори: "Била сам у лисицама, али су лисице њему пријатељи, па ме проказаше."	Zmajevka pa je zopet vprašala: „Kako je to?“ In kobila ji pravi: „Njemu so lisice na pomoč.“
Кад дође кући, баба му да ручак, а кобилу уведе у коњушницу па све жарачем говорећи: "У курјака курво!" А кобила јој одговори: "Била сам у курјацима, али су курјаци њему пријатељи па ме проказаше."	In zopet reče zmajevka: „Kako je to?“ In kobila reče, da so mu tudi miši na pomoč.
А он рече баби: "Та шта ћу бирати, дај ми онога из буцака, губавог, за мене нису лепи." Онда га баба стане одвраћати: "Како би ти узео онога губавог код таквих красних коња!" Али он једнако остане на своме говорећи: "Дај ти мени кога ја хоћу, тако је погођено."	Zdaj pa pove pavunica kraljeviču, da mu bo zmajica ponujala zdaj najlepšega konja, toda on naj vzame najgršega. Nato pravi kraljevič zmajici, da naj mu da, kar je zaslužil. Pa kaj ti če najgrši konj,“ pravi zmajica, „izberi si rajši najlepšega.“
Царев син како уђе унутра, одмах рече царици: "Спремај се што брже." И тако се брзо спреме, седну обоје на онога коња, па хајде с Богом путовати.	Ž njim pride v zmajevski grad in vzame svojo pavunico ter odjezdi ž njo.

Priloha 400 422 552/12 (rozdiely)

JUG1	BLG1
Тада се понуди други син да чува јабуку, али и он прође као и онај...	Другый сынъ рѣче баши си: „Азъ щж идж тжж ношь, да љж пазж, дано видѣж, кой љж бере.“
... девојка да је није било лепше у свему царству.	... момича, коѣ-то отъ хубость свѣтѣше като ясно слънце.
Кад буде опет у вече, најмлађи царев син опет се намести као и пре да чува јабуку, и сачува је опет онако, и сутрадан опет донесе оцу две златне јабуке.	Тѣй нѣкоѣж ношь и другж ходи той нарадѣ да пази яблѣка-та, и все љж опазяше.
- nevyskytuje sa	Тий сѣ чудѣжж, какъ шжть да хванжть край, какъ упазѣ той яблѣжж-тж.
Отац га стане одвраћати и говорити му да се махне тога, него ће му он наћи другу девојку коју год хоће у своме царству.	„Остани, сынок! азъ щж ти намѣри друго въ мое-то царство, какво-то щешъ, момичж!“
„За Бога, бако! еда ли ти што знаш за девет златних пауница?“	... попыта ѣ да му каже за девѣть тѣхъ паункы, ако знае...
- nevyskytuje sa	... заповѣда на слугж си, да приготви конеѣ-ты, па иджть на језеро-то.
„Устај храно! устај срце! устај душо!“ Зх	„Стани пилж! стани агжж! стани голжбчж!“ Зх
нека смакне горњи клин на доњи	да свали долний клинъ на горний
да смакнеш горњи клин на доњи	да свалишь горний-тѣ клинъ на долний-тѣ
Одавде нема до њих више од по дана хода.	Ты сж тукъ близу, отъ тукъ до тѣхъ нѣма повѣче отъ једнж пладнинж.“
"У све подруме можеш ићи, али у дванаести не иди ни по што, нити га отварај, не шали се главом!"	„Всичкы пивници отварај, ала сѣ дванаестж нешегувай сж“
"Шта би то било у дванаестом подруму!" Па онда стане отварати подруме све редом. Кад дође на дванаести, није изнајпре хтео отворати га, али га опет стане копати: шта би то било у томе подруму! па најпосле отвори и дванаести подрум...	„Како ще да је въ тжж пивницж, та ми рѣче да љж неотвараѣмъ?“ Найнапоконъ отвори и неж...
По Богу да си ми брат!	Мољж ти сѣ, брате!
Опет тако идући преко једне планине нађе курјака где се ухватио у гвожђа. И курјак кад га види, рече му: "По Богу да си ми брат! пусти ме, ја ћу теби бити у невољи, само узми од мене једну длаку, па кад ти затреbam, само је мало протри."	Той љж пусти отъ клюсж-ѣж а отъ неж земе нѣкой космъ и другый, пакъ си трѣгнж въ пжть-тѣ. Това бы и заминж, кога сега, като врѣвѣше, доде въ једнж планинж, и тамъ намѣри вранж, чи сѣ уловила въ једнж клюсж...
Коњ му одговори: "Једи и пиј, стићи ћемо их, не старај се."	Конѣ-тѣ му отговори: „Негрыжи сѣ, ѣ и пий!“
Али се царев син од тога не поплаши, него остане код бабе да служи. Кад буде у вече уседне он на кобилу ла у поље а ждребе трчи уз кобилу."	Ала царскый сѣ сынъ непритрѣгнж отъ това никакъ. Подвечеръ ѣхнж кобылж-тж, пакъ припкаи на горѣ на долу! а ждрѣбж-то подырь неж тичь!
Онда он удари уларом по води говорећи: "Дура бабина кобила!"	„Мусъ, мусъ, бабина кобылке!“ а тж тутакси прѣстори сж пакъ на кобылж и скокъ та на край водж-тж прѣдѣ него...

"У рибе курво!"	„Между рыбы-ты, небылице!“
Онда опет баба: "А ти у курјаке!"	А баба и рече: „А ты помежду враны-ты.“
... па извади из мараме курјачју длаку, и протре је, а курјак у један пут те предањ: "Шта је побратиме?"	... крџицџ-тџ и разврџе вранны-ты пера, и гы натриџ помежду прџсты-ты си; а врана-та прџ! та прџдџ него...
А он рече баби: "Та шта ћу бирати, дај ми онога из буцака, губавог, за мене нису лепи."	А той отговори: „Защо щџ си избирамџ? дай ми онаџ, кдџ-то џ вџ кџтџ-тџ, за мене неџ подобрџ!“
... а он се онда с њом опрости па пође водећи коња на улару.	Тогава го той възсџдне, пакџ: „Прощавай, бабо!“ - „Сџсь здравиеџ, сынокџ!“
Царев син како уђе унутра, одмах рече царици: "Спремај се што брже."	... порџча на царицџ-тџ, да са готви да бџгџтџ.
"А што си луд те носиш ту алу. Ногама увретен, те њега о камен па хајде са мноџ." Кад то чује коњ под змајем, а он махне главом и снагом, а ногама увретен те змаја о камен...	„Кой ти џ кривџ, като си глупавџ, що носишџ тџџ халџ на грџбџ-тџ си? хрипни, та го трџти о земџџ, пакџ хайде подырџ мене!“ Това като чу змџйскыџ коњџ, вирнџ главџџ и сџсь задницџ си хрипнџџ, та змџй-тџ о камыџџ тупџ!

Priloha 400 422 552/13

JUG1	BLG2
Идући тако задуго по свету, дође један пут на једно језеро, и онде нађе једне велике и богате дворе, и у њима једну бабу, царицу, и једну девојку бабину кћер, па запита бабу: „За Бога, бако! еда ли ти што знаш за девет златних пауница?“	... а в това царство е починал цара, останала е жена му заместник та царскима дџщере за женитџа. Той казва: - Идвам за една така, така (...) Той си казва, не крие положението кво е, че идва за некоя си пауница, преврџца са на мома и иска с нея да са срещне. Онаџ жена какво праи, царицата, за да земе той дџщера џ, че е царски син...
... а баба поткупи слугу његова (...) а ти му кришом само мало дуни за врат, па ће заспати те се не ће моћи с пауницама разговарати.	- Слушай, момче, давам ти едо това перо - той вече дните брой, кога ше додат да са кџпат тия и идват дните броени и тя му казва (...) и ти да кажеш на него така сџс перото и друго нищо повече.
... осам падну у језеро, а девета њему на коња па га стане грлити и будити: „Устај храно! устај срце! устај душо!“	Те дойдат, сичките са фџргат в езерото са кџпат, а та са преврџне в хубава мома, дойде до него, буди го, тласка го вика, да са сџбуди, обаче той не се сџбужда.
А слуга одговори да су долазиле и како су осам пале у језеро, а девета њему на коња, како га је грлила и будила.	- Тия идваа, ти си заспаџ, тя та целува, тя та бута, тя рева над тебе, нищо подобно, ти не са сџбуди...
„Каж господару своме: још сутра може нас овде дочекати, па на више никад овде не ће видети.“	Слушай момче, ще му кажеш, това е вече последно да идвам, ще ме тџрси на стџклената планина, на друго место не ма да ме намери...
„Кад ти устане господар, кажи му нека смакне горњи клин на доњи, па ће ме онда наћи.“	... но да извади горната клиниџа, да избие долниџа клин и тогава да ма тџрси.
Како он то чује, истргне сабљу те осече слуги главу.	- Не, на мене ми е дадено порџчка, - изважда шашката, отрезва главџта на другарџа си.

... и онде заноћи у једнога пустиника, па га запита не би ли му знао казати што за девет златних пауница.	И отива, стигнал там, една колиба има на кокоши крак, почуква той там и един старец.
После дођу слушкиње и кажу царевоме сину шта је и како је, а он сиромаш од жалости није знао шта ће радити; најпоследње науми опет да иде у свет да је тражи.	- Какво направи? Направи за себе си, тия земаа тво та и я отведоа. Ние се бехме биле с нея и я бехме победи. Сега таман да победиме и другата, ти дойде, напрај пакос ето земаха я. Кво ше праиш - това си е твоя работа. Той вика: - Отивам да я търса.
Како они умакну из двора, а змај на коњу дође; кад уђе у двор, али царице нема; онда он стане говорити коњу: "Шта ћемо сад? или ћемо јести и пити или ћемо терати?" Коњ му одговори: "Једи и пиј, стићи ћемо их, не старај се." Кад змај руча, онда седне на коња па терај за њима, и за тили час их стигао.	Обаче не знае тайната на тая колиба. Имало некакъв си кон пред вратата вързани и некаква тепсия пред неџа и казва тана. Конят шибва в тепсията и алата се обаџда от некъде от държавата и казва: - Какво има? Казва: - Слушай, дойде некой и ти отведе жената. - Има ли време да прием кафе? - Има - вика - време и да ядеш, има и да пиеш, има и да спиш и пак ше го стигнаш.
Како их стигне, царицу отме од царевото сина па му рече: "Ти иди с Богом, сад ти праштам за оно што си ми у подруму дао воде; али се више не враћај ако ти је живот мио."	- О, ти си мой човек, слушай момче, за да ти не права лошо, ти си ми помогнал в живота, аз ти ослобождавам живота, но втори път като дойдеш нема да ти отстъпа. Отивай си вече.
"Е где сам ја добио, онде не може свак добити. У тој и у тој планини има једна баба, па има дванаест коња за јахлама да не знаш који је од коџа лепши. А има један у буцаку коњ као да је губав, тако се чини, али је он најбољи; он је брат моџа коња, њеџа ко добије, може у небеса ићи.	- На мете ти е силата във онзи кон, който е отвън. То зи кон е със две сърца и се намира една друга държава в друга планина и го гледа бабичка, неговата майка я гледала една друга бабичка и той я земал там.
Па га онда изведе насред двора, око коџега је био све колац до коца, и на свакоме коцу по људска глава, само на једноме није била, и овај је колац све једнако викао: "Дај баба главу." Баба му ово све покаже, па му рече: "Видиш, ови су сви били у мене у најму, па нису могли кобиле сачувати."	- Давала съм. На който ми устои на облога, земе кон аз му земам главата. Нейният градеж целият е бил заграден с човешки глави. Тя забива колове и на секи кол слага човешка глава. Вика: - Слушай синко, останал е так един кол, сигурно е твоята глава достойна за тоя кол.
"Добро синко. За три дана ако ми сачуваш кобилу, даћу ти коња коџа коџа год хоћеш; ако ли не сачуваш, узећу ти главу."	Но три дана трябва да я пасеш обезателно трите нощи.
Тako је седео на кобили једнако, а кад буде око поноћи он задрема на кобили и заспи, а кад се пробуди, а он опкорачио некаку кладу па седи на њој и држи улар у рукама.	Сред ноц той заспива, тя слага седлото на един камън и той държи и си спи. И сутринта коџа се събудил, държи юзди и пада на земята...
"Шта је побратиме?"	- Какво има бе, брате.
А кобила јој одговори: "Ја сам била у рибама, али су њему рибе пријатељи па ме проказаше." Онда опет баба: "А ти у лисице!"	- Ми - казва - орлине ма докараха, аз отидох там, то ма докараха орлите. Той ползва некакви сили. - Сега - рекла - на лисицата във дупка ше са ождребиш, за да не може да та намери.
Кад дође кући, баба њему да јести, а кобилу уведе у коњушницу, па све	- Ше идеш на дъното на морето. У песька ше са ождребиш, да не може

жарачем: "У рибе курво!"	никога и никој да та открие.
Баба му одговори: "Синко, што је погођено оно ваља да буде. Ето од дванаест коња бирај којег хоћеш."	- Бабичката, която ти ше успееш тая сутрин да идеш при нея и спечелваш облога, но тя ше ти дава от сичките атове там. Това са атове, не са коне. Ти нито един нема да поемнеш от тех, ше искаш само корешливото конче и корешливото седло.
А он рече баби: "Та шта ћу бирати, дај ми онога из буцака, губавог, за мене нису лепи."	- У, ще ми дадеш, бабо, е това корешливото конче. - О-ох че си калпав, устоиш на най-хубавата работа, па за искането си калпав, не знае кво иска. - Не, не, не бабо, аз искам това.
Кад га одведе у једну шуму, отре га и уреди, а коњ сине као да му је златна длака.	- Слушай, бате, земи откъсни малок трева та ма изтъркай, че немам време да стоя, че моя брат - вика - са обажда там - а кончето със вде сърца.
После мало кад змај дође и види да царице нема, рекне своме коњу: "Шта ћемо сад? или ћемо јести и пити или ћемо терати?" А коњ му одговори: "Јео не јео, пио не пио, терао не терао, не ћеш га стићи." Кад то змај чује, одмах седне на коња па потерај.	През това време коња, който е на вратата шиба на тепсията и казва така: - Слушай... Алата са обажда: - Какво има? - Дойде същия и ти зема жената. Казва: - Има ли време за кафето? Казва: - Немам време да говориш със мене, он отлете, аз не мога да го стигна.
А њих двоје кад опазе за собом змаја где их тера, препадну се, те стану нагонити коња да брже трчи, али им коњ одговори: "Не бојте се, не треба бежати." Кад један пут, али змај већ да их стигне, онда коњ под змајем повиче коњу под царевим сином и царицом: "За Бога брате, причекај ме, хоћу да цркнем тебе вијајући." А овај му одговори: "А што си луд те носиш ту алу. Ногама увретен, те њега о камен па хајде са мном." Кад то чује коњ под змајем, а он махне главом и снагом, а ногама увретен те змаја о камен;	Тоя кон отдолу казва: - Слушай бе, момче, запри се - вика - че тая ала ребрата ми източи да маам, ше има да та стигна. Вика: - Нема да ма стигнеш, но ако искаш - вика - да са освободиш, засили са и като го интърсиш един път да падне и като го изтърсиш го ритни, да стане прах и парчета - вика - от него. А пък като додеш при мене, нашия чорбаджия ше та храни със леб и захар. - брат му му казва. Кончето, което е на алата се разтърсва, фърга алата и алата пада, унищожава я.

Priloha 400 422 552/14

JUG1	BLG3
Ја ћу ноћас чувати јабуку, да видим ко је то бере.	- Татко бе, че ми дадеш на мене я да ида да паза ябуката.
У тај час долети девет пауница, осам падну на јабуку а девета њему у кревет, (...) а он је стане молити да му остави барем једну, а она му остави две: једну њему а другу да однесе своме оцу.	... и дождат пауниците, осем падат на дървото и берат, а едната при него се люблюва. (...) - Ноне бере, че ми дадеш три ябълки; да дам една на баща ми една на майка ми, една на ме не та да видат това дръво що ражда.
Идући тако задуго по свету, дође један пут на једно језеро, и онде нађе једне велике и богате дворе, и у њима једну бабу, царицу, и једну девојку бабину кћер...	Арно ама там била царицата имала една щерка, а си немала, а он ошел там да спие у тома царство, тоя царскийо син дока е ошел да тражи момата дека че са кьпат.

... него се ти прођи пауница, већ ево ти моја кћи, красна девојка и толико благо, све ће теби остати.	И она решила: „Че се стъмни, тука царския син а че го вържа да мож да ми е зет“ - да подкупи слугата...
... а баба поткупи слугу његова (...) а ти му кришом само мало дуни за врат, па ће заспати те се не ће моћи с пауницама разговарати.	... дала му духалце такова чекакво като кавал, да му дуйне в устата и он че заспи - два-три часа че спие, не мож да усети нищо...
... осам падну у језеро, а девета њему на коња па га стане грлити и будити: „Устај храно! устај срце! устај душо!“	Она доожда. Шляпа го така, шляпа го така, милува го, се така галила го в съча детето и най-последно - ошли си.
Кажи господару своме: још сутра може нас овде дочекати, па нас више никад овде не ће видети. (...) нека смакне горњи клин на доњи...	- Че му кажеш на твоя чорбаджия като стане утре, и утре че до еме да са кълеме и вече нема да доеме, край.
„Кад ти устане господар, кажи му нека смакне горњи клин на доњи, па ће ме онда наћи.“	- Като се събуди чорбаджията ти, че му кажеш така: додека не помести горната клечка на долната дупка по никој начин нема да ни намери и ше ни търси на стъклената планина.
Како он то чује, истргне сабљу те осече слузи главу.	И тръгна си и он намери колай, убива го и си тръгва сам.
... и онде заноћи у једнога пустиника, па га запита не би ли му знао казати што за девет златних пауница. Пустиник му одговори: „Е мој синко! срећан си, сам те је Бог упутио куда треба. Одавде нема до њих више од по дана хода.“	Стига не едно место, поглижда у една планина гори огин и са наклонил към огина. Отива, поглижда - един стар човек обесил брада така, (...) тада мож да стигнеш и за двајс четри часа.
... али наред подрума једно велико буре са гвозденим обручима одвращено па из њега изије глас...	Една бочва и в бочвата човешки глас и се моли...
"За Бога брате! молим те! умрех од жеђи; дај ми чашу воде." Царев син узме чашу воде па успе у буре, али како је он успе, одмах пукне један обруч на бурету. За тим опет изађе глас из бурета: "За Бога, брате! умрех од жеђи; дај ми још једну чашу воде." Царев син опет успе чашу воде, а на бурету пукне још један обруч. По трећи пут изије глас из бурета: "За Бога, брате! умрех од жеђи; дај ми још једну чашу воде." Царев син успе још једну чашу воде, пукне обруч и трећи; онда се буре распадне, а змај излети из њега, па на путу ухвати царицу и однесе је.	- Брат да ми си, чичо да ми си, баща да ми си, очув да ми си - редил, редил - дай една чаша вода. И он даде една чаша вода - пукне се един обрѣч. Отново моли са да даде още една чаша - още един се пукнал и се се молил. Даде му още една, па са нај-долния пукнал и оп - излезнал от неја змей. И излезнал и затреперил въздуха. Минало и срища, они си па тръгнале от войната, срища, любовницата и я закарва.
После дођу слушкиње и кажу царевоме сину шта је и како је, а он сиромаш од жалости није знао шта ће радити; најпоследно научи опет да иде у свет да је тражи.	- Защо, ние ти казахме да ни отварајш, а ти си отворил. Ние дванайсе годин воюваме додека да го фанеме и докараме туа, ти си го пуцил и закара любовницата ти. (...) - По-арно и я да не съм, ама ако не е она, нема друга - рекъ.
Како их стигне, царицу отме од царевото сина па му рече: "Ти иди с Богом, сад ти праштам за оно што си ми у подруму дао воде; али се више не враћај ако ти је живот мио."	И ги стига. И казва: - За пръв път ти прощевам, че ми искаш ти борията, втори път вече не ти прощавам - и си върнал любовницата.
У тој и у тој планини има једна баба, па има дванаест коња за јаслама да не знаш који је од кога лепши. А има један у буцаку коњ као да је губав,	Има у една стъклена планина, има една баба. Викая я баба Гунда и там има она магарица, коне пасе и ги пасе на отводи. Ако мож да опасеш

тако се чини, али је он најбољи; он је брат мога коња, њега ко добије, може у небеса ићи. Али ко хоће да добије од бабе коња, ваља да служи у ње три дана: у бабе има једна кобила и ждребе, па ту кобилу и ждребе ваља чувати три ноћи, ко за три ноћи сачува кобилу и ждребе, баба му да коња да бира којег хоће. А ко се у бабе најми, па за три дана не сачува кобиле и ждребета, он је изгубио главу."	кобила, като ти я даде ношеска да я пасеш и ако мож да я опазииш и да си я докараш, че ти даде кое искаш от животните. А ако не можеш - гради си калето със човешки глави, побожда ги. И - рекъл - тоя кон има брат - три пъти по-силен от него. Ама тая баба е много дяволита, та най-убавите коне - на крастави магарища, крий ги, а краставите магарища ги праи убави коне.
Онда му баба рече: "Добро синко. За три дана ако ми сачуваш кобилу, даћу ти коња кога год хоћеш; ако ли не сачуваш, узећу ти главу."	- Е - рекла - синко, ако мож да опасеш тая кобилка ношеска и да ми я докараш, че ти дам кон, а ако не можеш да знаеш изкарва се кон за юнашка глава.
Онда он удари уларом по води говорећи: "Дура бабина кобила!"	- Не бой се. Търляй космичките от дланта и викай: "Гюро бабина кобило" - сега ше дое.
А кобила јој одговори: "Ја сам била у рибама, али су њему рибе пријатељи па ме проказаше." Онда опет баба: "А ти у лисице!"	Дошла она да я бие: - Какво ти рекох мари, магарина: - ти да станеш вълк. Утре че се претвориш на лисица и там да фанеш гората с лисиците.
"Шта је побратиме?"	- Що искаш бе, бракто?
Онда опет баба: "А ти у лисице!" Кад буде пред ноћ, он уседне на кобилу, па у поље а ждребе трчи уз кобилу.	И иде у яъро та я бие: - Нали ти рекох тида се претвориш у лисица. Утре да се прествориш на риба, да спаднеш на дъното на морето у рибите, само да те не намери.
А он рече баби: "Та шта ћу бирати, дај ми онога из буцака, губавог, за мене нису лепи."	- А, бабо, той че ме утепа некъде, че ма фърли, беке могло я това да ти яам.
Онда га баба стане одвраћати: "Како би ти узео онога губавог код таких красних коња!" Али он једнако остане на своме говорећи: "Дај ти мени кога ја хоћу, тако је погођено."	- Е-е, синко, ти толко ми убо опасе кобилата, та това ли ме гаранце че ти дам, криво... - Не бабо, ако ми го дадеш него, а иначе нищо ти не чу.
Кад га одведе у једну шуму, отре га и уреди, а коњ сине као да му је златна длака.	- Я - рекло - да сбереш от тая трева така и да ма изтъргаш целия - кончето му вика, магарето още било.
После мало кад змај дође и види да царице нема, рекне своме коњу: "Шта ћемо сад? или ћемо јести и пити или ћемо терати?" А коњ му одговори: "Јео не јео, пио не пио, терао не терао, не ћеш га стићи." Кад то змај чује, одмах седне на коња па потерај.	Он бил на лов и дожда змейо и пита коњо: - Къде е жената ми? - Е, дойде същия юнак и я отведе. - Е кога да тръгнем, сега ли или след като вечераме? - Пий и яж сега да тръгваме, иначе не мож да го стигнеме. И он седнал, не ял, не пил, тръгва да го стигне иго се мува със мущуците.
"Не бојте се, не треба бежати." Кад један пут, али змај већ да их стигне, онда коњ под змајем повиче коњу под царевим сином и царицом: "За Бога брате, причекај ме, хоћу да цркнем тебе вијајући." А овај му одговори: "А што си луд те носиш ту алу. Ногама увретен, те њега о камен па хајде са мном." Кад то чује коњ под змајем, а он махне главом и снагом, а ногама увретен те змаја о камен; змај сав прсне на комаде, а коњ се с њима удружи. Онда царица уседне на овога коња,	- Нема, не бой се нема да загубим ние и друг кон че спачелим а змейо че го загубиме. И извишел тоя, кон, що яа змея: - Чекай ма братко, че ва утепа змея. - Па какво е това на тебе, човек ли е, змех ли е кво е? - Е змех. - Не мож ли да го зафърлиш и да го започнеш със чифтетата, със задничите да го тепаш. И он като се разфърля, фърли го па му се заповраца със ритници коњо, утепал змея. Стига го, качува са она на тоя кон.

Priloha 400 422 552/15

BLG2	BLG3
- Бе татко, каква е тая ябълка тука, никога плод нема (...) - Аз ще отида да я паза тая ноц, даваш ми оръжието, оти вам.	- Татко бе, че ми дадеш на мене я да ида да паза ябуката.
- Аз ще дойда, но кревата оттам да се земе, да не е кревата там под ябълката, никакво оръжие нема да ми давате, ше ми дадете орехи и едно чукле и черно тръне ше ми дадете, друго нищо не ви искам.	- Тате, сега я че ида, братята ми не можея да опазат, я че ида, че ми дадеш три торби ореси.
- Ше ма намериш на Златното езеро, там, на друго место не можеш ме срещна. През месец май ше ма намериш на Златното езеро.	- Че ме търсиш на златния вир. Ние че доем у годината три пъти у тоя месец да се къпеме.
Тия му угаждат, дават му един човек със него си, адютант да го придружи. Дават му пари, тия тргват и година ли е, колко и немира той Златното езеро...	И баща му, най-послед, решил се да му даде слуга, дрехи, пари и да тръгнат и да идат там, на тоя златен извор да се стане с тая мома...
... а в това царство е починал цара, останала е жена му заместник та царските дъщере за женитба. Той казва: - Идвам за една така, така (...) Той си казва, не крие положението кво е, че идва за некая си пауница, превръща са на мома и иска с нея да са срещне. Оная жена какво праи, царицата, за да земе той дъщеря й, че е царски син...	Арно ама там била царицата имала еднащерка, а си немала, а он ошел там да спие у тома царство, тоя царскийо син дока е ошел да тражи момата дека че са къпат. И она решила,: “Че се стъмни, тука царския син а че го вържа да мож да ми е зет“ - да подкупи слугата, рекла...
- Слушай, момче, давам ти едо това перо - той вече дните брой, кога ше додат да са къпат тия и идват дните броени и тя му казва - давам ти една шепа жълтици, за да можеш ти да успееш като дойдат и идете там и ти да кажеш на него така със перото и друго нищо повече.	- Ако мож да пазиш ношеска твоя чорбаджия, да го преспиш - дала му духалце такова чекакво като кавал, да му дуйне в устата и он че заспи - два-три часа че спие, не мож да усети нищо - шу ти дам една шепа жълтици, така, една капа, толко много пари.
Те дойдат, сичките са фъргат в езерото са къпат, а та са превърне в хубава мома, дойде до него, буди го, тласка го вика, да са събуди, обаче той не се събужда.	Она доожда. Шляпа го така, шляпа го така, милува го, се така галила го в съча детето и най-послед - ошли си.
За утре ти давам - рекла - две щъпи жълтици, ако успееш и утре това да сториш.	Е, - рекла - сабале че ти дам още две капи жълтици, ако мое да го преспиш и сега.
- Утре ше ти дам още три шиника жълтици. Само да го преспиш.	- Че му кажеш на твоя чорбаджия като стане утре, и утре че до еме да са къпеме и вече нема да доеме, край.
- Слушай момче, ще му кажеш, това е вече последно да идвам, ще ме търси на стъклената планина, на друго место не ма да ме намери, но да извади горната клиния, да избие долния клин и тогава да ма търси.	- Като се събуди чорбаджията ти, че му кажеш така: додека не помести горната клечка на долната дупка по никой начин нема да ни намери и ше ни търси на стъклената планина.
... казва му извади шашката и отсеци на оная глава та, който е с теб, той разбира какво му казват и отива...	Това означавало да убие слугата и даси тръгне сам, она вече ознала дека е такваа работата.
- Не, на мене ми е дадено поръчка, - изважда шашката, отрезва главъта	И тръгнали си и он намери колай, убива го и си тръгва сам.

на другаря си.	
И отива, стигнал там, една колиба има на кокоши крак, почуква той там и един старец. - Добър ден, бе дедо, (...) - Абе тръгнал съм да търса стъклената планина. Къде е тая стъклена планина, тъка ъи е дадена поръчка, така.	Стига не едно место, поглижда у една планина гори огин и са наклонил към огина. Отива, поглижда - един стар човек обесил брада така: - Добър вечер, дедо. (...) - А бе я съм тръгнал да ида на стъклената планина и не знам къде е.
- Слушай момче, ти си дошъл през това време, когато ние имаме отворена война със друга хала - имали война - и отиваме на война, ти оставаш тука, тука са четиресе стаи.	- То ти тия дванайсет ключа, ние че се бавиме дванайсе дена че воюваме със змейо, ние отваряме война, че воюваме със него, а ти в тия дванайсе дена да не се термозиш оти си сам, денеска отвори там, че премяташ, че видиш убавини и че мине дено. Утре че отвориш там и така.
Изкарал е той тия дни, тука отвори, хубаво, още по-хубаво утре в другата стая, в другата...	Добре ама он като отвори тоя дюкан и погледне - пише: У то има убаво и нема, ама у тоя па още по-убо.
Отива той, отвара четирестата стая, нищо, празна.	И отворил го - нищо.
- Какво направи? Направи за себе си, тия земаа тво та и я отведоа. Ние се бехме биле с нея и я бехме победи. Сега таман да победиме и другата, ти дойде, напрай пакос ето земаха я. Кво ше праиш - това си е твоя работа. Той вика: - Отивам да я търса.	- Защо, ние ти казахме да ни отваряш, а ти си отворил. Ние дванайсе годин воюваме додека да го фанеме и докараме туа, ти си го пушил и закара любовницата ти. - Ми дека мога да го найда. - Не знаемо - казва. Е-е, и он се почудил вече, почудил и рекъл: - По-арно и я да не съм, ама ако не е она, нема друга - рекъл.
- О, ти си мой човек, слушай момче, за да ти не права лошо, ти си ми помогнал в живота, аз ти освобождавам живота, но втори път като дойдеш нема да ти отстъпа. Отивай си вече.	- За пръв път ти прощевам, че ми искаш ти борията, втори път вече не ти прощавам - и си върнал любовницата.
- Давала съм. На който ми устои на облога, земе кон аз му земам главата. Нейният градеж целият е бил заграден с човешки глави. Тя забива колове и на секи кол слага човешка глава. Вика: - Слушай синко, останал е так един кол, сигурно е твоята глава достойна за тоя кол.	- Е - рекла - синко, ако мож да опасеш тая кобилка ношеска и да ми я докараш, че ти дам кон, а ако не можеш да знаеш изкарва се кон за юнашка глава.
- Какво има бе, брате.	- Шо искаш бе, бракто?
- Ми - казва - орлине ма докараха, аз отидох там, то ма докараха орлите. Той ползва некакви сили. - Сега - рекла - на лисицата във дупка ше са ождребиш, за да не може да та намери.	Дошла она да я бие: - Какво ти рекох мари, магарина: - ти да станеш вълк. Утре че се претвориш на лисица и там да фанеш гората с лисиците.
- Ше идеш на дъното на морето. У песька ше са ождребиш, да не може никога и никой да та открие.	- Нали ти рекох тида се претвориш у лисица. Утре да се прествориш на риба, да спаднеш на дъното на морето у рибите, само да те не намери.
- О-ох че си калпав, устоиш на най-хубавата работа, па за искането си калпав, не знае кво иска. - Не, не, не бабо, аз искам това.	- Е-е, синко, ти толко ми убо опасе кобилата, та това ли ме гаранце че ти дам, криво... - Не бабо, ако ми го дадеш него, а иначе нищо ти не чу.

- Слушай, бате, земи откъсни малок трева та ма изгъркай, че немам време да стоя, че моя брат - вика - са обажда там - а кончето със две сърца.	- Я - рекло - да сбереш от тая трева така и да ма изгъргаши целия - кончето му вика, магарето още било.
Тоя кон отдолу казва: - Слушай бе, момче, запри се - вика - че тая ала ребрата ми източа да маам, ше има да та стигна. Вика: - Нема да ма стигнеш, но ако искаш - вика - да са освободиш, засили са и като го интърсиш един път да падне и като го изгърсиш го ритни, да стане прах и парчета - вика - от него. А пък като додеш при мене, нашия чорбаджия ше та храти със леб и захар. - брат му му казва. Кончето, което е на алата се разгърсва, фърга алата и алата пада, унищожава я.	- Нема, не бой се нема да загубим ние и друг кон че спачелим а змейо че го загубиме. И извишел тоя кон, що яа змея: - Чекай ма братко, че ва утепа змея. - Па какво е това на тебе, човек ли е, змех ли е кво е? - Е змех. - Не мож ли да го зафърлиш и да го започнеш със чифтетата, със задничите да го тепаш. И он като се разфърля, фърли го па му се заповраца със ритници коньо, утепал змея. Стига го, качува са она на тоя кон.

Príloha 422 552/1

SKK1	SKK3
V takých trapiech prisnilo sa raz kráľovi; že prišiel k nemu jeden starý, staručičký človečik a povedal mu: „Ty nezomrieš, kým dakto na tú čerešňu vo tvojom dvore nevyjde a z nej ti čerešne nezhodí; len keď tie zješ, potom umrieš.“	Bou jeden král velmi chorý, radili mu že by jednu figu zeu z toho stromu čo má v zahrade.
V tie časy pásaval jeden mladý šuhaj ovce pod zeleným hájom. (...) „Najjasnejší kráľ! Ja pôjdem na tú čerešňu!“	Prišeu jeden chudobný, nuž mu povedau, že mu on dostane jednu figu z toho stromu.
„Ja nežiadam nič,“ povie uradovaný Janko, „len mi dajte tri páry oblečenia a troje pečenia chleba, aby som mal čo jesť, kým sa hore dostanem.“	„Ale prosím, pane, nech mi dajú štyri páry hábou a jednu valašku do ruky.“
Janko zhodil tretí oblek; a vtedy už bol blízko koruny. Tu si trochu vydýchol a v ostatných podriapaných šatách po psote po biede dostal sa až do samučičkého vrchovca.	Ako potom šieu hore na ten strom, zodrau troje háb a v štvrtých prišieu gu jednej kráľovnej.
Aknáhle ju Janko zazrel, hned' na čerešne zabudol a dostal vôľu stať do služby u tej peknej panej.	A pýtau si od nej, žebi mu dala daku službu.
Pani Anička sa pekne obliekla a odišla do kostola.	Ona raz šla do kostola a nehala mu varit.
Ako ta odišiel, povie mu ten olovený: „Nuž čože, ty leňoch, doma sedíš, všade sú ľudia v kostole, a ty doma; nevieš aj ty bohu slúžiť?“	On šieu do maštale gu konom, nuž mu povedau jeden kuon, prostredný: „Či sa Hospodina nebojíš, keď nejdeš do kostola?“
„Staň si ko mne, pôjdeš so mnou! Ale čo ti poviem, tože si zachovaj a tak urob! (...) „Teraz si na mňa sadni...“	„Ale prid sem a pacni ma po pravom boku, stanem sa medený aj ty a sadni si na mna...“
Pani sa vrátila veľmi smutná a chodila po paláci celkom zamyslená. Janko sa jej spýtal: Čo jej chybí? „Chod' ty pľuhák, nič mi nespomôžeš,“ a ani sa neobzrela naňho.	Potom išli domou, prišla i pani a sa veľmi smútila, že jej nepovedal, odkial je. „A čo im je, ich milost?“ „Ah, ty ufúraný, čo ty mne spomôžeš...“

„Staň si ko mne,“ povie na to tátoš, „pôjdeš so mnou do kostola. (...) Janko si stal k tátošovi, tátoš sa striasol a šuhaj bol celý v striebre oblečený.	„Pacni ma po pravom boku a stanem sa srieborným, aj ty sa staneš srieborným.“
Pani prišla kde smutnejšia ako predošlú nedeľu. A Janko len zas okolo nej. (...) „Chod', ty pľuhák, nič mi nespomôžeš...“	Potom šieu domou a prišla tá pani tješ domou a veľmi plakala a on sa hej opýtau, že čo jej je. „Ach, ty ofúranec, čo ty mne spomôžeš...“
„Staň si ko mne,“ povie na to tátoš, „pôjdeš so mnou do kostola. (...) tátoš sa striasol a šuhaj bol celý v zlate oblečený...“	„Príd a pacni ma po pravom boku a staneme sa obidvaja zlatý...“
Pani prišla domov, bledá, oči smutné, vyplakané.	Keď prišla domou, zase plakala.
„Moja dobrá, pekná pani, už mi ho len raz povedzte, čo sa vám to stalo?“	„Čo im je, nech mi už len raz povedja, čo im?“
„No vedu, veď som to ja bol!“	„Ved som to bou ja.“
AT 422 - žiadne podobné znaky	AT 422 - žiadne podobné znaky
„Sadni na mňa, ja našu pannu vyslobodím!“ (...) „Môj milý strieborný tátošík, poďmeže my probovať šťastie, azda ju dostaneme, lebo bez nej nechcem žiť.“ (...) „No, Janík,“ povie zlatý tátoš, „či by si nemal vôľu sa dať rozsekať? Pod' ešte so mnou probovať, azda nás len nedohoní, veď ja viem dobre lietať.“	Potom on chodiu na tých konach, ale hu nemohol dostať.
Prišiel do jednej krajiny k jednej studni. Anička práve išla tade s krčahmi po vodu. (...) „Nechajže ma, Janku, nechaj, lebo ak ťa ten drak dohoní, tak ťa na márne fafringy roztrá.“	Raz volau hu, bola po vodu: „Pod, žena moja!“ „Ved by nas ten drák oboch zmárniu.“
Tu zavolá Jankov tátoš tamtomu: „Nenaháňaj brat brata, radšej zhod' draka dolu!“ Hneď bol drak dolu a na kolomaž sa rozliat.	„Čakajte nás!“ „Zmárni dráka, nuž ta počkáme.“ A ten dráka zhodiu, zmárniu ho. A ti vedno žijú, ak nepomreli.

Príloha 422 552/2

SKK1	SKK4
V tie časy pásaval jeden mladý šuhaj ovce pod zeleným hájom. Tu pribehne vlk a schytí mu ovcu; na druhý deň druhú; a tak to šlo do siedmeho razu. Milý Janko bál sa ukázať pred gazdom; vzal valašku a cedidlo a pod'! Zachytil sa svetom, až prišiel do tej krajiny, kde ten kráľ taký chorý bol.	... vlci mu vzali päť oviec. Janko veru otca nečakal, vzal valašku a pod'ho, kde ho dve oči povedú. Išiel dlho po horách a na druhý deň prišiel do mesta, čo bolo celé čiernym súknom obtiahnuté. Pýtal sa, čo je to; ľudia mu povedali, že kráľ je velice zle už dlhé roky.
Keď ho toto všetko netešilo, bo od veľa rokov jednostaj bol chorý.	... že kráľ je velice zle už dlhé roky.
Lebo tá čerešňa bola vysoká do neba a nemala konárika, hladká ako sklo.	Má jednu vysokú čerešňu, vysokú až na druhý svet.
„Ty nezomrieš, kým dakto na tú čerešňu vo tvojom dvore nevyjde a z nej ti čerešne nezhodí; len keď tie zješ, potom umrieš.“	Keď ich kráľ užije, alebo sa uzdraví, alebo umrie.
... zabral sa do mesta a tu rovno k samému kráľovi. (...) Ďalej kráľ nechcel ani počuť a preč ho odpravil. (...) „Nuž chod'že len,“ povedá, „chod', keď“	Janko išiel pred samého kráľa, ale ten už nechcel, aby sa toľko ľudí zmárnilo; nakoniec mu dovolil. Vzal si tri pecne chleba, slaninku a prádlo na cestu.

takú veľkú vôľu máš; ale mi skorej povedz, čo budeš odo mňa žiadať?“ „Ja nežiadam nič,“ povie uradovaný Janko, „len mi dajte tri páry oblečenia a troje pečenia chleba, aby som mal čo jesť, kým sa hore dostanem.“	
Pani Anička sa pekne obliekla a odišla do kostola. (...) „Nuž čože, ty leňoch, doma sedíš, všade sú ľudia v kostole, a ty doma; nevieš aj ty bohu slúžiť?“ „Ach, akože pôjdem taký uváľaný? A ja sviatočných šiat nemám.“ „Staň si ko mne, pôjdeš so mnou! Ale čo ti poviem, tože si zachovaj a tak urob! Keď prídeš do kostola, sadni si ku panej. Ale ako kňaz povie: amen, ber sa von, aby ťa pani nezachytila, bo bude chcieť s tebou ísť.“	V nedeľu ona išla do kostola a Janko išiel do maštale. Naraz mu jeden kôň - tie kone, to boli zakliati rytieri - hovorí: „Janko, keď si ty dobrý kresťan katolík, vezmi sedlo, osedlaj ma a poďme do kostola. Keď budú na pozdvihovanie cengat', ber sa von, lebo musíme byť prv doma ako pani!“
„Janko, dajže mi vody, veľmi som smädný!“	„Janko, Janko, daj mi jednu nádobu vína!“
... tam jedného draka na reťazi uviazaného zazrel.	Bol to čarodejník na tri obrúče prikovaný. (...) šarkan...
Aničku schytil a letel s ňou do svojej diery, ďaleko za hory a vrchy.	... vyletel, uchytil pannu a hybaj s ňou na sklenený vrch.
„Sadni na mňa,“ povie tátoš, „probujeme šťastie.“	„Sadni na mňa, ja našu pannu vyslobodím!“
„Nezobaj,“ povie najstarší, „ale zbieraj, to je ten, ktorého náš otec poslal pre čerešne.“ Hneď počali mäso zbierať a skladať a v okamžení stál Janko pred nimi sedem ráz krajší ako predtým. „Nuž čože ty myslíš, že nášmu otcovi čerešne neposielaš?“ (...) „Ani nepošlem, kým moju Aničku nedostanem,“ odpovedal Janko.	Krkavce kosti pozbierali a zložili: „Janko, vstaň hore!“ (...) „Janko, kráľovi treba doniesť tie tri čerešne!“ „Dobre, dobre,“ hovorí Janko, „ale keď ste ma vzkriesili, musíte mi pomôcť, abych tú princeznú vyslobodil.“
„Vieš čo,“ povie jeden z tých havranov, „choď touto cestou rovno cez tento vrch, tam prídeš do jednej doliny a rovno k jednému domčeku. Tam býva ježibaba, u tej do služby staneš, kde budeš tri kobyly pásť...“	Krkavce mu povedali: „Je tu jedna bohyňa a tá má tri kobyly. Budeš u nej slúžiť tri dni, to bude ako tri roky...“
Príde k tomu domčeku a tu vidí parkan z čriev ľudských a na každom kole hlava, len jeden bol ešte prázdny.	Okolo chalupy bolo sto kolov. Na deväťadevät'desiatich boli zarazené ľudské hlavy, len na jednom ešte chýbala.
„A akože pôjdeme, či ako vietor, či ako voda?“	„Janko, včul ja ponesiem teba. Tak pôjdeme ako vietor, ako guľka, ako myseľ.“
Hneď bol drak dolu a na kolomaž sa rozliat.	Letel a letel, až pukol a rozliat sa na smolu.
Ako do paláca prišli, uradovaný Janko bežal ku čerešni, natrhaval čerešieň a hodil dolu. Chorý kráľ, ako z nich ujedol pár, naskutku zomrel.	Janko strhol tie tri čerešne a dal ich krkavcom. Tie ich odniesli kráľovi. Kráľ ozdravel...

Príloha 422 552/3

SKK1	SKK5
Keď ho toto všetko netešilo, bo od veľa rokov jednostaj bol chorý. (...) V takých trapiech prisnilo sa raz kráľovi, že prišiel k nemu jeden starý,	Tento kráľ mal trest od Boha, bol ťažko nemocný a nijako nemohol umrieť. Tak mu prišlo vo sne, že keď zje tri čerešne zo stromu, čo má na humne,

staručičký človečik a povedal mu: „Ty nezomrieš, kým dakto na tú čerešňu vo tvojom dvore nevyjde a z nej ti čerešne nezhodí; len keď tie zješ, potom umrieš.“	umrie.
Lebo tá čerešňa bola vysoká do neba a nemala konárika, hladká ako sklo.	Čerešňa bola velice vysoká, až po nebo a mala velice hladkú kôru.
... tam jedného draka na reťazi uviazaného zazrel.	... tento drak mal dvanásť hláv a okovy na rukách, cez pás a na nohách.
„Janko, dajže mi vody, veľmi som smädný!“ „Kdeže by sa ti tu voda vzala, ty potvora, ale ti vína dám, ak chceš,“ povedal Janko.	„Synku, podaj mi pol litra vína, budeš mať život ešte o jeden život predĺžený.“ „Prečo by som nepodal?!“
„No dobre, máš u mňa jeden život; daj mi ešte za druhú!“	„Podaj mi, synku, pol litra vína, budeš o dva životy dlhšie na svete!“
„I to dobre, máš u mňa i druhý život; daj mi ešte za tretiu!“	„Podaj, synku, sem to víno, o tri životy budeš dlhšie na svete!“
Ako tú drak vypil, raz sa hodil, reťaze potrhali (...) Aničku schytil a letel s ňou do svojej diery, ďaleko za hory a vrchy.	Keď drak víno vypil, odpadli mu okovy z nôh, vyletel von oknom do základy a zobral krásnu Ilonu.
„Chod' len, chod'! Mám času sa naobedovať, mám času sa v karty zahrať, tvojich sto krokov a môj jeden!“	„Mám čas! Sto jeho krokov, jeden môj krok!“ povedal drak.
„Nezobaj,“ povie najstarší, „ale zbieraj, to je ten, ktorého náš otec poslal pre čerešne.“ Hneď počali mäso zbierať a skladať a v okamžení stál Janko pred nimi sedem ráz krajší ako predtým. „Nuž čože ty myslíš, že nášmu otcovi čerešne neposielaš?“	„Pozbierajte tieto kosti, poskladajte ich a bude z nich človek, čo otcovi čerešne zhodí.“ To boli kosti toho tesárskeho chlapca. Keď kosti poskladali, bol pred nimi zas hotový človek. Dcéry mu hovorili: „Zabudol si na otca?“
„Ba veru vezmem, prečo by som ťa nevzala? Budeš len tri kobyly pásť, ale tak, aby ti neušli, síce ťa zotnem a na ten kôl, ktorý si videl, hlavu ti zopchnem.“ Dala sa mu najesť, zaviedla ho do maštale a všetko mu poukazovala. Kobylám ale prihrozila, aby sa mu dobre skryli. Boli to jej vlastné dcéry. Naráno sadol Janko na najstaršiu a pod' s nimi na pašu. Dopoludnia sa mu pekne pásli, ale ako sa najedol a zaspal, kobyly zmizli. Pred večerom sa Janko zobudí a o kobylách ani chýru; behá hore dolu s kantármí a hľadá všade, až prišiel k jednému pastierikovi. „Čo hľadáš?“ spytuje sa ten pastierik. „Ach, kobyly mi ušli a hlava moja je už dolu, ak bez nich domov prídem,“ odpovie Janko.	„Mám tri paripy. Tieto paripy pôjdeš každý deň pásť. Ale ak ich večer nedovедieš, budeš mŕtvy.“ Keď sa chlapec ráno zobudil, zarmútil sa, lebo videl, že celé stávanie je so samou mŕtvou hlavou obstaté. Kde sa len pozrel, všade videl umrlčie hlavy. Ráno išiel pásť paripy. Boli to bosorkine dcéry, čo ju nechceli poslúchať, preto ich premenila na paripy. „Keď paripy večer domov nedovедieš, budeš o hlavu kratší!“ Vyhnal paripy na lúku, najedol sa a napil sa, čo mu bosorka dala a zaspal. Paripy striasli ohlávky, premenili sa na mušky a vleteli do diery jedného duba. Keď sa zobudil a videl, že paripy zmizli, že mu nechali len ohlávky, pustil sa do veľkého plaču. Zmyslel si na včielku. Tá bola v okamihu pred ním: „Čo plačeš?“ „Ako by som neplakal, keď mi hrozí o život. Pani mi hlavu zotne, lebo paripy sa mi stratili.“
Janko išiel do izby a ježibaba do maštale, a tu tie kobyly vidlami a ohreblom obročila, že sa mu lepšie neskrýli. Na druhý deň zas šiel Janko pásť, ale ako zaspal kobyly skapali. Našťastie mu i teraz ten pastierik k nim dopomohol, bo zas pod zemou skryté boli.	Všetku zlosť si vyliala na paripách. Išla do maštale, chytila bič a šľahala s ním paripy, kde len ktorú začiahla: „A vy, potvory, beštie, už som mohla mať zas viac o jednu hlavu.“ Na druhý deň sa vybral chlapec zas paripy pásť. Zobral uzlík s jedlom,

	odviedol paripy na lúku, najedol sa, zadriemal, paripy striasli ohlávky,
„Tie tu darmo hľadáš, bo sú tie doma, ježibaba ich na vajcia prevrátila a sama ako kvočka na nich sedí, ale neboj sa, dostaneme ich. Kým ja starú budem naháňať, ty vajcia vynosíš na túto lúku. (...) A tak sa stalo: Janko vajcia vynosil, ktoré sa hneď na kobyly obrátili; a sadol na najmladšiu a šibal domov.	Na tretí deň, keď išiel paripy pást' a zaspal, paripy samé dobehli domov, premenili sa na slepačie vajcia; bosorka sa premenila na kvočku a sedela na nich. (...) Líška išla na dvor, zadržala najprv jedného kohúta, potom druhého a rad-radom aj sliepky. Kvočka vybehla a mládenec hodil ohlávky na vajcia a pred ním stáli jeho paripy.
Len raz zazrie v kúte jedného chudého, prašivého koňa, ktorý ledvaže na nohách stál. „Tohto chcem, stará matka.“ „Ach, načože by ti ten bol, prídeš dakde do blata, tam sa i s tebou zvalí a nevstane ti viac.“ (...) Janko sa obzrie, vidí miesto prašivého koňa pekného tátoša pri mláke stáť...	„Nechcem, babička, žiadne peniaze, len mi dajte túto starú trdlicu.“ „Ja ti radšej dám paripu!“ „Ja nechcem paripu, ja chcem len trdlicu.“ Keď sa trdlica prekotila, bola z nej paripa.
Ako do paláca prišli, uradovaný Janko bežal ku čerešni, natrhal čerešien a hodil dolu. Chorý kráľ, ako z nich ujedol pár, naskutku zomrel.	On išiel hore na čerešňu, spustil čerešne a keď ich kráľ zjedol, umrel.
koniec	AT531

Príloha 422 552/4

SKK1	SKK6
V takých trapiech prísnilo sa raz kráľovi; že prišiel k nemu jeden starý, staručičký človečik a povedal mu: „Ty nezomrieš, kým dakto na tú čerešňu vo tvojom dvore nevyjde a z nej ti čerešne nezhodí; len keď tie zješ, potom umrieš.“	Jeden kráľ bol veľmi chorý a nemohol skonat'. Jedna ježibaba mu povedala, že keď z tej čerešne, čo vo dvore stojí, dakto čerešne prinesie, tak že odrazu umrie.
... kto chorému kráľovi z tej čerešne vo dvore kráľovskom čerešne zhodí, - ten si môže z kráľovských dcér ktorúkoľvek vybrať...	Kráľ mal jednu veľmi peknú princeznú, tak sľúbil ju za ženu tomu, kto z tej čerešne prinesie ovocie.
Lebo tá čerešňa bola vysoká do neba a nemala konárika, hladká ako sklo.	Bola hladká...
... len mi dajte tri páry oblečenia a troje pečenia chleba.“	... dali mu so sebou jesť, aj odev...
Keď sa zvečerilo, valaštičku dobre zaťal...	Juhás Janko si zatínal valašku do čerešne...
Keď už jeden mesiac minul, zletelo voľač dolu, dodriapanô ako handra a len samá krv.	Po mesiaci našli pod čerešňou roztrhané šaty.
Ako ta odišiel, povie mu ten olovený: „Nuž čože, ty leňoch, doma sedíš, všade sú ľudia v kostole, a ty doma; nevieš aj ty bohu slúžiť?“ „Ach, akože pôjdem taký uváľaný? A ja sviatočných šiat nemám.“ „Staň si ko mne, pôjdeš so mnou! Ale čo ti poviem, tože si zachovaj a tak urob! Keď prídeš do kostola, sadni si ku panej. Ale ako kňaz povie: amen, ber sa von, aby ťa pani nezachytila, bo bude chcieť s tebou ísť.“	V nedeľu, keď odzvonili do kostola, prišiel k nemu tátoš. „Čo ty tu tak leňochuješ, ty popelvár! Všetci ľudia idú do kostola, iba ty tu tak nemilobohu sedíš.“ „Akože mám ísť do kostola, keď si nemám čo obliecť!“ (...) „Ty pôjdeš do kostola a mňa k drevu uviažeš. Pôjdeš prosto k panej si sadnúť na predok. Keď bude amen, tak sa poberaj het. Budú ťa strimovať, ale ty na to nič nedbaj.“

Ale Janko sotvaže bol amen, poklonil sa jej, vyšiel z kostola, sadol na tátoša, letel domov a bol zas v kuchyni. Pani sa vrátila veľmi smutná...	Ale keď bol amen, Janko sa pobral a šiel von, lebo tak mu tátoš prikázal. (...) poklapkal koňa a zas bol taký ako predtým. Príde pani domov smutná...
„Aha, leňoch, nevieš, že dnes všetci sú v kostole a len ty sám doma sedíš; neznáš i ty bohu slúžiť?“ „Ach, veď by som ja rád bohu slúžiť; ale akože pôjdem taký uváľaný a ja sviatočných šiat nemám,“ odpovedal Janko. „Stañ si ko mne,“ povie na to tátoš, „pôjdeš so mnou do kostola; tam ale daj pozor, aby ťa pani nelapila; ako bude amen, poberaj sa von!“ Janko si stal k tátošovi, tátoš sa striasol a šuhaj bol celý v striebre oblečený.	„Čo ty tu tak neňochuješ? Všetci ľudia idú do kostola, iba ty tu sám sedíš!“ „Akože mám ísť, keď som taký otrhaný?“ (...) Keď ho Janko potlapkal, hneď bol oblečený v striebre a kôň mal tiež strieborné štvorne i sedlo strieborné. (...) „Ty pôjdeš do kostola a mňa k drevu uviažeš. Pôjdeš prosto k panej si sadnúť na predok. Keď bude amen, tak sa poberaj het. Budú ťa strimovať, ale ty na to nič nedbaj!“
Ale Janko, sotvaže bol amen, poklonil sa jej, vyšiel z kostola, sadol na tátoša, letel domov a bol zas v kuchyni.	A keď bol amen, odchádzal het. (...) Prišiel domov, poklapkal tátoša, zas bol len taký otrhaný.
Pani prišla kde smutnejšia ako predošlú nedeľu. A Janko len zas okolo nej: „Ale moja dobrá pani, čože vám je, že ste zase taká smutná?“	Príde pani domov ešte smutnejšia. „Čo sa vám stalo, že ste taká smutná?“ pýta sa Janko.
„Či ty zas len doma sedíš?“ prehovoril k nemu zlatý tátoš. „Nevieš, že všetci ľudia bohu slúžia, a ty sa takto povaluješ?“ „Ach, veď by som ja rád bohu slúžiť, ale akože pôjdem taký uváľaný a ja sviatočných šiat nemám,“ odpovedal Janko. (...) ale ako bude amen, ty sa jej vyšmykni a poberaj sa von!“ Janko si stal k tátošovi, tátoš sa striasol a šuhaj bol celý v zlate oblečený, len sa tak ligotal...	„Čo tak leňochuješ a nejdeš do kostola? Všetci ľudia do kostola idú, iba ty nie!“ „Akože mám ísť, keď som taký otrhaný?“ (...) Keď ho Janko poklapkal, hneď zostal zlatý, i tátoš mal zlaté štvorne a sedlo. (...) Ale keď bude amen, poberaj sa het, lebo pani ťa ešte len teraz bude strimovať.“
„Chod', ty pluhák, čo sa máš toľko spytovať? Keby si bol taký pekný, ako ten mládenec, ktorý po tri nedele v kostole pri mne sedel! Ach, akože nemám plakať, keď som ho nikdy nemohla dostať!“	„Ej, čo sa ma pýtaš, keby si bol taký pekný, ako ten rytier, čo dnes pri mne sedel!“
Ale sa predesil veľmi, keď tam jedného draka na reťazi uviazaného zazrel. Ten drak mu zavolať: „Janko, dajže mi vody, veľmi som smädný!“ „Kdežeby sa ti tu voda vzala, ty potvora, ale ti vína dám, ak chceš,“ povedal Janko.	Pošiel opáčiť a videl tam ozrutného draka na reťaziach uviazaného. Drak sa ho pýtal: „Janku, Janku, akosi sa mi chce napit' vody, prines mi vína!“ Janko vzal vedro a priniesol drakovi vína.
Ako tú drak vypil, raz sa hodil, reťaze potrhal.	Janko mu priniesol, a keď i to tretie vedro vypil, pukla mu aj ostatná reťaz.
Aničku schytil a letel s ňou do svojej diery, ďaleko za hory a vrchy.	Keď drak bol voľný, vzal Aničku a pošiel s ňou het.
Leteli horami, dolami, až prišli k jednej studničke, kde jedna pekná panička vodu do krčiazkov chcela brať, a to bola Anička. „Pod', Anička moja, domov, ach, keď som ťa len našiel!“ povie Janko. „Neberže ma, Janko môj, bo ťa ten drak zje; nič nespravíš proti nemu,“ odpovie Anička. „No len ty pod',“ povie Janko. Vzal ju na tátoša a leteli domov. Tu sa krčiazky uderili dovedna, drak vyzrie z diery a zavolá...	Prišiel do jednej krajiny k jednej studni. Anička práve išla tade s krčahmi po vodu. Janko ju zazrel. Ulapil ju a chcel ju vziať so sebou, ale Anička povedala: „Nechajže ma, Janku, nechaj, lebo ak ťa ten drak dohoní, tak ťa na márne fafringy roztrá.“ Ale Janko na to nič nedbal. Vzal Aničku a uháňal s ňou het. Na nešťastie Anička zaštrngla s krčahmi. Drak to začul a povedal...
„Môj milý strieborný tátošík, podmeže my probovať šťastie, azda ju	Zas sa išiel požalovať tátošom. A ten strieborný tátoš sa podvolil ísť s ním.

dostaneme, lebo bez nej nechcem žiť.“	
„Nezobaj,“ povie najstarší, „ale zbieraj, to je ten, ktorého náš otec poslal pre čerešne.“ Hneď počali mäso zbierať a skladať a v okamžení stál Janko pred nimi sedem ráz krajší ako predtým.	„Neďubaj, neďubaj, ale ho radšej poskladaj, lebo to on nášmu otcovi prišiel po čerešne. Vransy ho pekne poskladali a Janko zas ožil.
Príde k tomu domčeku a tu vidí parkan z čriev ľudských a na každom kole hlava, len jeden bol ešte prázdny.	Na plote videl plno človečích hláv. To boli z tých ľudí, čo u ježibaby slúžili. Iba jeden kôl bol prázdny a na ňom mala byť jeho hlava.
„No, udri s nimi tri razy na tento kopec, hneď ti vyskočia.“	„Darmo hľadáš, ježibaba ich premenila na myši. Ale neboj sa! Udri ty len s týmto prútom po zemi a oni vyjdú a prídu k tebe.“
Janko šiel do izby a ježibaba do maštale, a tu tie kobyly vidlami a ohreblom obročila, že sa mu lepšie neskryli.	Janko prišiel domov, ježibaba (...) a s dievkami sa vadila, že sa tak zle skryli...
Prišiel domov, ježibaba ho chválila, ale kobyly ešte väčšmi bila a hrešila.	Ježibaba ho vítala, že dobre pasie a s dievkami sa vadila, že sa zle skryli.
„Tie tu darmo hľadáš, bo sú tie doma, ježibaba ich na vajcia prevrátila a sama ako kvočka na nich sedí...“	„Janku, darmo hľadáš, sama ježibaba ich doma skryla a premenila na potkany...“
Boli tam paripy ako levy, ale on ani jednu nechcel. Len raz zazrie v kúte jedného chudého, prašivého koňa, ktorý ledvaže na nohách stál.	... žeby si vzal len takého planého koňa, čo tam v kúte stojí; že tam bude veľa pekných koní, ale aby len ju poslúchol.
Letel ponad hory a doly, až zastali pri studničke, kde Anička vodu brala.	Zas ju videl ísť po vodu k studni.
Hneď bol drak dolu a na kolomaž sa rozlial.	A tak sa drak potom od hnevu rozlial na kolimaž.
Janko bežal ku čerešni, natrhal čerešieň a hodil dolu. Chorý kráľ, ako z nich ujedol pár, naskutku zomrel.	(v strede textu) Natrhal tých čerešieň a spustil ich dolu kráľovi. Tak potom ten starý kráľ už ľahko umrel.

Príloha 422 552/5

SKK1	SKK7
Lebo tá čerešňa bola vysoká do neba vrch dosahovau hen g ňebi.
... kto chorému kráľovi z tej čerešne vo dvore kráľovskom čerešne zhodí, - ten si môže z kráľovských dcér ktorúkoľvek vybrať...	Sľíbeu ednú eďínú d'ievku aj polovičku kráľoustva tomu, kto zvie, čo je na ton strome, aká ovocina.
„... len mi dajte tri páry oblečenia a troje pečenia chleba, aby som mal čo jesť, kým sa hore dostanem.“	... daď'aj: dvacentovej bakanče. (...) tricentovej bakanče na nohe (...) chleba, slaňiné aj mäsa aj vodu...
„Nože, valaštička moja, poďme vo meno božie!“	Tak schiteu banté na sebaj a zařínau do toho stromu; ednú bantu vitrhou a za druhú se chiřeu ...
Keď už jeden mesiac minul, zletelo voľač dolu, dodriapanô ako handra a len samá krv.	Tak že téj bakanče šetkero ztrhau. Kod spalle dolu na zen naraz sa na dve mile zeme prepalle.
„Keď je tak, ja som tvoja a ty si môj...“	„Hop, Janko! Te si môj a jāj son tvojāj ač do smrti.“
Pani Anička sa pekne obliekla a odišla do kostola.	Oná každú ňeďeľi do kost'ela chodievala, ale o ton Janko ňevedeu. Añi de oná

	chódi.
„Kdeže by sa ti tu voda vzala, ty potvora, ale ti vína dám, ak chceš,“ povedal Janko.	„Oj, ved ti dán ni l'en edon, aľe ti dán aj päť.“
„Nie tvoja Anička, ale moja,“ a už bol von.	„Hop, Janko, mau si ženu zlatú, už nemáš nič.“
Príde pod bránu a pustí sa do plaču, dobre mu srdce nepuklo. „Čože plačeš,“ spýta sa ho olovený tátoš, „ak budem môcť, spomôžem ti, len mi povedz!“ (...), „Sadni na mňa,“ povie tátoš, „probujeme šťastie.“	Tan sa mu ukázala edna malá konička, vňšieiu do něj. Tan bou edon koník. „Hej, Janko! čo si urobeu? Že si tak svojí ženü ztrateu? A mojı pani.“ „Hej, tájden jāj, koňik, tájden za ňó, koböch jāj mohó ta ló zıti.“
Leteli horami, dolami, až prišli k jednej studničke, kde jedna pekná panička vodu do krčiazkov chcela brať, a to bola Anička.	Na tú každü noc chódi. Na tü vodu chodı o dvanactej hodıne v noci aj s chlapcom.
Príde k tomu domčeku a tu vidí parkan z čriev ľudských a na každom kole hlava, len jeden bol ešte prázdny.	„Ej, človeče, de si sa tü zväu? Mán šteristo aj devädesät hláu človečích, trpó buden maťi päťsto...“
Janko išiel do izby a ježibaba do maštale, a tu tie kobyly vidlami a ohreblom obročila, že sa mu lepšie neskryli.	Ej, aľe stará baba uchitela ohnivô ohrablo a tak koňe počala biti.
Leteli ponad hory a doly, až zastali pri studničke, kde Anička vodu brala.	Ak prišieiu čez pounoci, jeho zlatá pani ide s kantami (kupami) na vodu.
Sadli oba na tátoša, krčiazky sa štrngli a drak vyzrie z diery: „Mám času sa naobedovať, mám času sa v karty zahrať: tvojich sto krokov a môj jeden; ved' ty sem viac neprıdeš!“ zreve nahnevaný drak. „Ej nemáš času obedovať,“ zvolá drakov tátoš, „len pod' a sadaj!“	Aľe v ton Kantahiria v pekl'e zrehala. Čert sa pejta: „Kantahiria, čo rehaš, čo ťi? obrok máš!“ „Ej, aľe zlatü paňi ňéman. Ušieiu s ňó Janko Gondášik.“ Čert se pejtau: „Či môžen desať centó mäsa zesti a desať okovı vína vipiti a s tó siló dohoniťi?“ „Ej, nemôžeš, lebo tájde Janko s paňo na ton kóňikovi, čo má šest' nóhu.“
Hneď drak dolu a na kolomaž sa rozlial.	Tá sa nahňevala, čerta zvrhla, čert spádou na zen a rozľau sa.

Príloha 422 552/6

SKK1	SKK8
Lebo tá čerešňa bola vysoká do neba a nemala konárika, hladká ako sklo.	Mal ten kráľ jeden strom ukrutne vysoký, na ktorý nik nemohol vyliezť.
... len mi dajte tri páry oblečenia a troje pečenia chleba, aby som mal čo jesť, kým sa hore dostanem.“	... aby dal sedem chlebov, sedem funtov slaniny a sedem párov železných krpcov.
Keď už jeden mesiac minul, zletelo voľáč dolu, dodriapanô ako handra a len samá krv.	Prešiel rok a chlapec shodil jedny zodraté krpce so stromu.
Janko zhodil tretí oblek; a vtedy už bol blízko koruny. Tu si trochu vydýchol a v ostatných podriapaných šatách po psote po biede dostal sa až do samučičkého vrchovca...	Druhý rok shodil druhý pár krpcov a tak až za sedem rokov.
(záver textu) Ako do paláca prišli, uradovaný Janko bežal ku čerešni, natrhal čerešieň a hodil dolu.	Čerešne dal do škatuliek a doniesol ich kráľovi, ale odmeny si nežiadal.
Pani Anička sa pekne obliekla a odišla do kostola. (...) tam jedného draka na	Keď raz princezna odišla do kostola, Janko otvoril izbu a zazrel tam draka na

reťazi uviazaného zazrel.	šiestich reťaziach priviazaného.
„Janko, dajže mi vody, veľmi som smädný!“ (...) Ako tú drak vypil, raz sa hodil, reťaze potrhali.	Podal drakovi na jeho prosbu šesť rás vody, až mu všetky reťaze spadly.
Aničku schytil a letel s ňou do svojej diery, ďaleko za hory a vrchy.	Ale princezna prišla domov, drak ju uchytil a uletel s ňou.
„Ba veru vezmem, prečo by som ťa nevzala? Budeš len tri kobyly pásť, ale tak, aby ti neušli, síce ťa zotnem a na ten kôl, ktorý si videl, hlavu ti zopchnem.“	Dal sa do služby k Jendžibabe a pásol jej tri kobyly.
Akonáhle ju Janko zazrel, hneď na čerešne zabudol a dostal vôľu stať do služby u tej peknej panej.	Mal jej riadiť jednu izbu a variť, kým príde z kostola.
Ako ta odišiel, povie mu ten olovený: „Nuž čože, ty leňoch, doma sedíš, všade sú ľudia v kostole, a ty doma; nevieš aj ty bohu slúžiť?“ „Ach, akože pôjdem taký uváľaný? A ja sviatočných šiat nemám.“ „Staň si ko mne, pôjdeš so mnou! Ale čo ti poviem, tože si zachovaj a tak urob! Keď prídeš do kostola, sadni si ku panej. Ale ako kňaz povie: amen, ber sa von, aby ťa pani nezachytila, bo bude chcieť s tebou ísť.“	Na druhý deň išla zasa do kostola a k obloku prišiel pekný kôň a volal na Janka, prečo i on nejde. Že vraj nemá šaty. Kôň doniesol mu šaty a zanesol ho do kostola; ale mu prikázal, aby utekal domov pred všetkými, ako farár prežehná. Janko tak urobil tri razy.

Príloha 422 552/7

SKK9 Němcová	CZZ2 Němcová	JUGG6	Smolle174	Kletke
Byl jeden král a královna a měli tři utěšené dcery a jednoho syna.	Byl jednou jeden král a ten měl syna a tři dcery.	Jen put bil je jeden kralj koj je imel tri čeri i jednoga sina.	... lebte auch im Innern Ungarns ein Fürst; der hatte drei Töchter und ein Söhnchen.	Es war einmal ein König und eine Königin, die hatten drei Töchter und einen Sohn.
Jedenkrát vyjel si král s královnou po svojom gazdovstvu.	Jedenkrát stalo se, že jel s královnou na tři dni ze zámku...	Jen put su stareši ove dece putovali da lepe varoš vidiju i jedno celo leto su ne doma bili.	–	Während nun der König und die Königin auf einer entfernten Puszta waren...
Tu druhého dne v pravé poledne zaklepe někdo na okno a zavolá: „Janko, Janko, mladý princ, daj že mně tvoju najstaršiu sestru za ženu!“ - Byl to slunečník. (...) slunečník posadil ji do	Tu se otevře tiše okénko a kdosi zašeptá: (...) „Já jsem král slunce a chci si tvou sestru za královnu vzít.“ (...) Slunečník, její ženich, vzal ji na své planoucí ramena a po zlatém mostě do slunečního	Pripetilo se je da jednu noč nekaj na obloku kučilo. Mladi kralj, koj je ovo čul, pital je: gdo si? Ov pak na obloku mu veli: jaz sem kralj vetrov, daj meni naj mlajšu sestru. On mu veli: zemi si	Als daher eines schönen Morgens jemand ans Fenster seines Vaterhauses pochte und sagte: "Öffne mir, ich will dein ältestes Schwesterchen heiraten!" (...) Es war aber niemand	... trat Jemand an das Fenster klopfte und sprach zum Prinzen: „Kleiner Königssohn! ich will deine älteste Schwester heiraten... Sie fiel aber nicht zur Erde, sondern auf eine goldene Brücke, die lang, sehr

sluncového vozu a domů si ji odvezl.	paláce odnesl.	ju, i odišiel je.	geringerer als der Sonnenkönig, der angepocht hatte, und dieser führte die Schwester sogleich über eine goldene Brücke mitten in die Sonne hinein.	lang war, und bis zur Sonne reichte. (...) denn dieser Jemand war der Sonnenkönig.
Když bylo na večer, zaklepal zase někdo na okno a zavolal: „Janko, Janko, mladý princ, daj že mně tvoju prostřednú sestru za ženu!“ - To byl větrník. (...) a větrník schytil se na křídla a domů si ji odnesl.	K půlnoci zaklepal zase někdo na okno, a Silomil se hned ozval? „Kdo je?“ „Jsem král měsíce a žádám tvou sestru za manželku.“ (...) Měsíčník ji vzal do náručí a po stříbrných oblacích do svého měsíčního paláce ji donesl.	Druhu noč pričelo je pák nekaj na obloku kučiti. Mladi kralj pák veli: gdo si? On mu veli: jaz sem kralj od sunca, daj mi srednju sestru svoju. Kraljič mu pák veli: zemi si ju. I odide.	Gegen Mittag klopfte es wieder ans Fenster und eine Stimme ließ sich vernehmen: "Mache auf, ich will deine zweite Schwester heiraten!" Wieder schob sie der Knabe hinaus und sie fiel in einen Wagen, den vier schnaubende Rosse zogen und dessen Räder wie Sturm rollten. Es war nämlich der König der Winde, der sie in sein luftiges Reich entführte.	Als es Mittag geworden, trat wieder Jemand an das Fenster, klopfte und sprach: „Kleiner Königssohn! ich will deine zweite Schwester heiraten.“ (...) Sie fiel aber nicht zur Erde, sondern in einen Wagen aus Luft. Vier Pferde, die unaufhörlich schnaubten und sich bäumten, waren angespannt...
V noci zase někdo na okno zaklepá a zavolá: „Jano, Janko, mladý princ, dajže mně tvoju najmladšiu sestru za ženu.“ To byl měsíčník. (...) Měsíčník vzal ji za ruku a po striebornom mostě si ji vedl domů.	Když tedy princ opět ulehl, zaklepal zase někdo silně na okno. (...) Já jsem král větrů.' (...) vzal ji větrník do náručí a sedl s ní do modrooblavového vozu, při němž to čtyry bujné koně zapřaženy byly.	Tretu noč pričelo je pák nekaj kučiti po obloku. Mladi kralj pák veli: gdo si? kajme bantuješ saku noč? Ov mu pák veli: jaz sem kralj meseca, daj mi svoju naj starešu sestru. Kralj mu pák veli: zemi si ju. On si ju je zel pak odišiel.	Nun war nur noch das jüngste Schwesterlein im Hause; aber am Abend pochte ein goldener Finger ans Fenster. Als der Knabe öffnete, stand der Mondkönig draußen und ein silbernes Wägelchen nahm die Schwester auf und verschwand mit ihr im Glänze des Mondes.	Abends wieder Jemand am Fenster erschien und klopfte, (...) warf auch seine dritte Schwester aus dem Fenster. Diese fiel in einen silberhellen Bach. Der Jemand fasste sie beim Arm und die Wellen trugen sie sanft dem Monde zu; den der Jemand war Niemand anders als der Mondkönig.
„Ked' si ich za takých králov vydal, nuž je dobře,“ řekl král a byl se synem spokojen, jen královna se mrzela, že nemohla dcerám svatbu vystrojit.	Když uslyšeli rodiče o velkém štěstí svých dcer, zmírnili hněv na syna a jedině to mu předstírali, že nečekal, až oni přijdou.	Stareši došli su dimo i mati se je režalostila, a kralj ju je tešil da se nikaj naj ne žalosti za čere.	nevyskytuje sa (rodičia v deji neodchádzajú)	Als der König und die Königin am nächsten Morgen zurückkamen und hörten, was der kleine Königssohn getan, wunderten sie sich nicht wenig; weil sie aber so mächtige Schwiegersöhne

				bekommen, wie der Sonnen-Wind-und Mondkönig, waren sie es zufrieden...
... na které leželo plničko vybílených kostí člověčích. - „I ký Parom vás tu pobil?“ - myslil si Janko, přijda k bojišti a jednu lebku zvedna. „Silná panna, krásna Uliana pobila nás,“ - odpověděla lebka.	... přijel na zelenou louku, kde množství mrtvých těl leželo. I myslil si, co se to tam asi stalo, zdali tam jaká bitva byla anebo co jiného?	Onda ov putuje i dojde do jedne jame. Ova je bila puna z glavami preobladanih koje su vile preobladale. Ov je zel jednu glavu i ju je namazal z vodum i taki je ov oživel i rekel mu je da je izmed oneh koje su vile preobladale vodja. I ov je drugu vodu zel i ga je skončal, gda mu je pokazal hižu vil.	Gegen Abend kam er auf ein Feld, auf dem viele Erschlagene lagen. Er spritzte einen der Toten mit seinem Wasser des Lebens an und sogleich erhob sich dieser vom Boden und stand lebend vor dem Jüngling. Dieser fragte ihn, was diese Menge von Toten zu bedeuten hätte. "Unser König," erwiderte dieser, "hat drei große Heere ausgeschickt, um die Zauberhelene zu besiegen; denn er wirbt um ihre Hand, die sie nur demjenigen reichen will, der sie im Kampfe besiegt. Aber sie hat uns alle überwunden und drei Heere liegen hier erschlagen auf dem Felde."	... 'da kam er in ein Tal, das war voll Erschlagener. Der kleine Königssohn nahm seine Flasche mit dem Wasser des Lebens, und spritzte einem Toten in das Aug'; alsbald stand dieser auf, rieb sich die Augen und sprach: „Ei! wie hab' ich so lange geschlafen.“ (...) „Wir haben gestern mit Zauberhelene gefochten, sie hat uns zusammengehauen.“ (...) spritzte ihn mit dem Wasser des Todes an, und alsbald fiel der Tote wieder unter die Leichen.
... zостаň u mňa a budeme vedno žiť.“ - Janko hned na to pristal, neboť se mu krásná Uliana velice zalíbila.	„Ráda tvé poručení vyplním,“ řekla princezna a ruku mu podala, „neboť se mi líbíš...“	Ov je brzo išel i došel do nje i zaljubi se v kraljicu od vil i ženili su se.	"Ich will deine Frau werden, schöner Jüngling," sagte sie zu ihm...	„Du bist mein Bräutigam!" fiel ihm um den Hals und herzte und küsste ihn, daß es eine Freude war, nur zuzusehen.
... Tu máš, hla, kľúč od dvanástich izeb, zabávaj sa medzi tým, jako sa znáš, ale že trinástu izbu neotváraj, lebo zle pochodíš, aj ja s ťebou.“	... Zde máš klíče ode všech pokojů a skladů, co jich je v zámku; jen jedinou komoru, ku které tento zlatý klíček patří, nesmíš otevřít, chceš-li mě za ženu mítí.“	Jeden put se pripetilo da je vila rekla ovomu kraljiču da naj nede v zadnju hižu, drugam v'se sme iti, samo v ovu ne. Dala mu je ključe i preporučila mu celo stanje.	Bleibe unterdessen in meinem Schlosse, dessen Dienerschaft dir untertänig sein wird. Nur das letzte Zimmer des Schlosses betritt nicht; es könnte dir daraus Unheil erwachsen.	... Alles im Schloß ist zu deinem Befehl, nur das letzte Zimmer betritt nicht, es könnte grosses Unheil daraus entstehen."

<p>„Tu vidí seděti tam ohenného šarkana, třemi obručemi přikovaného.“</p>	<p>Když otevřel, spatřil tu rozpáleným řetězem ke zdi přikovaného člověka. (...) Jsem král ohně...</p>	<p>... odpre vrata ter vidí jednoga staroga človeka kojemu je iz zub sam ogenj išel i zval se je ognjeni kralj.</p>	<p>Da sah er einen alten Mann, dessen Leib mit drei Reifen von Stahl an die Mauer angeschmiedet war. Wie Feuer umwallte ihn ein mächtiger Bart, aus dem Funken hervorstoben.</p>	<p>Da sah er einen alten Mann, sein Bart war Feuer, es war der Flammenkönig Hotoferus; (...) Der alte Mann hatte drei Reifen um den Bauch, jeder Reif war von Stahl; diese hielten ihn an der Mauer fest.</p>
<p>„... donies mi skorej za krhlu vína z toho ostatného sudu; som veľmi smädný, prosil šarkan. - Dobrý Janko šel a krhlu vína mu přinesl. - Jak šarkan víno vypil, spadla s něho jedna obruč. „Máš u mňa jedon život,“ řekl šarkan Jankovi a prosil ho, aby mu donesl ještě za krhlu vína. Janko mu donesl, a když druhou krhlu vypil, spadla s něho druhá obruč. „Máš u mňa dvoch životov,“ - řekl zase šarkan, „ale že mi donies eště za jednu krhlu vína, a potom ti budēm rozpráváť.“ Když šarkan třetí krhlu vína vypil, spadla s něho i třetí obruč, a vtom do dveří vstupovala krásná Uliana. Šarkan se zarehotal, popadl Ulianu a než se Janko zpamatoval, sedl si s ní na Tátošika, který na jeho zavolání z konice vyběhl, a ze zámku s ním zmizel.</p>	<p>Silomilu nezdálo se býti radno ukovaného krále odvázat, že ale tak snažně prosil, aby mu jen na chvilku odlehčil, smiloval se nad ním a řetěz mečem přetřal. Král jsa na svobodě, ihned z pokoje zmizel.</p>	<p>Ov mu je rekel: ah duša krščanska, daj mi kap vode. I ov mu dá a gda ovo 'spije, mam je jeden obruč na njem pokel. I ov mu ognjeni kralj pak veli: daj mi jošče, dve, znaš da je navada da saki tri put pije. Ov mu i to dá. 'Si obruči pokli su i on bil je oslobojen. Gda je vila dimo došla, mam ju je ov pograbil ter odpeljal vu sužanstvo.</p>	<p>... "mir ist so heiß, gib mir einen Becher Wein zu trinken." (...) Als er den zweiten Becher geleert hatte, sprang auch der zweite Reif. "Nun bitte ich dich noch um einen Trunk Wasser, denn die Glut, die mein Inneres verzehrt, ist noch nicht gelöscht." Auch dies reichte ihm der junge Held, aber im selben Augenblicke sprang auch der dritte Reif entzwei und der Alte verschwand in einem Flammenmeere, das ihn umwallte.</p>	<p>„Ich grüße dich, junger Mann! Sieh, mein Bart ist Flamme, mir ist so heiß, gib mir einen Becher Wein.“ (...) Wie ihn der Flammenkönig austrank, sprang ein Reif von seinem Bauche ab. Er schmunzelte und sagte: „Du hast mich sehr gelobt, gib mir noch einen Becher Wein“; Argilus tat es, und wie der Flammenkönig ihn austrank, sprang der zweite Reif von seinem Bauche. Er schmunzelte wieder und sagte: „Zweimal hast du mir Wein gegeben, gib mir auch jetzt einen Becher Wasser.“ Und als Argilus getan, wie er gebeten, sprang auch der dritte Reif ab und der Flammenkönig verschwand.</p>
<p>... odešel ze zámku a vydal</p>	<p>S velikým strachem očekával</p>	<p>Ve ov čaka čaka tu svoju</p>	<p>Da machte sich Argilus auf</p>	<p>Da wurde Argilus angst im</p>

se na cestu k švakrovi slunečníku, doufaje, že se u něho něčeho doví o krásné své oddanici.	nyní nevěstu, ale ta nepřicházela. (...) I zpomněl si na své švagry...	ženu, ali ju nikak ne mogel dočakati, pa ju je išel iskat po svetu, ali ju bogme nigde neje našel. Ve si zmisli da pojde k šogorom.	und besuchte seine Schwäger, ob er von ihnen nicht erfahren könnte, wo Helene sich aufhalte.	Herzen, und er beschloß zu seinen drei Schwägern z reisen, ob die nicht etwa wüßten, wo Zauberhelene wäre.
- Vskutku ho také kůň do dvora ohenného šarkana donesl, a právě stála krásná jeho Uliana u studně, perouc rácho v horující vodě.	„Hluboko pod zemí v jednom ohnivém zámku přikována; muž ten, kterého jsi z řetězů odvázal, byl král, jehož ona přemohla; ten jsa na svobodě, pustil se za ní, a když ji dohonil, vzal ji s sebou do svého ohnivého zámku a ze msty ji tam přikoval.	Ov ide ide ide i dojde na jednu ognjevitu goru, tam je videl jednoga potoka i v njem je stala ova vila. (...) Ona pak veli: a kak bi jaz pobegla, 'da sem 'sa z lanci okovana?	Sogleich sattelte Argilus sein schnellstes Pferd und ritt' in die Höhle, wo er wirklich seine Braut fand, die vor Freude, ihn zu sehen, das Küchengerät in den feurigen Bach fallen ließ.	Der Flammenkönig Holofernus hält sie in einer unterirdischen Höhle gefangen, sie muß sein Küchengeschirr am Gluthbach waschen.
„Nuž, čo ti je,“ křičel na něho šarkan, „či nemáš seno ako zlato a vodu ako víno?“ „Mám seno ako zlato, vodu ako víno, ale krásná Uliana je preč!“ - Tu skočil šarkan, jako by ho střelil, ale Tátoš naň volal: „Hodinu spi, hodinu dohan kúr a eště sa ich straseme!“ - Šarkan sa upokojil; hodinu kouřil, hodinu spal a teprv sedl na Tátoše; Tátoš vzal se na křídla a za několik okamžení byli u Janka.	-	Ve ov konj zaružil je s kopitom, ognjeni kralj je došel i pital: dragi moj konjič, kaj ti fali? Tebi, moj dragi, fali ona vila, nje muž je došel pak je ž njim odbežala; idi još jest i pit, dragi gospon, mi nje vre dostignemo. Ov se je najel i napil, sede se na konja ter mu veli: hajda ve kak misel.	Aber Taigaröt, das Wunderroß des Feuerkönigs, das neun Füße hatte und reden konnte, verriet seinem Herrn, daß Argilus Helene entführt habe. Der König schwang sich auf dieses Roß und im nächsten Augenblicke ereilt.	„Was treibst du für tolles Zeug?“ rief Holofernus aus, „hast du etwa nicht Hafer und Heu genug, oder hat man dich 'nicht getränkt?“ „Hafer und Heu habe ich genug, auch hat man mich getränkt,“ redete Taigaröt zurück, „aber Zauberhelene hat iman dir entführt.“ Des Flammen königs Bart, zitterte vor Wut. „Sei ruhig,“ sprach Taigaröt weiter: „Iß, trink, schlafe sogar, in drei Sprüngen hole ich sie ein.“ Holofernus tat, wie ihn sein Roß geheiß, und als er sich hinlänglich gestärkt und ausgeruht, setzte er sich auf das Roß Taigaröt und in drei Sprüngen hatte er Argilus eingeholt, riß ihm

				Zauberhelene aus den Armen...
„Muohol by som ťa teraz rozdrapiť na marné kúsky, ale máš u mňa jeden život za to, že si mňa vyslobodil. Keď sa ale ešte jednu v mojom dvore ukážeš, druhý život ti nedarujem.“	-	A ognjeni kralj mu je rekel: samo mi se još jen put podstupi k meni dojti po ovu vilu, ar jaz ti ve opráščam, kajti si ti mene iz sužanstva oprostil, idi i ne dojdi več.	"Diesmal will ich dich noch verschonen," sagte er zu Argilus, "weil du mich befreit hast, aber Helene soll noch Härteres erdulden als bisher, wenn sie sich weigert, meine Frau zu werden."	... und rief, indem er zurücksprengte, „weil du mir die Freiheit verschafft hast, töte ich dich jetzt nicht, kommst du aber noch einmal, so bist du verloren."
„Eh, nie ver,“ pravil větrník, „jedna bosorka za morom má brata šarkanovho Tátošika, ktorý ešte rýchlejší toho.“	„Takového koně má jedna čarodějnice. Je však tuze zlá, a mnoho lidí, kteří od ní něco žádali, o život již připravila...“	I ide pak nazaj k svojim šogorom. Ovi su baš ve skupščinu držali i rekli su mu da drugač ju ne bu mogel dobiti, neg ako pojde k ovi copnici koja ne jako dalko od njih.	"Das Pferd gehört der Hexe Eisennase," entgegneten die Schwäger; "die hält es tief unter der Erde; versuche, ob du es ihr zu entreißen vermagst."	„Du mußt ein Pferd finden, welches noch schneller läuft als Taigaröt; es giebt aber nur ein einziges solches Pferd, es ist Taigaröt's jüngerer Bruder, zwar nur mit vier Füßen, aber gewiß schneller als Taigaröt.“
... přenesl přes hory doly, přes moře, až nedaleko k bosorčině dvoru.	... místo zdí byl tu černý plot, na němž kolem dokola cosi nastrkáno bylo. Jak se ale zhrozil Silomil, když přijda blíže, spatřil, že jsou to samé člověčí lebky! Tu se otevrou vrata a naproti němu vyjde čarodějnice; místo vlasů se jí točili po stráních samé háďata, v očích jí seděli bazilišky, a když otevřela vpadlé bezzubé ústa, vykukovalo z nich hadí žihadlo; nos měla jako orličí zobák, tváře zkrabacené a bradu, která jako pahrpek vyčnívala, obrostlou zrzavými vláskami. Na shrbeném těle visel šedivý rubáš, okolo něhož na místě	... i začudil se je kakov je to grad s samemi človečjemi glavami zložen. Ode nuter i dojde baba pred njega na glavi s samemi kačami koje su ji glavu lizale.	Dieser war ganz aus Totenköpfen aufgebaut; nur ein einziger fehlte noch, um das Gebäude zu vollenden. Als Hexe Eisennase unsern jungen Helden sah, freute sie sich sehr. "Nun werde ich den letzten Schädel bekommen, auf den ich schon dreihundert Jahre warte."	Der Palast der Hexe Eisennase war aus lauter Totenköpfen gebaut, ein einziger fehlte nur, um das Gebäude zu vollenden. Als die Alte klopfen hörte, sah sie zum Fenster hinaus und frohlockte: „Endlich wieder Einer! seit dreihundert Jahren warte ich vergebens auf den Totenkopf, der mein Prachtgebäude vollenden soll, herein mein lieber Junge!“

	pasu had se otáčel.			
Ráno vyvedla mu bosorka na dvůr tři krásné paripy, aby je šle pásti, a to byly její tři dcery.	„U mne trvá služba jen tři dni a tři noci...”	Ova baba veli: a to je istina, pri meni imaš tri dni troje krščanske dane. Pelje ga v štalu gde su bili tri konji, a ti konji bili su njene čere.	Die zwölf Rappen aber waren die Töchter der Hexe...	Die zwölf Rappen aiber waren die Töchter der Hexe Eisennase.
„Nuž keď znáš, zostaň u mňa vo službe; budeš pást' tri paripy, keď ich po tri dni dobre napasieš, dostaneš služby, čo len žiadať budeš; keď ti ale zutěkajú, hlavu ti sroním,“ tak řekla bosorka; Janko ale zůstal přece.	„U mne trvá služba jen tři dni a tři noci; kdo však mé rozkazy nevyplní, tomu se vede jako těm, jichž lebky zde vidíš.“ Přitom ukázala po strašlivém plotu...	Ve mu je rekla: moj dragi, viš, te konje budeš ti pasel, da je ob sunčenem izhodu na pašu dopeljaš i baš ob sunčenem zahodu dopeljaš, ako pak ne, viš, kaj su ova tela, s temi sem ti jas tak napravila.	"Es sei dein Lohn," (...) "wenn du mir drei Tage dienst und alles ausführst, was ich dir auftrage. (...) und wenn du abends heimkehrst, darf kein Stück von der Herde fehlen, sonst bist du des Todes."	„Bei mir," dies waren der Hexe Eisennase letzte Worte, „bei mir währt das Dienstjahr nur drei Tage, du kannst deinen Dienst gleich beginnen. Du wirst mein Gestüt auf die Seidenweide treiben, wenn Abends eines fehlt, so bist du des Todes."
Když viděli švakři, že Janko jinak nedá, dali mu každý malou hůlku...	„S dobrou; zde máš hůlku půl zlatou, půl stříbrnou, tu si schovej od nás na památku...”	Nu dobil je od svojih šogorov jenu paličku od sakoga.	Und mit diesen Worten überreichten sie ihm ein Stäbchen; das war halb aus Gold, halb aus Silber und zitterte unaufhörlich; es war aus Sonnenlicht, Mondschein und Wind gemacht.	Mit diesen Worten gab er ihm einen kleinen Stab, der war halb Gold und halb Silber, und zitterte unaufhörlich; er war aus Sonnenlicht, Mondschein und Licht (sie) gemacht.
Tu mu napadli švakři, a hned strčil dutou paličku do země (...) Po těch slovech větrník zmizel a náhle strhla se vichřice, s holuby začal vichr v povětří smejčit', až jim křídla slábly, potom je schytil a dolů na zem stlačil k nohous Jankovým, který hned uzdice na ně hodil.	Na ty si v největší ouzkosti zpomněl a hůlku honem do země strčil. V tom okamžení začalo slunce tak náramně krom ohrady pálit, že hřebci ještě rádi do chladné ohrady pospíchali.	Ved je skorom sunce zašlo, zmisli se za šogora. (...) Veter je počel puhati i ovem konjem je zima bilo i mam su v štalu išli. (...) A ovi konji su bili biti od svoje mamice.	Da steckte der Jüngling das Stäbchen, das Geschenk seiner Schwäger, in die Erde und sogleich brannten die Strahlen der Sonne so glühend auf die Erde nieder, daß das Moor rasch trocknete und die ehernen Pferde zu schmelzen anfangen.	... da steckte Argilus das Stäbchen, das ihm sein Schwager gegeben, in die Erde, und auf der Stelle fielen die Strahlen der Sonne so glühend nieder, daß 'der ganze Moorgrund auf trocknete und die erzenen Rosse zu schmelzen anfangen, voll Angst rannten sie zur Hürde zurück.
„Něstaraj sa, privediem ich na sucho,“ - odpověděl měsíčník a odcházejí od	Ale tenkrát byl Silomil chytřejší. Aby se mu nerozutíkali, vrazil hůlku	Ov den su bili olovnati konji i pak je počalo strašno sunce svetiti i bilo je tak vruče da	Aber Argilus steckte abermals sein Stäbchen in den Boden und sogleich	Argilus steckte sein Stäbchen in den Boden, und es erhob sich ein fürchterlicher Sturm.

<p>Janka šel k jezeru, pustil do něho bílů šatu a všecka voda do šaty se vtáhla. Kačice zůstali na suchu a Janko přiběhl, hodil na ně uzdice a v té chvíli staly se koňmi...</p>	<p>hned do země. Tu začala taková vichřice fučet, že se ji koně ubránit nemohli a v ohradě zůstat museli.</p>	<p>su se konji počeli taliti i morali su baš na sunčenem zapadu vu štalu.</p>	<p>erhob sich ein so heftiger Sturm, daß die zwölf Rappen nicht gegen ihn anzukämpfen vermochten und zitternd in ihre Hürde zurückliefen.</p>	<p>Jedem Ross wehte die Luft entgegen, wie sehr sich auch die Rappen bäumten, der Wind war mächtiger: Alle mussten nach Haus.</p>
<p>Po těch slovech pustil slunečník na smrky žiary, že s nich hned jehliny spálené dolů padaly a kůra se pukala. Nemohouce vydržeti v té horúčnosti, v koně se proměnili a Janko rychle uzdy jim přehodil a domů je vedl. „Dajtě mně trebárs hen tam toho chudého koňa, čo sa na smetisku vála.“ „Ej, veď si ty luda, čože chceš robiť s takou škapou, veď na jeho pokrov sedem rokov kury špatia. (...) „Eh, pre mňa dobre, čo sa hockdē povála, len vy mně tú škapu dajtě, ja nič inšieho nežiadam,“ odpovēděl Janko. „Nuž si ju vezmi, ale mně skorej, lež odíděš, tri kobyly podojíš,“ pravila bosorka a zlým okem na Janka pohlédla...</p>	<p>„Zítřa budeš mít kousek perné práce, musíš podojit dvanáct divokých krav a z toho mléka lázeň pro čarodějnici přistojit. Ona ti poručí, abys prvé sám se vykoupal; učíň to bez bázně. Teď jdi za hrad, a kde nejvíce záře moje svítí, tam najdeš zlatý bič, ten vykopej, dobře schovej, a když budeš mít krávy dojit, každou ním šlehni, a uvidíš, že budou stát jako baránci...</p>	<p>Došel je trejti den, rekla je da ove kobile podoji, a bile su jako hude i štele su na vek ritati. Ov si je pak zel paličku i mislil si je na mesečnoga kralja. Ov mu dojde i reče mu: dok ti jaz budem ob dvanajsti vuri o polnoči svetil kroz ovu luknju, tak kopaj i najdeš jednu vuzdu, ovu si deneš na ruku i nikaj ti ne bude včinite. On veli: jaz očem onoga konja staroga koj je v pivnici. Ova veli: kaj buš ti ž njim? Ov veli: samo mi dajte, jaz sem vas verno služil i očem imati.</p>	<p>Noch diese Nacht mußst du meine ehernen Pferde melken. Geh sogleich an die Arbeit!" Argilus begab sich in den Stall und steckte wieder sein Stäbchen in die Erde. Sogleich meldete sich sein Schwager, der Mondkönig. "Sei getrost, lieber Schwager, wo ich in den Stall hineinschaue, dort grabe drei Spannen tief und du wirst einen goldenen Zaum finden; wenn du den in der Hand hältst, wird dir jedes Roß willig gehorchen." So war es auch der Fall und alle ehernen Stuten ließen sich gutwillig melken.</p>	<p>Argilus ging zum Erzgestüt, es fiel ihm bei, dies dürfte wohl die schwerste Probe sein, und eben wollte er sein Stäbchen in den Boden stecken, als ihm sein Schwager, der Mondkönig, begegnete. „Ich suche dich,“ sprach er, „ich weiss schon, was du brauchst. ihm der Mondkönig geraten, und alle Rosse des Erzgestütes standen ruhig, und Hessen sich melken. Am Morgen war das Bad fertig. Die Milch rauchte und dampfte, sie war siedend.</p>
<p>Když je měl podojené, poručila mu bosorka, aby se v tom mléku vykoupal. „Nuž, keď sa mám vykúpať, dobre, vykúpam sa, ale nach ten muoj biedny kuoň pri mně stojí, lebo si ja chcem po</p>	<p>Baba šla a za chvílku koně přivedla; byl ale tak umazaný a vyzáblý, že princ ani věřit nechtěl, že by ten kůň mohl býti nejrychlejší na světě. Vzal ho za uzdu, uvázal k sloupu a vlezl do lázně. Tu</p>	<p>Baba mu da i reče mu da naj skoči v ovo mleko. Ov je konj vu se 'su vručinu del, i ov je djipil i deset put bil je lepši neg predi. Ov konj je pak vručinu v mleko del, i ova djipila je nuter i zgorela</p>	<p>Als die dampfende Milch bereit stand, sagte Hexe Eisennase zu Argilus: "Nun setze dich hinein und nimm ein Bad." Der Jüngling aber traute der Hexe nicht und sagte: "Führe zuerst das</p>	<p>Hexe Eisennase sprach: „Setze dich hinein.“ Argilus entgegnete: „wenn ich diese Probe überstehe, reite ich augenblicklich davon, lass also das Pferd vorführen, das ich als Liedlohn bedungen.“ (...)</p>

<p>kúpelu hneď naňho vysadnúť“ - pravil Janko. (...) Nebyl by Janko živ z něho vylezl, kdyby nebylo koníka bývalo. Ten shýbl hlavu do kádě a jedním dechem vtáhl všecku horúčnosť do sebe. Mléko zchladlo a Janko se pěkně vykoupal a krásnější byl než dříve. - Když bosorka, míníc, že Janko v mléku se uvaří, krásnějšího ještě z kúpele vycházeti viděla, zůstala udivená. „Keď on tak pekný z kúpela vyšiel,“ povídala si, „muožem sa aj ja vykúpať a krásna byť a Janka za muža si vzít.“ - Po tých slovech vlezla bosorka ihned do mléka; ale vtom shýbl kůň hlavu do kádě a všecku horúčnosť, co byl dříve do sebe vtáhl, do mléka pustil, že klokotem zavřelo. Bosorka se uvařila</p>	<p>zavanul větrík a mléko zchladil, takže se Silomil směle koupati mohl. Když se vykoupal, byt sedmkrát krásnější než dříve, že se ta zatvřelá duše do něho zamilovala. (...) Když do lázně vlezla, počalo slunce tak náramně pálit, že se mléko v tu chvíli jedním klokotem vařilo, baba křičela a chtěla ven, ale nemohla pro slunce, které své paprsky tak mocně na ni opíralo, že se zdálo, jako by proudy plamenů ze všech stra přšely. I uvařila se dopola a dopola se upekla.</p>	<p>je od vručine.</p>	<p>Pferd Tatos her, das du mir als Lohn verheißen hast." (...) Sogleich steckte das Pferd seinen Kopf in die dampfende Milch und sog alles Feuer aus ihr heraus. Nun stieg der junge Held in die Wanne, und als er das Bad verließ, war er siebenmal schöner als zuvor. Nun wollte auch die Hexe sich verjüngen und stieg in die mit Milch gefüllte Wanne. Aber das Pferdchen steckte wieder seinen Kopf hinein und blies alles Feuer aus den Nüstern, das es früher herausgezogen hatte, so daß die Hexe elend verbrannte.</p>	<p>tauchte das Ross den Kopf in die Milch und sog alles Feuer in sich, so daß Argilus im Bad unverletzt blieb, und als er herausstieg, war er siebenmal schöner als zuvor. Hexe Eisennase fand Wol-gef allen an ihm und dachte sich: „jetzt werde ich mich ebenfalls siebenmal schöner machen, als ich bin, und dann heirate ich diesen Jungen.“ Das Ross aber steckte seinen Kopf wieder in die Milch und blies das Feuer, das es früher eingesogen, durch die Nüstern wieder hinaus, und die Hexe verbrannte augenblicklich.</p>
<p>- Tu šarkan[úv Tátoš] zaržal, až se to po dvoře rozlehlo, a nohou zabušil, až zem pod ním zaduněla. „Čože ti je, Tátošík?“ křičel na něho šarkan, „či nemáš seno ako zlatu, vodu ako víno?“ „Mám seno ako zlato, vodu ako víno, ale krásnu Ulianu Janko princ ti</p>	<p>Jak ho spatřila, prosila, aby rychle utekl, sice že ho král usmrtí; on ale vytáhna meč, řetěz přetřal, milenku vzal do náručí, a vsedna s ní na koně, ujížděl pryč.</p>	<p>Ovi su se seli i odišli su, a ov konj je s kopitom zaružil i ognjeni kralj došel je i pital: kaj ti je, dragi moj konjič? Konj veli: sedi se brzo, ar su ovi na još hitrešem konju.</p>	<p>Als aber Taigaröt, das neunfüßige Wunderpferd des Flammenkönigs, das Wiehern gehört hatte, wurde es unruhig und sagte zu seinem Herrn: "Ich habe meinen jüngeren Bruder wiehern gehört. Niemand kommt ihm an Schnelligkeit gleich." Da</p>	<p>Taigaröt begann einen ungeheuren Lärm im Stall. „Was ist's?" rief der Flammenkönig; „Zauberhelene ist 'entflohen'“ antwortete Taigaröt. „So will ich noch essen, trinken und schlafen, in drei Sprüngen holst du sie ein, wie du schon einmal getan,“ sagte Holofernus. „Nein,“</p>

odniesol,“ - odpověděl Tátoš. „Eh, muožem ešte hodinu spať, hodinu dohan kúriť a ešte sa ich strasieme,“ - zvolal šarkan. „Něsmíš hodinu spať, ani dohan kúriť a ešte sa ich něstrasieme, lebo ich něsie muoj mladší brat, ktorý je rychlejší mňa!“ odpověděl Tátoš.			stieß ihm der Flammenkönig die Feuersporen in die Flanken, daß Taigaröt im rasenden Laufe davonsprengte.	sprach Taigaröt, „setze dich gleich auf, und dennoch werden wir sie nicht einholen. Argilus reitet meinen Jüngern Bruder, und dieser ist das schnellste Rose auf der Welt.“
Šarkan zlostí kypí, bodá Tátoše, aby ještě rychleji letěl, již chystá v duchu kolikero smrtí Jankovi a krásné Ulianě, vtom volá mladší Tátošík na staršího šarkanového: „Něnahájaj brat brata, Tátošík Tátošíka, otrep čorta a poď s nami!“ - Jak to Tátoš uslyšel, zatřásl se a šarkan s něho po hlavě slítl do propasti.	- hrdina uteká s pomocou švagrov	Ognjeni kralj je tak strašno vu svojega konja diral da su mu čreva počela vun iti. I ov konj počel je kričati svojemu bratu: hiti ga, viš, kak te muči, hodi i vumori ga. Konj je djipil i vumiril ga je.	Als er ihm auf Gehörweite nahe gekommen war, wendete sich Tatos um und sagte: "Bruder, warum läßt du dir mit den feurigen Sporen deine Rippen verbrennen? Gib die Verfolgung auf, du wirst mich doch nie ereilen. Wirf deinen grausamen Reiter ab; es ist besser, wir beide dienen dem jungen Helden, den ich auf dem Rücken trage." Taigaröt folgte diesem Rate und warf den Flammenkönig ab, so daß er sich das Genick brach.	Da rief das Ross des Argilus zurück: „Bruder, was lassest du dir die Feuersporen in die Rippen stoßen; sie verbrennen dein Eingeweide, so lang sind sie, und -ereilen wirst du mich doch nicht. Es wäre besser, wir dienten friedlich einem Herrn.“ (...) schlug es aus und warf den Flammenkönig ab. Weil sie eben hoch in der Luft waren, gerade oben bei den Sternen, so fiel Holofermus so schwer nieder, daß er sich das Genick brach.

Príloha 422 552/8

CZZA	CZZ5
... hospodský, vzal si chudobní, ale velmi hezké děvče za ženu (...) „Do obou sklepů smíš chodit, jen do toho třetího nikdy nechod, ani neodmikej, byla by's nešťastná a já s tebou.“	Královští manželé měli jedinou dceru a když dospěla, pomáhala matce v zámku na všecko dohlížeti a pořádati, jen do jednoho sklepa přísně ji otec přikázal, aby nevkročila, ani sedmero zámků na železných dveřích aby neodmýkala.
Jednou měla práci v druhém sklepe, co si ju táhlo, nutilo, aby se do třetího	Stalo se, že královská dcera vešla do sklepu pro víno, tu ji zvědavost veliká

alespoň podívala.	napadla, co se za těmi železem pobitými dveřmi asi ukrývá.
Na protější stěně byl třemi železnými obručemi přibit silný člověk...	... ke svému zděšení spatřila ve sklepení draka ohromného třemi pásy železnými přikovaného ke stěně z kamenných balvanů.
... a volal na ní, aby se nad ním smilovala a podala mu koflík vína. Jak to vypil, praskla a rozletěla se jedna obruč.	... a prosil, aby mu podala pohár vína, že se tu dlouho trápí a žízni umírá. Nalila do poháru vína, vlila jemu do rozevřené tlamy - a v té praskla s rachotem jedna obruč.
Prosil ještě o jeden koflík vína a když mu ten podala, praskla druhá obruč. Ale on ještě více nařikal a prosil o třetí koflík vína, že mu načisto uleví. Jak vypil třetí, praskla poslední obruč. Seskočil, vzal hospodskou a letěl s ní ven. (...) „Chceš-li svoju ženu vidět, přijdi si pro ňu na sklenný zámek.“	Prosil ju o druhý pohár a když mu ho podala, praskla druhá obruč. Tak i po třetí se stalo. Drak jsau uvolněn, popadl oklamanou princeznu, vynesl na zámecký dvůr, rozepjal křídla, vzněsl se k oknům paláce a volal na krále holdujícího: xChceš-li svou dceru spatřit, přijdi na skleněný zámek.x
Shrbená stařenka ho vítala, (...) má muža a tři syny, kteří o půl noci každodenně přicházejí k odpočinku ze světa a jsou větří.	Slezl s koně, vešel a prosil starou ženu o nocleh. (...)Můj muž je Vítr, (...) neznám, ale moji tři syni ti snad cestu ukážou...
„Póčëm ti svého koňa, na tom ujdeš skokem sto míl a on sám tě tam zanes.“	Půjčím ti svého koně, ten uběhne skokem sto míl, on donese tě na zámek.
„Nermuť se“, pravil druhý syn, „póčëm ti svého koňa, ujedeš na ním skokem dvě sta míl.“	Ten ho těšil, že mu starší bratr zapůjčí koně ještě rychlejšího, na němž ujede skokem dvě stě míl.
Ale i nyní vedlo se mu podobně. Půjčili mu třetího koně, ještě rychlejšího...	... nejstarší bratr půjčí koně, který skokem uběhne tři sta míl.
... na palouk a uprostřed viděl v zahradě ohražené špičáky domek a na špičáku každém hlavu lidskou, jen jeden byl prázdný.	... vysoké ohradě z kolů dubových ostře přitesaných nahoře, kde trčely nabodnuté lidské hlavy.
„Já tě vezmu za pacholka“, pravila, „lesí moju kobylu po tři noci upaseš, jest dostaneš, co chceš, ale ve dne mosíš bez oddechu tancovat s mojima cérama. Nedokážeš-li to, postavím ti hlavu na ten poslední špičák.“	Pojď jen dále, budeš tu tři dny a tři noci sloužit. (...) Mám tři dcery, s těmi budeš přes den tančit a v noci budeš pást mou kobylu; ale dávej dobrý pozor, abys ju uhlídal, jinak jsi o krk kratší.
Kobyla se pásala, ohlav měl omotaný na ruce, aby mu neutekla. Ráno se obudil, ohlav měl na ruce, ale kobyla ta tam.	Tu si sedl, jsa velice umdlen, ovázal opratu kolem ruky a proti vůli usnul. K ránu procitnuv držel prázdný ohlav a kobyla byla tam ta.
„Neboj se, pomozu ti. Tam v tom trní je skovaná.“	Sedni na mne, zanesu tě sta míl daleko k trní, v němž je kobyla ukrytá.
Čarodenice kobylu trýznila, že se lepší neskovala...	... čarodenice ju bila, proklínala a hubovala, že se lepší neskovala.
Umínil si, že tuto noc probdívá, aby kobylu uhlídal.	On si tenkrát pevně umínil bdít, aby mu zase neutekla.
„Za tám kopcem je rybník a ona v něm až po uši.“	Sedni na mne a mžikem budeš sta míl daleko na břehu rybníka. Tam stojí kobyla ve vodě po uši v hustém šáší.
Vzala ohřeblo, vešla do maštale a bila kobylu, až se ohřebila. Uřála hřiběti nohy a vhodila Martinovi. Ten vzal hřibě a nohy do náručí, vešel do zahrady ke studánce a máčel hřibě, až srůstly nohy a stal se z něho pěkné kůň.	... popadla palici a tloukla kobylu tak dlouho, až se ohřebila. Pak usekla hřiběti všechny nohy, hodila je pak Radoši pod nohy, aby táhl, odkud přišel. (...) zanesl hřibě k živé studánce za ohradou, políval jej vodou, že oživne. Políval je dále vodou a ono se postavilo, rostlo očividně, že byl z něho po chvíli krásný kůň, jemuž na okolo nebylo rovného.
... jak ji všechno vysvětlil, co pro ní podnikl, nechala se jim odvest a ujížděli.	Když pak uslyšela jeho příhody posadila se k němu na koně...

Príloha 422 552/9

SKK1	UKRR2
Lebo tá čerešňa bola vysoká do neba a nemala konárika, hladká ako sklo.	Рас ше стало у йїх цара жемі, же йедно древо віросло аж на другі швет.
... len mi dajte tri páry oblečenia a troje pečenia chleba, aby som mal čo jest', kým sa hore dostanem.“ (...) „Nože, valaštička moja, pod'me vo meno božie!“	Уплъет себе штранк, ужал шекеру і йеден гвозт, та ше пуштел горе.
Aknáhle ju Janko zazrel, hned' na čerešne zabudol a dostal vôľu stať do služby u tej peknej panej.	Надумал Йанчі, же останье, бо ше му барс пачела тота дзіука. Ті будзеш у мње служіц; мам штірі чілаші, тоті будзеш чісціц; мам дванац хіжі, тоті будзеш чісціц.
Pani Anička sa pekne obliekla a odišla do kostola.	Другі дзень вона пойдзе до церкві, йому поставі варіц, да меркуйе на огонь, да ше нье вігашнье.
Janko si stal k tátošovi; tátoš sa striasol a hned' bol i Janko ako blysk, len sa tak ligotali.	Вівет чілашу вонка, кет ше чілаша стреше! Самі бакар була і йому самі бакарні шматі дала.
Pani sa vrátila veľmi smutná a chodila po paláci celkom zamyslená.	Газдінья прідзе с церкві така смутна аны йесц нье може.
Janko si stal k tátošovi, tátoš sa striasol a šuhaj bol celý v striebre oblečený.	Одйазал йу, вівед йу вонка, вона ше стреше, саме стрібло була і серсан і йому дала стріберні шматі.
... tam ale daj pozor, aby ťa pani nelapila; ako bude amen, poberaj sa von!“	... жебі ше чьувал, бо барз газдінья будзе мерковац.
Pani prišla kde smutnejšia ako predošlú nedeľu.	Вона прідзе с церкві така смутна, же нье зна, цо робіц.
Janko si stal k tátošovi, tátoš sa striasol a šuhaj bol celý v zlate oblečený, len sa tak ligotal...	Пошол вецка до хльіва, віведол йу вонка, вона ше стресла і саме злато постала; і серсан бул златі і йому шматі дала златі.
... pôjdeš so mnou do kostola, aleže daj pozor, aby ťa pani nezadržala. Lebo hľad'že, vezme ťa pod pazuchu; ale ako bude amen, ty sa jej vyšmykni a poberaj sa von!“	Кобула му гваріц: Йанчі, меркуй на себе, бо газдінья тераз аны до столка нье шеднье, уше будзе прі тебе стац!
Tu Anička nevedela, čo má robiť, chytila ho pod pazuchu, aby jej neušiel. Ale ako kňaz povedal amen, vyšmykol sa jej, uklonil sa, vyšiel von, sadol na tátoša, letel domov a bol zas v kuchyni.	Йак вона го обачела, барс ше му зрадовала, же нье відзела ешчі такого красного йунака. Дораз гу ньому станула, його намесцала до столка, алье вон нье сцел шеднуц. Йак барані службу дослуговальї, вон ше зобрал, сцекал вонка.
A hned' všetko vyrozprával, ako do kostola chodil. Aničke nebolo treba viacej vedieť, vytešená podala Jankovi ruku...	... вона барз зрадовала, же чьом вон йей нье повел скорей, же то вон ходзел до церкві.
Raz odišla Anička do záhrady a zabudla na stole kľúč od tej izby. Janko už dávno chcel zvedieť, čo tam má, s radosťou pochytil kľúč a bežal otvoriť izbu. Ale sa predesil veľmi, keď tam jedného draka na reťazi uviazaného zazrel.	Рас пошла до церкві, а Йанчі чісцел хіжі. Йак очісцел йеденац а дванаста замкнута. Вон себе думал: Цо у ньей йест, же мње моя льюба нье даїе чісціц? Алье кльучі мал, бо му шіцкі прідала. Ужал кльучі, пошол та розомкнул; обачел на муре йедного чловека розопйатого.
Ten drak mu zavolał: „Janko, dajže mi vody, veľmi som smädný!“	А то бул Чьарні Шаш, та од нього піта йеден погар воді, од Йанчія. Йанчі му гуторі: Цо бі йа ці воді давал, кед йа мам віна. Йа ці дам погар

„Kdežeby sa ti tu voda vzala, ty potvora, ale ti vína dám, ak chceš,“ povedal Janko.	віна!
Janko mu donesie za kupu; drak vypije a povie: „No dobre, máš u mňa jeden život; daj mi ešte za druhú!“ I tú mu donesie, drak vypije a povie: „I to dobre, máš u mňa i druhý život; daj mi ešte za tretiu!“ Ako tú drak vypil, raz sa hodil, reťaze potrhal a zavolał:	Дай мі йеден погар віна, даруєм ці йеден швет! Йак му дал погар віна, Чьарні Шаш дораз йедну руку одорвал. Пітал ешчі йеден погар: Дай мі ешчі йеден, даруєм ці другі швет! Дай мі ешчі йеден погар! Йак му дал треці погар віна, дораз одорвал і другу руку і скочел на жем.
„Nie tvoja Anička, ale moja,“ a už bol von.	Чьарні Шаш вецка гварел: Відзіш, Йанчі, йа уш ту сто рокі прібіті, твоей господьї оец ме ту прібел; да ті нье бул, ту йа бі бул на вікі.
Aničku schytil a letel s ňou do svojej diery, ďaleko za hory a vrchy.	А тераз здраві будз! Чьарні Шаш пошол до церкві, ужал господьу, одньес йу аж до свойого дому.
„Čože plačeš,“ spýta sa ho olovený tátoš, „ak budem môcť, spomôžem ti, len mi povedz!“	Піта ше му найстарша кобула, цо ше так стараш?
„Sadni na mňa,“ povie tátoš, „probujeme št’astie.“	Льем поріхтай на мње кантар і шедло, та пойдземе!
Leteli horami, dolami, až prišli k jednej studničke, kde jedna pekná panička vodu do krčiazkov chcela brať, a to bola Anička. (...) „Neberže ma, Janko môj, bo ťa ten drak zje; nič nespraviš proti nemu,“ odpovie Anička. „No len ty pod’,“ povie Janko.	Кет там пойдзе, а його жена праве на воду пошла. Та йей гварі Йанчі: Гайде, гібай! Вона му гуторі: Начь ші ішол, знаш, же нье сцекньеш зо мну! Но, льем гібай.
„Darúvam ti prvý život,“ už ich chmatol a Aničku do diery naspäť zavliekol.	Відзіш, ту ці йеден жівот сом ці даровал! Ужал свойу жену і пошол назад.
„Neberže ma, Janko, veru ťa ten drak zje.“	Ша знаш, же нье сцекньеш, бо це вон улапі!
„Darúvam ti druhý život,“ chmatol ich a zhrozil sa: „Ale ak ťa ešte raz popadnem, na márne kúsky ťa posekám.“	Даровал сом ці другі швет, Йанчі, та вецей нье ідз, бо кед ешчі рас прідзеш, та це забійем!
Príde k tomu domčeku a tu vidí parkan z čriev ľudských a na každom kole hlava, len jeden bol ešte prázdny.	Раз дойдзе гу йедней хішкі, прі тей хішкі около колкі, на кождім колку хлопска глава. Шіцкі главі було дзеведзешат і дзевец.
„Dobrý deň, stará matka, či by ste ma nevzali do služby?“ „Ba veru vezmem, prečo by som ťa nevzala? Budeš len tri kobyly pást’, ale tak, aby ti neušli, síce ťa zotnem a na ten kôl, ktorý si videl, hlavu ti zopchnem.“ (...) Boli to jej vlastné dcéry.	Дай Боже добре поладньє, стара мац! (...) Гльедам себе службу, стара мац. Чи бі вам нье требало? Ба, такой мі треба. Нье мам інше нычь роботі, льем трі кобулі тоті будзеш чьувац. То булі трі дзіуки бабово.
Janko šiel do izby a ježibaba do maštale, a tu tie kobyly vidlami a ohreblom obročila, že sa mu lepšie neskryli.	Баба поріхтала до купачькі жірйачькі, та кобулі мушелы йесц, а вона йіх біла з ожогом, же чьом ше нье скрілы од нього.
Prišiel domov, ježibaba ho chválila, ale kobyly ešte väčšmi bila a hrešila.	Баба заш ужала ожог, жірйачькі до купачькі, а так йіх біє!
„Tie tu darmo hľadáš, bo sú tie doma, ježibaba ich na vajcia prevrátila a sama ako kvočka na nich sedí, ale neboj sa, dostaneme ich. Kým ja starú budem naháňať, ty vajcia vynosíš na túto lúku.“	Рано йіх пойдзе пасц, баба пушьчі сон на ньго. Йак зашпі, сцекньу дому, а баба йіх преправела: тоту стару кобулу за квоку, а тамті два курчята. Положі йіх под міріцу та на ных шедньє, та предзе, та се дума...

Len raz zazrie v kúte jedného chudého, prašivého koňa, ktorý ledvaže na nohách stál.	Пошел до хльїва, ужал гачье, одньес на гной, а барз го сановал. (...) алье вон нье сце інше нычь, льем тото гачьатко.
Tu zavolá Jankov tátoš tamtomu: „Nenaháňaj brat brata, radšej zhod' draka dolu!“ Hned' bol drak dolu a na kolomaž sa rozliat. Ten druhý tátoš vzal potom Aničku na seba a tak doleteli oba do Aničkinho paláca.	Чьарного Паша конь уж нье знал, цо робіц, та скрічел на кобулку: Стой, шестро, бо так ме колье з острогамі, же уж зо мнье гуркі вішлы! Кобулка ше озвала: Нье знаш з ным цо робіц? Вільец попот хмарі, руц багінді, а вон с тебе спадньє! (...) Чьарні Шаш спаднул, те ше забіл. (...) Вон шеднул на конья, жена му на кобулку і так пошлы до свойого дому.

Príloha 422 552/10

SKK1	UKRR3
Aknáhle ju Janko zazrel, hned' na čerešne zabudol a dostal vôľu stať do služby u tej peknej panej.	- Будеш годувати трьох коней, що стоять у хліві.
Pani Anička sa pekne obliekla a odišla do kostola.	Одної неділі зібралася царівна до церкви.
„Staň si ko mne, pôjdeš so mnou! Ale čo ti poviem, tože si zachovaj a tak urob! Keď prídeš do kostola, sadni si ku panej. Ale ako kňaz povie: amen, ber sa von, aby ťa pani nezachytila, bo bude chcieť s tebou ísť.“	- Но, Павле, - сказав старий кінь, - настав і твій час. Посягни у моє ліве вухо: там для тебе срібний одяг є. Одягнися, осідлай мене, і ми також полетимо до тої церкви, де царівна. Айбо кінця відправи не чекай, а поспіши вийти, скоч на мене і я швидко принесу тебе сюди.
„Staň si ko mne,“ povie na to tátoš, „pôjdeš so mnou do kostola; tam ale daj pozor, aby ťa ani nelapila; ako bude amen, poberaj sa von!“ Janko si stal k tátošovi, tátoš sa striasol a šuhaj bol celý v striebre oblečený.	- Тепер осідлай мого старшого сина, - проговорив кінь-віщівник. - Уважай на себе, бо царівна буде намагатися впіймати тебе. Не попадися їй у руки. Треба її помучити за гордість!
„Staň si ko mne,“ povie na to tátoš, pôjdeš so mnou do kostola, aleže daj pozor, aby ťa pani nezadržala. Lebo hľad'že, vezme ťa pod pazuchu, ale ako bude amen, ty sa jej vyšmykni a poberaj sa von!“	- Но, Павле, - радить кінь-віщівник хлопцеві, - сьогодні мусиш бути надто обережним, бо царівна з тебе не спустить очей. Полетиш на моєму молодшому синові. Він найбистріший. Та уважай на себе!
Keby si bol taký pekný, ako ten mládenec, ktorý po tri nedele v kostole pri mne sedel!	... став таким прекрасним, що на сонце можна було глянути, а на нього - ні!
Pani prišla domov, bledá, oči smutné, vyplakané.	Царівна аж захворіла. Лежить у постелі, й трясє нею пропасниця з жалю, ...
„Keď je tak, ja som tvoja a ty si môj...“	- Тепер я вже тебе не пущу, мусиш стати моїм нареченим!
„Keď je tak, ja som tvoja a ty si môj; tu máš kľúče od paláca, od tých čias si jeho pánom.“	Тут маєш дванадцять золотих ключів од дванадцяти кімнат. Ходи по палацу, милуйся, яке у нас багатство. Знайдеш усе, що лиш людині труба. Та у дванадцятій кімнаті не відкривай двері. Як порушиш сі мої слова, будеш шкодувати до самої смерті!
Ale sa predesil veľmi, keď tam jedného draka na reťazi uviazaného zazrel.	... побачив на стіні семиголового Дракона. Страшними гаками були прибиті його крила й лапи, і вже ледве дихав.

„No dobre, máš u mňa jeden život; daj mi ešte za druhú!“	Принеси відро води, й за се я тобі подарую світ. - Гей, Павлику, коби ти приніс ще одне відро, подарував би я тобі уже й другий світ!
„Čože plačeš,“ spýta sa ho olovený tátoš, „ak budem môcť, spomôžem ti, len mi povedz!“	- Не журися, Павле, - заспокоює старий кінь-віщівник. - Збирайся у путь і йдемо шукати царицю Олену.
Leteli horami, dolami, až prišli k jednej studničke, kde jedna pekná panička vodu do krčiažkov chcela brať, a to bola Anička.	Бачить, під ними тече річка, а на її березі Олена! Пере плаття, а з її очей капають у воду такі, як горох, сльози.
Už-už do brány leteli, keď drak na svojom tátoši priskočil a len čo povedal: „Darúvam ti prvý život,“ už ich chmatol a Aničku do diery naspät' zavliekol.	Павло вже наближався до своїх кордонів. Але дарма: Змій вирвав йому з рук царицю і каже, посміхаючись:- Я обіцяв тобі три світи за три відра води. Один тоді тобі подарував, коли зірвався із гаків. Другий світ тепер тобі дарую, бо живим пускаю. Але більше щоб не смів заходити у мою державу!
„Môj milý strieborný tátošík, podmeže my probovať šťastie, azda ju dostaneme, lebo bez nej nechcem žiť.“	- Не треба так журитися, - втішає його кінь. - Тут діяти треба. Осідлай на завтра мого старшого сина. Він од мене у три рази швидший. Може, із ним пощастить визволити царицю.
„Darúvam ti druhý život,“ chmatol ich a zahrozil sa: „Ale ak ťa ešte raz popadnem, na márne kúsky ťa posekám.“	- Не послухав ти мого наказу. Дарую тобі й третій світ - живи. Айбо як ще ступиш у мою державу, злою погибеллю загинеш.
„No, Janík,“ povie zlatý tátoš, „či by si nemal vôľu sa dať rozsekať? Pod ešte so mnou probovať, azda nás len nedohoní, veď ja viem dobre lietať.“	- Тут я поради не годен. Мій молодший син у три рази бистріший за старшого, айбо я не знаю, чи пощастить тобі й на ньому врятувати жінку. Чини, що хочеш. Нічого не раджу. Тут смерть тобі грозить.
Už-už hriva tátošova bola v bráne: drak skočí, pochyť Janka a na drobné kúsky ho poseká.	Вхопив царицю, а Павла лиш кинув зі страшної висоти на землю.
„Vieš čo,“ povie jeden z tých havranov, „chod' touto cestou rovno cez tento vrch, tam prídeš do jednej doliny a rovno k jednému domčeku. Tam býva ježibaba, u tej do služby staneš, kde budeš tri kobyly pásť. Za službu tvoju pýtaj si koňa, ale nie z tých pekných, ktoré ti ukáže; ty si len toho prašivého v samom kúte staje vezmi. To je brat toho tátošov, čo drak na ňom chodí, ten ti bude na dobrej pomoci.“	- На краю нашої держави жиє баба-відьма. Наймися ти до неї служити. В баби-відьми три дні - цілий рік. Як ті три дні вислужиш, дасть тобі, що тільки забажаєш. Буде тебе звідати: чим тобі віддячити? А ти попроси того худого коника, котрий у стайні прив'язаний в найтемнішому куті і вже такий кволий, що здохнути має. Баба тобі всячину буде обіцяти, аби лиш того коника не дати. Але стій на своєму.
Príde k tomu domčeku a tu vidí parkan z čriev ľudských a na každom kole hlava, len jeden bol ešte prázdny.	Побачив страшну хижку, що була вкрита верхом із людських голів. Лише одної голови ще не вистачало.
„Dobrý deň, stará matka, či by ste ma nevzali do služby?“ „Ba veru vezmem, prečo by som ťa nevzala? Budeš len tri kobyly pásť, ale tak, aby ti neušli, síce ťa zotnem a na ten kôl, ktorý si videl, hlavu ti zopchnem.“ Dala sa mu najesť...	- Добрий день, бабко! (...) - Я службу шукаю. - Мені треба слугу. У мене три дні - рік. Як видержиш, заплачу тобі, що лиш будеш просити. А ні - видів стріху? Вже лиш одної голови хибить. Там буде твоя. (...) Поставила баба на стіл добру вечерю.
Dopoludnia sa mu pekne páslí, ale ako sa najedol a zaspal, kobyly zmizli.	Айбо на полудне зломив його сон, і коні пропали!
„No, chlap si, Janko,“ preriekla k nemu, „vnídi dnu a večeraj!“ Janko šiel do	Похвалила хлопця, та в серці проклінала. Пішла в стайню і так била

izby a ježibaba do maštale, a tu tie kobyly vidlami a ohreblom obročila, že sa mu lepšie neskryli.	коней, що шерсть із них летіла.
Prišiel domov, ježibaba ho chválila, ale kobyly ešte väčšmi bila a hrešila.	Знову стара відьма перелічила коням усі ребра.
Len raz zazrie v kúte jedného chudého, prašivého koňa, ktorý ledvaže na nohách stál. „Tohto chcem, stará matka.“ „Ach, načože by ti ten bol, prídeš dakde do blata, tam sa i s tebou zvalí a nevstane ti viac.“ Janko si ho ale len odviazal, sadol naň a šiel krívajúci dolinou, až prišli do jednej mláky.	- Не хочу я ні золота, ні срібла, ні дорогоцінностей. Лиш дайте мені худенького коника, що в темному кутку в стайні стоїть. Умовляє баба легія: - Ти собі шукаєш баламуту: коник скоро здохне... Коник слабенький, ступить крок і падає.
Tu zavolá Jankov tátoš tamtomu: „Nenaháňaj brat brata, radšej zhoď draka dolu!“ Hneď bol drak dolu a na kolomáz sa rozliat.	Павлів татош голосно гукнув своєму братові: - Кинь шарканем долу! А той піднявся в небо, обернувся догори ногами, і Змій упав на землю. Так собою гепнув, що розсипався на порох.

Príloha 422 552/11

SKK12	UKRR6
Naveľa skryla ho do pece.	... а Йанко швогер сьа му скрил до льса. ...
... lebo panoval iba nad jednou čiastkou sveta.	... бо він пішол по сьвітї, він мат четверту часть сьвіта...
... poslal ho k bratovi, šest'hlavému drakovi, ktorý mal dve čiastky sveta.	... але ид, гварит, до мойого брата середушого, тамтот походит піу сьвіта...
... ktorý panoval nad troma časťami sveta.	... Але іт ти, гварит, до мойого брата, бо он ходит цальї по сьвітї...
Poradil mu, aby vymenil svoj meč za živý meč, ktorý tam nad jej hlavou visí.	... пільа постельї конец голоу йей мечь. (...) і узьал йей мечь с піхи та положил до своей, а свій мечь положил до йей піхи.
Hrdina, keď ta prišiel, urobil tak a potom ľahol si k princezne a zaspal.	... што він лыг гу ньей крашньї, а тот мечь положил до середини меджьї ньї, а крашньї йї прикрил.
Ona sa zobudila, nechcela mu ublížiť, vyčistila mu šaty a prichystala raňajky.	Так она лем му дала покій, жеби спал, не робила му ничь, лем наклала огньу, а готуйє фриштик.
Dal sa k nej do služby, mal zametať jedenásť izieb, ale do dvanástej sa neďívať.	Дай позір на тоти горци, жеби горіло, йак йа прийду, жеби бил обід готовий.
Hrdina odviazal draka, keď mu sľúbil čiastku sveta, ...	О, гварит, газдо Йанку, йеден сьвіт ти даруйу за йедно відро води а іше ми дай йедно відро води даруйу ти другий сьвіт.
Ako plače, leteli ponad jeho hlavu tri krkavce (a to boli tí čerti) (...) Tých ptákó hnedky sdúrili, na kterje tje Tátošé poobracenje boli...	... гварит швогер: Не страш сьа ничь, лем возь кантарі, а сьат собі до того шанцу, а йа сьа спрауйу йедним огаром, што зайаца імат, та йїх піду та йїх прижену, бо твої кобили поправили сьа зайацами йїх босорка поправила.
„Veľ ich my hned dovedeme, ale aby sme ti my teraz neboli prišli na pomoc, nikdy by si ty tje nebol dostál, bo se oni poobraceli na ptákó a ušli	Так сьл він на коньа з ньом уйедно і пішли до седемдесьатой седмой країни за Червене Море.

k červenému moru.“	
--------------------	--

Príloha 422 552/12

RUSS2	RUSS8
Как вдруг восстал великий ветер и небо помрачилось от нахождения превеличайшей тучи, потом пошел сильный дождь. (...) Потом увидел Иван-царевич и с сестрами влетевшего в залу превеличайшего орла, который, летавши в зале долгое время, наконец ударился об пол, сделался из орла прекрасным мужчиною...	Вдруг поднялась погода, ужаснейшая поднялась землетрясения: прилетает орел, ударился об землю, сделался молодцом, заходит в палаты...
«Милостивый государь мой, Иван-царевич, красота вашей большой сестрицы привела меня в ваше государство, почему и прошу вас, чтоб вы отдали ее мне в замужество...	- Наслышан я, што есть у вас невеста. Старшую сестру жалашь в замужество отдать?
Иван-царевич, поспешая идти от такой непогоды во дворец, взошел в покои, и как скоро вступил с сестрами своими в залу, то увидел, что крышку с одного зала сорвало, а после того увидели влетающего ворона, который, долгое время летая по зале, наконец ударился об пол и превратился в молодого мужчину.	Поднялася ужасная непогода, сделалася земдетрясения, прилетает сокол. Ударился об землю, сделался молодцом, входит в палаты.
... и увидели влетающего сокола, который, летая долгое время по зале, наконец ударился об пол и превратился в молодого мужчину.	Ну, а третью также за ворона отдал.
После сего Иван-царевич жил в своем государстве несколько месяцев...	Проходит три года.
... ему сказал, что это войско побил Марья Маревна, Кипрская королевна.	Поехал он разыскивать сестер. Видит, едет богатырица: Марья-Царевна, Кисет-королевна.
В один день Марья Маревна говорила Ивану-царевичу, что она намерена ехать к Колхидскому королю, биться с его армиею...	Потом, когда приехали, она поехала по полкам...
... увидел прикованного к стене четырьмя цепями престрашного змея.	Видит: висит на двенадцати цепях Кашшей бессмертный.
«Иван-царевич, дай мне стакан зелена вина, а я тебе дам другой век жить».	Принеси, Иван-Царевич, стакан воды, напой меня. Будеш два века жить.
И как царевич увидел их, то спросил: для чего они оделись в черное платье? На что министры отвечали: «Милостивый государь наш, Иван-царевич! Мы печалимся о том, что вы потеряли свою супругу, а нашу королевну». Иван-царевич спросил их: «Почему?» То министры сказали царевичу, что змей, которого он выпустил, есть Еракский король и влюблен был в Марью Маревну уже несколько лет, а как он	Выходит он на вышней балхон, смотрит: полки все в трауре ходят. Спрашивает, што такое, полки все в трауре? - А потому што ты отпустил Кашшея бессмертного. Унес он Марью-Царевну, Кисет-королевну.

теперь свободен, то уже и Марья Маревна, конечно, у Еракского короля в государстве.	
Иван-царевич как скоро выслушал от своих министров, то приказал привести себе доброго коня, и как привели, то клал на него седельчко черкасское, подпружечку бухарскую, двенадцать подпруг с подпругами шелку шемаханского; шелк не рвется, булат не трется, яровитское золото на грязи не ржавеет и на огне не горит.	Стал седлать потнични, сверх потнички черкацко седельшко. „На булатно стаю, на черкацко сажуся, бью коня по бедрам“. Конь осержается, от земли конь отделяетца, выше лесу стоячего, ниже облаку ходячево.
И министры сказали: «Милостивый наш государь! Марью Маревну увез Иван-царевич, тому уже несколько месяцев, как они уехали». Король, услыша сие, сказал: «Подите на конюшню к моему коню и спросите его, скоро ли надобно в погоню ехать?» Посланные пришли на конюшню и спрашивали его, то конь им отвечал: «Скажите королю, чтоб приказал пашню спяхать, да хлеба посеять, и как хлеб поспеет, то обмолотить да и пива наварить, и когда пиво то выпьют, тогда Ивана-царевича поедем догонять».	Прилетел Кашшей бессмертный домой. Спрашивает у своих прислугох, где Марья-Царевна. - Увез, - говорят, - ее Иван-Царевич. - Подите, спросите моево доброго коня, когда в погоню? Лошадь ему сказала: - Пашню спаши, хлеб смели, пиво навари, пирогах напеки, тыжно еще в половине дороги нагоним.
... и поехал за Иваном-царевичем в погоню, и как нагнал, то, выхватя свой меч, изрубил его на мелкие части и с конем, а после, положи Еракский король нарубленного Ивана-царевича в бочку, на которую набил железные обручи, и, засмоля ее, пустил в море...	Ну, он опеть такими же стопами отправился за ей. То же самое, также конь велел дожидатца, догнал ево; взял бочонок с собой, раздробил ево, етот бочонок; вложил туда Ивана-Царевича, сложил и на море опустил.
Тогда сокол, подхвата бочку, полетел с нею под облака и, налетев на превеличайший камень, пустил ее сверху, то бочка, как ударилась о камень, и расшиблась в мелкие части.	Орел поднялся, бочонок поднял, и опустил. Ковда разбили, там лежит Иван-Царевич.
... зятя ему сказали, что «мы ехать не запрещаем, только ты ее не увози, а попроси, чтоб она спросила у короля, где он такого коня достал и каким образом».	- Да, вот што ты спрости. Пускай Марья-Маревна спросит у Кашшея, как может он через огленные реки пролететь, и как от етово коня у еги-егишны взял и пускай спросит, где ево смерть находитца.
Иван-царевич после его стал выбирать коня, и не выбрал по себе, пошел пешком.	- Нет, пойду искать. Хоть песший, да пойду.
После того вскоре приблизился он к тому дворцу, где жила Баба-Яга, и увидел царевич, что кругом дворца обведена была железная рогатка.	Поставила ему исти, сама пошла, взяла три прута медных, три прута железных, три прута оловянных. Кака ему еда, когда мать пошла во двор? Он прислушиваетца. Она их порет.
Иван-царевич наконец прибежал к той огненной реке, и, перебежав мост, потом оборотился назад, и вынул тот платок из кармана, который ему дала Марья Маревна, махнул оным по реке, и тот мост в ту ж минуту пропал, а Баба-Яга осталась на той стороне.	Лошадь говорит. - Ну, Иван-Царевич, по земле слых идет, ега-егишна бежит. Махни платком. Он махнул платком. Очутилося огленная река. Успел он уехать.
«Постой, Иван-царевич, дай мне на этом поле три дни погулять, а после	- Ну, - говорит, - Иван-Царевич, отпусти меня: три зари утренных

уже поедем, и ты, верно, свое получишь».	покататца, три зари вечерных.
Тогда послал король на конюшню спросить у своего коня, скоро ли надобно ехать в погоню? И как посланные пришли к коню и стали его спрашивать, то конь сказал, что в чем король есть, в том чтоб и поезжал.	- Где, - говорит, - Марья Маревна, Кисет-королевна? - Э, - говорят, - ее Иван-Царевич увез. - Ну, сукины дети, зятевья ево оживили. Подите-ка спросите у доброго коня, когда ехать в погоню? Говорит добра лошадь. „Садись-ка скорее, да посмотрим в след“.

Príloha 422 552/13

RUSS3	RUSS7
«Кто первый за твоих сестер станет свататься, за того и отдавай - при себе не держи долго!»	- Иван, кто первый придет сватать твоих сестер, за того и выдавай замуж.
Только пришли во дворец - как грянул гром, раздвоился потолок, и влетел к ним в горницу ясен сокол, ударился <u>сокол</u> о'б пол, сделался добрым молодцем и говорит: «Здравствуй, Иван-царевич! Прежде я ходил гостем, а теперь пришел сватом; хочу у тебя сестрицу Марью-царевну посватать». - «Коли люб ты сестрице, я ее не унимаю - пусть с богом идет!» Марья-царевна согласилась; сокол женился и унес ее в свое царство.	В одно прекрасное время взмыла туча, ударил гром и раздвоился потолок. Влетел <u>орел</u> , ударился об пол и сделался добрым молодцем. - Здравствуй, Иван, я к тебе пришел сватом сватать твою сестру за себя. - А что, воли с нее не снимаю: если пойдет - выдам, - говорит Иван. Сестра согласилась. Они сыграли свадьбу, уехал молодец и взял жену с собой.
Только пришли во дворец - как ударил гром, распалася крыша, раздвоился потолок, и влетел <u>орел</u> ; ударился о'б пол и сделался добрым молодцем: «Здравствуй, Иван-царевич! Прежде я гостем ходил, а теперь пришел сватом». И посватал Ольгу-царевну. Отвечает Иван-царевич: «Если ты люб Ольге-царевне, то пусть за тебя идет; я с нее воли не снимаю». Ольга-царевна согласилась и вышла за орла замуж; орел подхватил ее и унес в свое царство.	Прошло сколько-то времени, опять взмыла туча, ударил гром, раздвоился потолок, влетел ясный <u>сокол</u> , ударился об землю, сделался добрым молодцем. - Иван, здравствуй! Я пришел твою сестру младшую сватать за себя. Иван сказал: - Я воли с нее не снимаю: если она пожелает, я ее выдам. И младшая сестра согласилась. Сыграли свадьбу.
Собрался в дорогу, шел-шел и видит - лежит в поле рать-сила побитая. Спрашивает Иван-царевич: «Коли есть тут жив человек - отзовися! Кто побил это войско великое?» Отозвался ему жив человек: «Все это войско великое побила Марья Моревна, прекрасная королевна».	Видит - большая рать побитого народу лежит. Захотелось ему узнать - кто эту рать побил. И он как крикнет: - Коли есть жив человек, то скажи мне, кто эту рать побил? Голос отозвался: - Эту рать побила Марья Моревна, прекрасная девица.
«Здравствуй, царевич, куда тебя бог несет - по воле аль по неволе?» Отвечал ей Иван-царевич: «Добрые мо'лодцы по неволе не ездят!» - «Ну, коли дело не к спеху, погости у меня в шатрах». Иван-царевич тому и рад, две ночи в шатрах ночевал, полюбился Марье Моревне и женился на ней.	Тогда Иван пошел разыскивать ее. Дошел до ее терема и попросился переночевать.пустила она его и выпросила, кто такой. Познакомились они и поженились. А Марья Моревна - девица-богатырь была.
«Везде ходи, за всем присматривай; только в этот чулан не моги	- На вот тебе ключи от амбаров, подвалов. Везде ходи, смотри, только в

заглядывать!»	один сарай не смотри.
... отворил дверь, глянул - а там висит Кощей Бессмертный, на двенадцати цепях прикован. Просит Кощей у Ивана-царевича: «Сжался надо мной, дай мне напиток! Десять лет я здесь мучаюсь, не ел, не пил - совсем в горле пересохло!» Царевич подал ему целое ведро воды; он выпил и еще запросил: ...	Он открыл дверь и смотрит: Кощей Бессмертный на двенадцати цепях висит. И взмолился ему Кощей: - Иван, Иван, смилуйся надо мной, дай мне воды напиток. Три года вишу не пивши, не евши. Иван пожалел Кощея, дал ему ведро воды, тот его одним духом выпил и начал просить еще.
Царевич подал другое ведро; Кощей выпил...	Иван дал ему второе ведро. Кощей выпил...
... тряхнул цепями и сразу все двенадцать порвал.	... тряхнул цепями. Все цепи оборвались.
«... Теперь тебе никогда не видать Марьи Моревны, как ушей своих!» - и страшным вихрем вылетел в окно, нагнал на дороге Марью Моревну, прекрасную королеву, подхватил ее и унес к себе.	- Ну, теперь тебе Марью Моревну, прекрасную девицу, не видать, как ушей своих. - Взвился и улетел.
Оставь здесь на всякий случай свою серебряную ложку: будем на нее смотреть, про тебя вспоминать».	А Иван дал новому зятю серебряную вилку на память. - Вот когда моя вилка потускнеет - меня в живых не будет, - сказал он.
А Кощей на охоте был; к вечеру он домой ворочается, под ним добрый конь спотыкается. «Что ты, несытая кляча, спотыкаешься? Али чувствуешь какую невзгоду?»	Возвращается Кощей домой, а конь под ним стал спотыкаться. - Что это ты, несытый конь, аль невзгоду какую чувствуешь? - спрашивает его Кощей.
Отнял у него Марью Моревну и увез; а Иван-царевич сел на камень и заплакал.	Иван остался один, сел на камень и заплакал.
Кощей Бессмертный домой возвращается, под ним добрый конь спотыкается. «Что ты, несытая кляча, спотыкаешься? Али чувствуешь какую невзгоду?»	Кощей едет, конь под ним спотыкается, Кощей спрашивает: - Что ты, несытая кляча, аль невзгоду какую чувствуешь?
«Ах, Иван-царевич! Ведь он догонит, тебя в куски изрубит».- «Пускай изрубит! Я без тебя жить не могу».	- Да он изрубит тебя, - говорит Марья Моревна. - Всё равно мне без тебя не жить, - отвечает Иван.
Кощей сказал: «За тридевять земель, в тридесятом царстве, за огненной рекою живет баба-яга; у ней есть такая кобылица, на которой она каждый день вокруг света облетает.	- За степной рекой, у Бабы-яги пас кобылиц мой конь, - Кощей отвечает.
«Как же ты через огненную реку переправился?» - «А у меня есть такой платок - как махну в правую сторону три раза, делается высокий-высокий мост, и огонь его не достанет!» Марья Моревна выслушала, пересказала все Ивану-царевичу и платок унесла да ему отдала.	- А как же ты через степную реку перешел? - У меня есть платок: вправо махнешь - будет мост, влево махнешь - мост пропадет, - отвечает Кощей. Вот лег он спать, а Марья Моревна этот платок у него взяла и спрятала.
«Здравствуй, Иван-царевич! Почто пришел - по своей доброй воле аль по нужде?» - «Пришел заслужить у тебя богатырского коня».- «Изволь, царевич! У меня ведь не год служить, а всего-то три дня; если упасешь	- Пошто ты, Иван, сюда пришел, что тебе надобно? - Я, - говорит Иван, - пришел к тебе заслужить у тебя жеребенка. - У меня служба недолгая, - говорит ведьма. - Трое суток пропаса мне

моих кобылиц - дам тебе богатырского коня, а если нет, то не гневайся - торчать твоей голове на последнем шесте».	кобылиц, и дам тебе жеребенка. А не пропасешь - и голова твоя бедет на колу.
Тут он заплакал-запечалился, сел на камень и заснул. Солнышко уже на закате, прилетела заморская птица и будит его: «Вставай, Иван-царевич! Кобылицы теперь дома». Царевич встал, воротился домой; а баба-яга и шумит и кричит на своих кобылиц: «Зачем вы домой воротились?» - «Как же нам было не воротиться? Налетели птицы со всего света, чуть нам глаз не выклевали».	Сел Иван на камень, заплакал, призадумался и уснул. К вечеру прилетает к нему птичка. - Ступай, Иван, - говорит, - кобылицы все дома. Иван приходит, а ведьма кобылиц на чем свет стоит ругает: - Зачем вы прибежали? А они отвечают: - Напали на нас птицы, начали клевать, просто ходу никакого не было, вот и прибежали мы домой.
Опять сел царевич на камень, плакал, плакал, да и уснул.	Сел он на камень, призадумался и уснул.
«Вставай, царевич! Кобылицы все собраны; да как воротиться домой, бабе-яге на глаза не показывайся, пойдя в конюшню и спрячься за яслями. Там есть паршивый жеребенок - в навозе валяется; ты укради его и в глухую полночь уходи из дому».	- Иван, не тужи: кобылицы уже все твои дома. Только как придешь во двор, не показывайся ведьме, а то она тебя погубит. Взойди на конюшню и ложись там. Под яслями там жеребенок есть, ты его и укради ночью. Иван так и сделал.
Баба-яга заснула, а в самую полночь Иван-царевич украл у нее паршивого жеребенка, оседлал его, сел и поскакал к огненной реке. Доехал до той реки, махнул три раза платком в правую сторону - и вдруг, откуда ни взялся, повис через реку высокий, славный мост. Царевич переехал по мосту и махнул платком на левую сторону только два раза - остался через реку мост тоненький-тоненький! Поутру пробудилась баба-яга - паршивого жеребенка видом не видать! Бросилась в погоню; во весь дух на железной ступе скачет, пестом погоняет, помелом след замечает. Прискакала к огненной реке, взглянула и думает: «Хорош мост!» Поехала по мосту, только добралась до середины - мост обломился, и баба-яга чубурах в реку; тут ей и лютая смерть приключилась!	Взошел во двор, скрылся в конюшне, а ночью украл жеребенка и ушел с ним. Утром ведьма узнала, что жеребенка нет, и пустилась вслед за Иваном. Села она на железную ступу, пестом погоняет, метлой след замечает. А Иван тем временем дошел до огненной реки, махнул платком направо - мост сделался, перешел через реку, махнул платком влево - и сделался тоненький мосточек. Доехала ведьма до этой реки: - Ах, хорош мост, - говорит. Поехала по мосту, доехала до середины, тут мост и провалился. Упала она в огненную реку и сгорела.
Кошей Бессмертный домой ворочается, под ним конь спотыкается. «Что ты, несытая кляча, спотыкаешься? Али чуешь какую невзгоду?» - «Иван-царевич приезжал, Марью Моревну увез».	Стал Кошей возвращаться домой, а конь под ним спотыкается: - Что ты, несытая кляча, спотыкаешься? Аль какую невзгоду чуешь? - спрашивает Кошей. Конь отвечает: - Иван приезжал, Марью Моревну взял.
Долго ли, коротко ли - нагнал он Ивана-царевича, соскочил наземь и хотел было сечь его острой саблею; в те поры конь Ивана-царевича ударил со всего размаху копытом Кошея Бессмертного и размозжил ему голову, а царевич доконал его палицей. После того наклал царевич груды дров, развел огонь, спалил Кошея Бессмертного на костре и самый пепел его пустил по ветру.	Вот Кошей едет в погоню за Иваном. Нагнал он Ивана, вынул меч, размахнулся, хотел по бедрам коня ударить, рассечь его, а иванов конь как даст задней ногой и попал Кошеем прямо в лоб. И сшиб его с коня. Иван тем временем не дремал, соскочил с коня и кошеевым мечом отсек Кошеем голову. Развел огонь, положил голову на огонь, сжег, а пепел пустил по ветру.

Priloha 422 552/14a

RUSS19	RUSS20	RUSS21
запись 1884 г. старушка Тараева	запись 1936-1937 publ. 1939 (Гуревич)	запись 1938 г. Магай
Жил-был священник (...) Была у него жена, и было у ней три дочери	... жил священник в приходе с женою и три дочки было у него. Старшую звали Марья, вторую звали Крестина и третью звали Лукерья.	В одной деревне жил священник, у него была жена молодая. От нее родилось три дочери.
Был у него единый сын Иван Поповиц (изотчины у него не было).	И назвала его сама Найден, как он найденный. А величать величали его Попович.	Поскольку его нашли под кустом, то дадим ему имя Найден-попович.
... маменька у них и померла. Вылили ёны патрет чугунный, снесли к Божьей Матери, в церквы поставили.	Но при смерти тот и другой заповедывали детям своим: отлить портреты и поставить на памятниках.	... когда они умрут, то отлить портрет отца и матери и поставить на памятнике.
Слили патрет на татиньку такой же чугунный и так же к Богородици в церков к собору поставили (к жены так и поставили патрет, патрет о патрет).	И вот так они и сделали.	Дочери попросили мастера отлить портрет отца и матери и поставить их на памятнике. Так и было сделано.
«И, сын мой любезный, Иван Поповиц, не одержать слова моего: как придут женихи, так за первых женихов отдать их».	–	–
И брат всё медленно книгу читает. «Есь не в каком царьвии (царьсва не знаю назвать), есь у царя доцька прекрасная дивица, хто на ю посмотрит, тот с ума рехнётца (хто на ю посмотрит)».	... а сам все-таки берет книгу и мечтат. В этой книге говорится: «Где-то за тридевять морями, за тридевять землями, в тридесятом царстве, в славном девичьем государстве живет прекрасная Царь-девица».	Стал ее читать и увлекаться. В ней много было сказано про сильных богатырей, и про страшного Змея-горыныча, и про прекрасную Марью-царевну, и про ее неописанную красоту.
Стали ёны над родительма плакать и рыдать сильнё, ну потом вдруг наставаэ туча тёмнаа, грознаа, пошол гром великий, молвия.	А однажды они все четверо приходят на могилу, не долго просидели-поднялась страшная черная туча проливным дождем, там сидели и плакали, вдруг ниоткуда пашла черная туча с проливным дождем. Они испугались и побежали домой.
Оны домой на крыльчко смахнули, вдруг молвия ударила в крыльцо, пал лёв-зверь с нёба; девици ушли в ызбу, в покой свой; лёв-зверь бежит вслед ею; приходит к Ивану Поповицу. (...) Дви сестры и брат плачут	И когда бежали, не добегая до дому, вдруг из тучи упал Ворон Воронович и похитил старшую сестру Марью и без вести улетел. (...) Что этим делать? Теперь остались трое. Еще печали боле стало, стали они чаще	Когда забежали домой на крыльцо, вдруг откуда ни возьмись огромный вихрь, и из этого вихря упал Ворон-воронович, схватил старшую сестру и унес ее неведомо куда. Две оставшиеся сестры стали еще горче плакать

бойко, и плакали ёны не мало времени...	ходить на могилу и плакать, и причитать.	и тосковать, что нет родимых батюшки и матушки и старшей сестрицы.
... подошла сестра к брату. «Ой же, братец Иван Поповиць (а он всё книгу читаэ), покинь свою книгу с белых рук, пойдём с нама на могилушку сказать родителям про сестру свою».	Прошло после этого не так много время. Стали ходить опять на могилку и сидеть.	В одно прекрасное время средняя сестра зовет младшую на могилку к отцу и матери: «Мы с тобой совсем их позабыли». Приходят на могилку, начинают плакать.
Ёны домой побежали, гром загрел грозно, молвия заходила по земли, потом прибежали ёны домой, не успели двирей запереть, вдруг пал зверь с нёба во ступени к ним, и валитця зверь след той девицы, в тот же покой Марьи Поповны.	Вдруг из тучи упал Кот Котович и схватил среднюю сестру и унес ее.	Вдруг опять нашла черная туча с проливным дождем. Они испугались и побежали к себе домой. (...) добежать до крыльца, как подул страшный, сильный вихрь, из этого вихря упал Данила-кот, схватил среднюю сестру и неведомо куда унес ее.
Вдруг чорный ворон залетел в покой, пал ён к Ивану на ворот, к Ивану Поповицю. «Иван Поповиць, я пришел за сестрой твоей, жона моя, а сестра твоя».	И только она дошла до могилки, хотела сесть на скамью, вдруг ниоткуда взялся Сокол Соколович и унес ее с ветром.	Дошли они только до крыльца, вдруг как молния блеснула, и упал Сокол-соколович, поймал младшую сестру и унес неведомо куда.
... риходит в такоэ место и стоит царской двориць. Что за чудо за эдако, в эхтом мести и царьева не видано (не бывало, вишь, никогда, тут царьево сочинилось).	На пути он увидел дворец и решил побывать в этом во дворце.	... стоит замок; подошел к этому замку и рассматривает, как можно ему войти. (...) дворе никого не видать; пошел он в замок. Когда зашел он в замок, то навстречу ему бежит прекрасная дама.
Зглянул на двориць, вишь на болконе сестра его болшаа гуляэ.	Когда заходит, вдруг навстречу неожиданно бежит его старшая сестра...	- Я старшая сестра твоей воспитательницы.
Говорит ему лёв-зверь: «Ах ты, милый брат мой, не мог я девицу унести, так тебе в глаза не увидать».	- Эх, Найден Попович! Не видать тебе ее, как своих ушей. Я тоже был молодец и тоже думал сватать, едва вырвался и другому не советую.	А Ворон-воронович говорит Найдену-поповичу: - Едва ли, брат, ты ее увидишь. Я ли не был богатырь, хотел ее сосватать, но едва живой ушел.
... стоит сад большой, стоит дворець царской.	... и спустился к этому дворцу, и пошел он в белокаменные палаты.	... терем был очень богатым.
Поглядит, на болхоне серёдня сестра его гуляэт.	И кавда он зашел, вдруг его встречает средняя сестра, с радостью и со слезами.	... вдруг он увидел - бежит ему навстречу его названная средняя сестра.
шкатульку	самобранка	скатерть-самобранку
... приходит в это село, стоит домик не малый и не великий. «Пойду в этот дом, всё летают	И вдруг он увидел: стоит дворец. И он вздумал зайти в этот дворец, а дворец весь	Ехал он долгое время и наехал в лесу на белокаменную палату; он заехал туда...

чорныя вороны».	крытый золотом.	
Згля-нет, сидит сестра его у окошка. (...) Угостила сестрица брата своего...	И когда он зашел во дворец, в нутро-то его, встретил вскорминицу-Лукерью...	Когда зашел он только туда, то навстречу ему побежала та самая названная сестра, которая его воспитала...
салфетку	кольцо, и в том кольце есть алмаз	перстень, в котором есть алмаз
Несколько Иванушка путём идёт, приходит к быстрой речки, у речки стоит амбарушка, у амбарушки поставлен крестик.	И вот он подходит к бурной речке. У бурной речки стоит избушка.	Выехал в чистое поле и поехал по нему, приехал к речке. (...) Подъехал к одному месту, видит - стоит избушка, и через речку прекрасный мостик.
Скрычал ён громко, розбойник...	... свистнул молодецким полосвистом и крикнул богатырским голосом...	Он с радости так крепко крикнул, что Найденопопович едва устоял на ногах...
«Не могу спустить я тебя на волю теперь, я иду прекрасную дивницу сibi в обручесьво брать».	- Если я тебя освободю, то мне не придется увидеть прекрасную Царь-девицу.	- Нет, брат, пока я испытаю без твоей кнопки.
«А мни нужно то, а увидать прекрасну дивницу в очи свое, ю посадить на стул голуу и меня голого, я и отдам кукшинчик свой».	- У этой шкатулочки завет, чтобы Царь-девица разделася донага, и я поглядел на нее, и может получить шкатулочку.	- Если Марья-царевна разделенется донага, то я пожертвую ей эту шкатулочку.
«Я не жид и не тотарин, и до денег не жаден, а жалаю прекрасну дивницу привести в тимницу, посадить возли меня рядом на стул, выцеловать несколько раз».	- А у ей завет, чтобы я с Царь-девицей полежал у ней на кровати.	- Завет таков, чтобы Марья-царевна легла со мной на изразцовую кровать и чтобы пролежала со мной один час, и тогда получит она от меня скатерть-самобранку.
«Поди сходи к прекрасной дивници, пушай ложитця на тисовую кровать спать, меня пускай повисят на органы (на ремни) на верех супротиво ей самой прекрасной дивници и на три часа выпустить этих стариков со мной прочь из темницы, так я и солфетку подам».	А Царь-девица укладывает все свои хитрости, все свои мудрости, хочет спрятать не то закопать, не то что. И вот она только куда-то уносит, и он в это-то время пошел с этим перстнем, и ничо его не задерживало.	Найден-попович взглянул в свой перстень, где был вложен алмаз, - этим алмазом он предвосхищал все хитрости Марьи-царевны.
Приходили ёны к быстрой речки, гди крест поставлен, гди стоит амбарушка, гди сидит Соловей-розбойник.	Однажды пошли они в поле. Подходят к той бурной речке, где стояла избушка, и в которой сидел Соловей вор-розбойничек на цепях.	Однажды утром они пошли к волшебной речке, и прошли они так далеко, что пришли к той избушке, где был переход через речку.
Милаа прекраснаа царевна говорит: «Я отопру». Иван Поповиц скаже, что худо будя, как отопрешь.	И он нечаянно будто бы прикоснулся, нажал это кнопку, и тотчас слетели с него все эти оковы.	А Найден-попович, смотря на него, тоже пожалел, и он недолго думая проговорил про себя: «Раз я всех освободил из темницы, то не плохо будет освободить Соловья вора-

		разбойника».
Старушка нанимает его пастухом: «Иди ко мне в пастухи нетёлок пасти; есть у меня пять нетёлок и быцёк». Выстал Иванушка по утрам, сделал со старушкой ряд: «Ежели пригоню к ноци, так десять рублей», а не пригонит, так рублей двадцать с него.	Берет его какой-то дворник и ведет к хозяйке. (...) И она стала предлагать ему работу: гусей пасти за триста рублей в год. - А если пропасешь, то отвечать будешь, и плата твоя пропадет.	Вот в этом-то поместье жила страшная ведьма. (...) - Если можешь ты пасти куриц, не будешь терять ни одной, то я тебе заплачу денег десять рублей, которых ты не сможешь измотать всю свою жизнь.
..., с кормана, вынял шерсть, что лев зверь дал ему, клал ён из руки на руки, спомнил ён лев-зверя: как лев-зверь был бы, так скотинку пригнал бы.	И он вспомнил Ворона Вороновича. Вдруг ниоткуда появился Ворон Воронович и стал летать по камышам и выгнал всех гусынь, погнав к Найден Поповичу.	... и он в страшной думе вспомнил своего зятя Ворона-вороновича. Моментально прилетел Ворон-воронович, который стал по полю летать и сгонять куриц в кучу.
«Принимай, бабушка, нетёлки, а денюшки подай». (...) «Поди, я денег дам много тебе, дам рублей тридцать на этот день, а если не пригонишь, от тебя сорок» (ряду делают).	Стал требовать с нее платы. (...) Тогда она обещает дать ему другую работу, чтобы он пас серых утиц. Он долго отказывался, хотел уходить. Она предложила ему лучшую цену. Наконец он соглашается.	Ведьма вынимает десять рублей, отдает их Найдену-поповичу. (...) - Умеешь ты пасти, добрый человек. (...) Так вон, сегодня ты пойдешь пасти десять маленьких козлят.
«Сказал мне медведь, что шерсть мою в руцки возьми, да меня вспомни, да и я буду у тебя».	Как быть? Как делать? И он вспомнил второго своего зятя Кот Котовича.	Вдруг он вспомнил, что говорил ему Данила-кот, и сразу же перед ним он очутился наяву.
Хватил шерси в пясь к себе (взял из кормана шерсть лев-зверя и медведя) и взял перо черного ворона.	Найден Попович бегал, бегал и ничего не мог найти. Он вспомнил об зяте своем Соколе Соколовиче.	И стал он думать: «Ворон-воронович помог мне, Данила-кот - тоже». И он стал просить Сокола-соколовича о помощи.
Говорит ворон: «Гони, Иван, скотину домой, не бери больше себе пасти».	Тогда Сокол Соколович говорит ему: - Да, Найден Попович, оставлять тебе нужно эту работу, иначе она тебе не повезет.	Вдруг ниоткуда слетелись с трех сторон и Сокол-соколович, и Данила-кот, и Ворон-воронович, и они по просьбе своих жен сказали ему: - Докуда будешь маяться, наш названный брат?
Вышел Ванюшко от старушки с избушки, спомнил лютых зверей своих: «Гди мой милый звери?» И звери стоят у его колен. Лев-зверь хватил Иванушка за плецька, посадил сибя на спинку и увёз в своё царьство его.	Вздумал он Сокола Соколовича. Сокол Соколович прилетает. - Что тебе нужно, Найден Попович? - Да вот, довольно, не хочу я странствовать, испытал своей жизни, хотелось мне ехать на родину.	Найден-попович собрал все имущество, которое было накоплено веками, попросил Ворона-вороновича, Сокола-соколовича и Данилу-кота, чтобы они его со всем имуществом перевезли в деревню, где он родился.
—	И када женился на крестьянской дочери, стал жить и поживать честным трудом.	Найден-попович выбрал себе в деревне невесту-дочь крестьянина и женился на ней.

Priloha 422 552/14b

RUSS20	RUSS21
И вот эта Лукерья ходила часто в сады, любила она легким воздухом подышать. И вот однажды уходит утром в сад и находит под яблонькою что-то свернутое.	Младшая дочь всегда любила в сад ходить. Однажды утром пошли в сад и увидела, что-то завернутое лежит в кустах.
сиротпитательный	воспитательный дом
- Нет, я его буду растить.	- Нет, я его буду растить...
... этот Найден Попович рос он не по дням, а по часам...	Этот Найден-попович рос (...) не по дням, а по часам...
И дочери ходили с ним всегда...	... старшие две сестры ее не касались до него...
... посидят там, посмотрят и поплачут.	... посидеть и поплакать, портрет погладить.
... долго просидели-поднялась страшная черная туча проливным дождем, и они побежали.	там сидели и плакали, вдруг ниоткуда нашла черная туча с проливным дождем. Они испугались и побежали домой.
... вдруг из тучи упал Ворон Воронович (...) похитил старшую сестру...	... из этого вихря упал Ворон-воронович (...)схватил старшую сестру...
Теперь остались трое.	Две оставшиеся сестры...
Вдруг из тучи упал Кот Котович. (...)Осталась младшая сестра	... из этого вихря упал Данила-кот (...)Осталась одна младшая сестра...
И только она дошла до могилки, хотела сесть на скамью, вдруг ниоткуда взялся Сокол Соколович...	Дошли они только до крыльца, (...) и упал Сокол-соколович...
—	Найден-попович остался один и от скуки стал ходить на могилку...
И вот находит он книгу на пне...	... на могилу и увидел у портрета чудесную книгу.
... стал он ее читать, увлекаться...	Стал ее читать и увлекаться.
- Как же ты попал сюда? И какие тебя буйные ветры занесли?	- Откуда ты, Найден-попович? Какие тебя буйные ветры занесли? - сказала дама.
- Меня унес сюда Ворон Воронович. Это он только так называется, величается, а на самом деле он сильный могучий богатырь.	унес могучий Ворон-воронович. Но он не ворон, а только прозвание Ворон-воронович, а на самом деле он сильный могучий богатырь.
- И вот сивка тебя довезет только до второй моей сестры, а как дальше быть, там она тебя научит.	- Совет мой такой, добрый молодец: я могу дать тебе коня, который повезет тебя до моей сестры.
И старуха на двор, свистнула молодецким посвистом, крикнула богатырским голосом: ...	Вышла старушка с ним на двор, свиснула она про себя, и ниоткуда появился конь.
... и приходит он в дремучий лес, стоит дворей. И он заходит в этот дворец, стал расспрашивать, кто здесь хозяин.	Пошел Найден-попович куда глаза глядят. Шел он страшную тайгою много времени. Вот выходит он на какое-то поместье.
И он вспомнил Ворона Вороновича. Вдруг ниоткуда появился Ворон Воронович и стал летать по камышам и выгнал всех гусынь, погнал к Найден Поповичу.	Он боялся ведьмы, что она его не покормит и еще накажет, и он в страшной думе вспомнил своего зятя Ворона-вороновича. Моментально прилетел Ворон-воронович, который стал по полю летать и сгонять куриц в кучу.

Однажды сменяет она работу, дает ему пасти куриц.	Так вон, сегодня ты пойдешь пасти десять маленьких козлят.
И када женился на крестьянской дочери, стал жить и поживать честным трудом.	Найден-попович выбрал себе в деревне невесту-дочь крестьянина и женился на ней.

Priloha 422/15

JUGG1	JUGG2
Бијаше један цар, и имађаше три сина и три ћерке. (...) На смрти дозволе синове и шћери своје, па синовима препоручи да своје сестре даду за онога који први дође и запреси их.	Бија неки цар па имаја три сина и три ћерке. Кад се разболеја он, оставија аманет на синови да ћерке његове добро удаде и који ги први дођев да потражив да ги не одбивав.
Послије његове смрти стане земан по земану, док на једну ноћ стане неко на вратима лупати, задрма се цијели двор, нека хука, вриска, пјевање, сијевање, би рекао сама ватра око двора сипа.	Тај цар умрео и проминуле неколко године, онда једно вече се зада нека тутња, неки јаки ветрови, дори се земља тресла и кућа. И наишеја неки и тропнуја на врата.
Вели најстарији брат: „Ја је не дам. Како ћу је дати, кад не знам шта си и од куда си ноћас дошао, хоћеш одмах да је водиш, па не знам ни ће би ишао сестри у походе.“ Средњи вели: „Ја не дам сестре ноћас да се води.“ Али најмлађи вели: „Ја је дам, ако је ви не дате; зар не знате што је наш отац казао?“ па сестру увати за руку и дајући је рече: „Нека ти је сретна и честита!“	А стареј брат и ов’ј сређан каже: - Не може, ко ће ти гу дајемо. Први пут си наишеја у кућу и ти: дај ми сестру! Ни те знамо кој си, ни што си, дошеја си у тамнину па да ти дамо сестру. Они се развикали, а он’ј најмалеј брат стане, увати сестру за руку и каже: - Е, ви ако гу не дате, ја ћу гу дам. Је л’ се сећате ви што је татко оставија аманет? - И дофати девојку за руку и каже: - Извол’те, еве ти моја сестра, ти си ми зет!
Како сване, они одмах стану гледати, да л’ има какога год трага, куд је она сила ишла од двора царског, али се ништа знати не море; нигдје никакога трага ни гласа.	И змај царски увати девојку за руку и одведе. Ујутру к’д је с’мнуло, дигнев се овија браћа па искочив напоље па погледав, секирав се, куде ги је тој сестра одведена, ноћу, у тамнину, на коју је страну.
„Дајте ђевојку средњу сестру, ми смо дошли да је просимо.“ Вели најстарији брат: „Ја је не дам.“ Средњи вели: „Ја не дам сестре наше.“ Али најмлађи вели: „Ја је дам; зар не знате више што је отац наш рекао?“ па узме сестру за руку и дајући је рече: „На, нека вам је сретна и честита!“ И она сила с ђевојком отиде.	Они двојица се развикав: - Какву сестру, ако онуј стареју дадомо невидено, овуј не дамо. А он’ј најмлађи брат рипне и каже: - Море, како не дате, ил’ сте заборавили како је татко оставија аманет? - И довати сестру за руку и каже: - Еве ти сестра па води. Ти си ми зет, а ја тебе шура. - Он’ј соколски цар одведе сестру.
Сјутра дан како сване, отиду браћа око двора и даље, па траже трага да л’ се штогођ знати може, куд је она сила отишла, али ништа на овом свијету није се могло дознати као да није ни долазила.	Ујутро к’д с’мнуло, браћа се дигнев искочив напоље, и секирав се, мислив се на коју је страну одведена и овај друга наша сестра.
Треће ноћи у оно исто доба опет се затресе из темеља двор од велике силе и тутњаве, и неки глас повиче: „Отвори врата!“ Цареви синови скоче и отворе врата, уђе нека сила па повиче: „Дођосмо да просимо вашу најмлађу сестру.“ Старији и средњи брат повичу: „Не дамо је ове	И било такој за 2-3 вечери, зада се па нека тутња и тропа нешто на врата и они питав: - Кој је тој? - Отворите!

<p>треће поноћи, заиста морамо бар за ову најмлађу сестру знати, куд је дајемо и за кога је дајемо, да је моремо походити као сестру своју.“ На то рече брат најмлађи: „Ја је дајем, ако је ви не дате; зар сте заборавили шта је отац на смрти нама препоручио, то није давно било.“ Па ђевојку за руку, говорећи: „На, води је, па нека ти је сретна и весела!“ а она сила оног часа отиде с великом хуком.</p>	<p>Они отворили, он улегја и питали га: - Које тражиш? А он казаја: - Ја ви тражим сесру најмладу, а тој је бија цар на олују и ветрови. Стареј и средњи брат рипнев па кад се раздерев, нећемо овуј на њега: - Море, из кућу, ако смо две такој испратили, нећемо овуј трећу. Ов'ј најмлад рипне и викне: - А, ви сте заборавили што је татко оставија аманет и довати сестру за руку и да гу на онога. Он гу одведе.</p>
<p>Кад сјутра дан сване, браћа се врло забрину што се учини с њиховијем сестрама. Пошто прође доста времена, стану се браћа један пут међу собом разговарати: „Мили Боже, да чуда великога? шта се учини с нашијем сестрама кад не знадосмо ни трага ни гласа, куд одоше и за кога се удадоше.</p>	<p>Преминуле неколко године, онда браћа се решив да тражив сестре куде су. Стареј брат и средњи били су ожењети, а малеј нежењен. И они пођев. Ишли су, ишли, кроз села и градови и тражили су и нису могли да ги нађев. Па су пошли кроз шуме и планине и дошли до неко језеро. И туј ги мрак уватија и решили да преспијев туј.</p>
<p>„Ако хоћете, и вас хоћу оженити, па вам добре дворе саградити“, но они њему кажу да су ожењени обојица...</p>	<p>Стареј брат и средњи били су ожењети, а малеј нежењет.</p>
<p>Кад почну лијегати да спавају, онда рече најстарији брат: „Ви спавајте, а ја ћу стражу чувати.“ Тако они два млађи брата заспе а најстарији остане стражу чувати. Кад буде неко доба ноћи, заљуља се језеро, он се јако препане, кад види да нешто од средине иде управо њему: то је била аждаха страховита са двије уши, па јуриш на њег учини, но он потегне нож и удари је и главу јој одсијече, па уши обадвије одсијече и к себи их у цеп остави, трупину и главу баци у воду натраг.</p>	<p>И туј ги мрак уватија и решили да преспијев туј. Најстареј брат рекне: - Ви спите, а ја ћу чувам стражу. - Они легнев да спијев и успијев се, а он чува стражу. А у тој језеро имала нека ала с једну главу. Она искочила и оћала да ги прогута, а ов'ј стареј брат дофати па ву исече главу и уши па тури у цеп, а ресто оној баци у воду.</p>
<p>Тада вели онај средњи брат: „Ви спавајте, ја ћу ноћас чувати стражу.“ Они два заспе а он остане да чува стражу. Уједанпут брчак удари из језера, кад имаш шта и виђети! аждаха са двије главе, па јуриш, да их сва три прождере; али он скочи и повади нож, дочека аждаху и одсијече јој главе обадвије; потом одсијече уши и себи их у цеп остави, а остало баци у језеро.</p>	<p>Онда стареј брат и малеј ће спијев, а срећан ће чува стражу. Кад било неко време, вода се заљуља у језеро и искочи ала с' с две главе и зине да прогута овога средњега брата, а он дофати и отсеке ву обадве главе и исече ги уши и тури у цеп, а оној ресто баци у језеро.</p>
<p>... такој оно двојица легну и заспе, а најмлађи најбоље гледаше око себе и често на језеро очи обраћаше: прође неко доба ноћи, док се све језеро стаде љуљати, плусак од језера удари по ватри и загаси је половину, он потегне сабљу па стане до саме ватре, ал' ето се помоли аждаха са три главе, па на браћу јуриши, да их сва три прождере. Но најмлађи брат буде јуначка срца, не буди браћу своју, него срете аждаху па је удари трипут и све три јој главе одсијече, потом одмах уши одсијече и остави их себи у цеп, а трупину баци у језеро. Док је он то чинио, ватра се од оног великог плуска угасила са свијем.</p>	<p>Ишли су, ишла и дошли до треће језеро. Е, туј ће најмлађи брат да чува стражу, а онија двојица ће спију. Чува он стражу, али наложи огањ и неко време кад би, вода у језеро се заљуља и искочи ала с'с три главе и угаси огањ на онога дечка. Он што ће, неје имаја шибицу, а браћа неје теја да буди, него се брзо сети па узне исече на алу главу и тури гу у цеп и уши ву исече и трупину баци у језеро па се укачи на највисоко дрво и гледа куде има огањ да с'мо браћу не буди, да иде да узне тамо на друго место огањ.</p>

<p>... кад на једанпут дође у једну пећину, у пећини гори велика ватра и ту има девет дивова, (...) „Добар вечер, моја дружино, ја вас тражим одавно.“</p>	<p>И видеја неку кућицу, ишо он да је близу, а оно било далеко и он се скину од дрво и пође код туј кућицу. Ишеја, ишеја и дође до њум. Али у њум били девет дивљака и он наиђе код њи и рекне: - Добро вече, браћо, ја б'ш вас тражим.</p>
<p>„Хе“ веле „кад ти мислиш наш друг да будеш, хоћеш ли ти људе јести, и с нама у чету ићи?“ Одговори царевих: „Хоћу, штогођ ви радите, то ћу и ја радити.“ „Е вала, добро кад је тако, сједи“ па сви посједају око ватре, скину ону оранију, поваде онда месо па почну јести. Шњима и царевих једе, ама им очи завараје па баца месо преко себе, тако и печење поједу све...</p>	<p>Они му кажу: - Добро нас тражиш, ајде с нас да вечераш. А они имали за вечеру људи печени и варени. Али он је хтео да седне, али неје могја да једе месо од људи, него све врљаја позади себе, и онда рекја: - У, што се наједо, не могу више.</p>
<p>„Хајде да идемо у лов, јер сјутра треба јести.“ Отале пођу сви девет и царевих десети. „Хајде“ веле му „овдје има један град и у њему цар сједи, отале се ми ранимо већ има томе више година.“ Кад се близу града примакну, онда изваде двије јеле с гранама из земље па их понесу са собом, а кад дођу до града, једну јелу прислоне уз бедем и повичу царевиху: „хајде“ веле „ти пењи се горе на бедем да ти ову другу јелу додамо, па је узми за врх и пребаци је у град, а врх јој задржи: код себе, да се скинем о низ њу доле у град.“</p>	<p>Кад су ондак вечерали, кажу тија дивљи људи: - Сад ће идемо у један град. Али у т'ј град неје могја ники да улегне, него с'мо преко јелу, да се довати за вр јелу и она го пребаци у град. Е, кад су дошли код туј јелу, он је, младић, рекја: - Како ћу ја да прођем? - Е, ми ће ти покажемо, ајде! И они доватив, савијев јелу и кажу: - Стани на њум. Он стане, они пуштив вр, и она га пребаци у град.</p>
<p>Кад се он тако намјести, онда царев син тргне сабљу па га дохвати по врату те му одсјече главу, а див пане у град унутра, онда он рече: „Е сад хајте по један редом да вас ја овамо спуштим.“ Они не знајући што је са онијем горе на бедему било, пођу један по један, а царевих њи све по врату, док све девет посијече па се скине низ јелу, и полако сиђе доле у град, онда пође по граду унакрст, али никог жива да чује, све пусто!</p>	<p>Онда он извади нож и кој како се пребаци од онија девет свакоме исече главу и уши и све тури у цеп и правац отиде куде тога цара из т'ј град.</p>
<p>Чим царевих уђе у собу, отму му се очи гледати ђевојку, кака је врло лијепа. У исто вријеме смотри да иде једна велика змија низ дувар, тако се пружила да јој је глава више главе ђевојчине била близу па се издигне и у један пут ђевојку у чело међу очи да уједе; онда он притрчи па повади мали нож, и приборде змију у чело уз дувар, па онда овако проговори: „Да Бог да да се овај мој ножић неда ником извадити без моје руке,“ па онда похита да се натраг врати.</p>	<p>А тај цар имаја много лепу ћерку. И она како је легла на кревет, турила руку на главу, такој се успала, али једна змија дошла код кревет и већ да дође до њума, а он имаја неко ношче малецко, стиснуја он и рекја кокошче. - Кокошче, ношче, ће те убодем у овуј змију и у ов'ј дувар и туј кад те закољем да не може никој да те извади него с'мо ја кад дођем. И он убоде змију, закоље ношче и такој остане у дувар, он пољуби онуј девојку и отидне, врне се, куде онија браћу си отиде...</p>
<p>... кад на један пут види неке јеле онако читаве из земље извађене па уз бедем прислоњене, а кад дође ближе, има чудо и виђети: девет дивова баш онијех крвника градскијех а њима свијема главе посјечене.</p>	<p>И цар прати његове слуге да идев од кафану до кафану, свуд по села и градови и кад ги испратија, цар дошеја до туј јелу и кад види овија дивљи људи што су, сви девет - исечене ги главе...</p>

<p>Онда отпочне најстарији брат говорити: „Кад сам пошао с мојом браћом по овом путу, прву ноћ кад смо дошли коначити код једног језера у некој великој пустињи, кад браћа моја оба спаваху а ја чувах стражу, наједанпут аждаха пође из језера да нас прождере, а ја онда повадим нож и одсијечем јој главу: ако се не вјерујете, ево јој увета од главе“, па извадивши и на сто их баци. Кад то чу онај средњи брат, и он рече: „Ја сам кад сам чувао стражу на другом конаку посјекао аждаху од двије главе: ако се не вјерујете, ево увета од обје главе“, па извади уши и њима их покаже. Онај најмлађи ћути.</p>	<p>... и најстареј брат река:</p> <p>- Ја што сам учинио један дан то је! - И исприча како је на први конак куде језеро убио алу с једну главу. - И ако не верујете, еве уше, и извади и па каже: Царске слуге погледају да је тој истина и онда брат срећан каже: - Ја па уби алу с две главе. Ево ако не верујете уши од њума. И извади уши и покаже. Погледав сви - четири уши од две главе. Царски слуге што су каже: - Ајдете бре с нас, тамо куде цара да ве водимо, да ве цар награди што сте погубили теј две аде. - И они пођев с њи и треће нејмлаћи брат пође. Отиднев они код цара и цар ги пита кој је што урадија.</p>
<p>Поче га механција питати: „Богме, момче, твоја су браћа јунаци, а да чујемо, јеси ли и ти штогођ учинио од јунаштва?“ Онда најмлађи отпоче да казива: „И ја сам нешто мало учинио кад смо заноћили ону ноћ код језера у пустињи, ви сте, браћо, спавали, а ја сам чувао стражу; кад би неко доба ноћи, заљуља се све језеро и изађе троглава аждаха и шћаше нас да прождере, онда ја повадим сабљу и главе јој све три одсијечем: ако не вјерујете, ево шест увета од аждахе.“</p>	<p>Они па кажев белези и пита најмлађег.</p> <p>- Што си ти урадија?</p> <p>Девојка онај кад га видела, познала га.</p> <p>Он каже:</p> <p>- Ја сам нешто мало урадија. Убаја сам једну алу с'с три главе и ево ви уше ако не верујете, и исеко сам на девет људи главе и ево ви и од њи уше ако не верујете и приковао сам змију у зид с ношче.</p>
<p>Кад цар све то чује, заустави само оног најмлађег код себе као зета, а оној двојници даде двије мазге новаца, и тако оба старија брата врате се своме двору и у своје царство.</p>	<p>- И он им да злато, дукати колко им душа оћала и да им лађу да отпутујев дома. Испрати ги и они двојаца отиднев, а малеј остане туј. Он седеја туј и добија с царску ћерку мушко дете.</p>
<p>"Остани ти ту код двора и ево ти девет кључева, чувај их код себе; можеш" вели "да отвориш три четири одаје, тамо ћеш виђети да имаде и сребра и злата, оружја и много другијех драгоцјености, напосљетку можеш отворити све осам одаја, ама девету да се нијеси усудио нипошто отворити, јер" вели "ако то учиниш, зло ћеш проћи."</p>	<p>Цар му да кључеве од все собе и каже:</p> <p>- Све собе отварај с'мо овуј не, каже му за једну собу. А он отвараја и отворија и онуј што није смејаја да отвори.</p>
<p>У соби један чоек до кољена у гвожђе заковат и руке до лаката заковате обје, на четири стране имаду четири дирека, а тако од свакога дирека има по један синцир од гвожђа, и тако су крајеве своје саставили па онамо чоку око врата обавили, и тако је тврдо оковат био, да се није могао никако мицати. (...) "Дај учини један севап, те ми дај једну маштраву воде да попијем, и знај за цијело да ћеш од мене за то добити на дар јошт један живот."</p>	<p>А у туј собу имала нека б'чва и у њу Баш-Челик и рекао:</p> <p>- Дај ми воду! И ов'ј му да једну чашу воду и прсне јед'н обруч. И каже:</p> <p>- Поклањам ти јед'н живот.</p>
<p>"Дај ми и другу маштраву воде, па ћу ти поклонити и други живот." (...) па узме маштраву те му даде; а овај попије. Царевић пође па почне да</p>	<p>Опет тражио другу чашу воду и он му даја и прсне други обруч, такој и трећи прсне и он изађе и правац куде цареву ћерку, узне и побегне с</p>

<p>врата затвори, а Баш Челик рече: „О јуначе, поврати се код мене, кад си већ два добра учинио, учини и треће, даћу ти и трећи живот. Узми ову маштраву, наточи је па ми успи на главу, а ја ћу ти за то што ми воду успеш на главу дати и трећи живот те живи.“ Кад царевих то чује, поврати се натраг, узме маштраву па наточи воде и успе му на главу. Како му вода поспе главу, у онај мах прснуше алке око врата, и све гвожђе које је Баш Челика држало. А Баш Челик скочи као муња, па рашири крила, полети, и у исто вријеме узме под крило цареву ћерку, жену његова избавитеља, и тако на једанпут ишчезне из очију.</p>	<p>њум. Ов'ј се покаје, а цар му каже: - Ћу те посиним па остани. Било што било, ти гу не можеш врнеш. Али он каже: -----</p>
AT552A	koniec

Priloha 422/16

JUGG1	JUGG3	JUGG4
<p>Бијаше један цар, и имађаше три сина и три ћерке. Кад га већ старост обузме, дође вријеме да умре. На смрти дозове синове и шћери своје, па синовима препоручи да своје сестре даду за онога који први дође и запроси их. „Подајте“ рече „тако не били проклети.“ Потом цар умре.</p>	<p>У једној вароши живио неки хоца сиромашки. Уз сиротињу своју имао три сина и три кћери (...) „Само још ово памтите: ко вас год први заиште, пођите; немојте се устезати, а и ви, синови моји, подајте их, немојте им рећи на пут стајати!“</p>	<p>... јер ће он још исти дан умрети, и на ономе свету састати се са својом женом. (...) „ко би год у пећину дошао и коју год до ваших сестара запросио, да је дате. А, ви, добре ћери моје, да не питате, ко је младожења, шта је, и откуда је, но одмах пођите за онога, који вас запроси.“</p>
<p>Послије његове смрти стане земан по земану, док на једну ноћ стане неко на вратима лупати, задрма се цијели двор, нека хука, вриска, пјевање, сијевање, би рекао сама ватра око двора сипа.</p>	<p>Није прошло ни петнаест дана од смрти хоцине, кад неко око глухог доба ноћи, закуца алком на вратима. Браћа се у чуду погледаше, те се сва три дигосе, да отворе врата и виде, ко је.</p>	<p>- sestry miznú z jaskyne</p>
<p>Вели најстарији брат: „Ја је не дам. Како ћу је дати, кад не знам шта си и од куда си ноћас дошао, хоћеш одмах да је водиш, па не знам ни ће би ишао сестри у походе.“ Средњи вели: „Ја не дам сестре ноћас да се води.“ Али најмлађи вели: „Ја је дам, ако је ви не дате; зар не знате што је наш отац казао?“</p>	<p>„Кад се нећеш да кажеш, ко си и од куд си, ја ти је не могу дати“, рече најстарији брат. „Ни ја му је не дам“, дода средњи. „Ја Богме нећу рахметли хоће лакрдију газити“, проговори најмлађи „но ћу му је дати“.</p>	<p>–</p>
<p>„Дајте ћевојку средњу сестру, ми смо дошли да је просимо.“ Вели најстарији брат: „Ја је не дам.“ Средњи вели: „Ја не дам сестре наше.“ Али најмлађи вели: „Ја је дам; зар не знате</p>	<p>Опет не прође ни петнаест дана, док ево ти другог странца, да иште средњу сестру. Опет двојица старија не даду, а најмлађи даде.</p>	<p>–</p>

више што је отац наш рекао?“ па узме сестру за руку и дајући је рече: „На, нека вам је сретна и честита!“		
Треће ноћи (...) Старији и средњи брат повичу: „Не дамо је ове треће поноћи, заиста морамо бар за ову најмлађу сестру знати, куд је дајемо и за кога је дајемо, да је моремо походити као сестру своју.“ На то рече брат најмлађи: „Ја је дајем, ако је ви не дате; зар сте заборавили шта је отац на смрти нама препоручио, то није давно било.“	Тако би и са трећом сестром.	–
Кад сјутра дан сване, браћа се врло забрину што се учини с њиховијем сестрама. Пошто прође доста времена, стану се браћа један пут међу собом разговарати: „Мили Боже, да чуда великога? шта се учини с нашијем сестрама кад не знадосмо ни трага ни гласа, куд одоше и за кога се удадоше.	Пошто браћа разудају тако сестре, згоговоре се и продаду кућу, те купе коње и оружје, па крену у свијет, да траже сестре.	–
Кад почну лијегати да спавају, онда рече најстарији брат: „Ви спавајте, а ја ћу стражу чувати.“ Тако они два млађи брата заспе а најстарији остане стражу чувати. Кад буде неко доба ноћи, заљуља се језеро, он се јако препане, кад види да нешто од средине иде управо њему: то је била аждаха страховита са двије уши, па јуриш на њег учини, но он потегне нож и удари је и главу јој одсијече, па уши обадвије одсијече и к себи их у џеп остави, трупину и главу баци у воду натраг.	Двојица млађа легли, да спавају, а најстаријега оставили да чува стражу. (...) До по ноћи све тихо, мирно. Кад би у по ноћи; имаш шта виђети: заљуља се језеро, а из њега се помоли аждаха, па онај час пут браће, да их прождере. Али најстарији брат не буди лијен, помени Бога, кини сабљу клеп! Осијече јој главу. Онда 'нако к'о да ништа није ни било, осијече уши од главе и 'стрпа их у џеп од доламе, а труп се поврати натраг у језеро.	Кад је било око пола ноћи, подигну се таласи на језеру, као да су се сви ветрови подигли, да покрену из дубине песак, и из језера искочи грдна троглава хала, па се управ упути ватри. Видећи најстарији брат, који је седео на стражи да се хала њему приближује са отвореним чељустима, да га прогута, скочи на ноге, па се устреми на њу својим оштрим мачем. Чим му се хала приближи, он потегне мачем па јој одсече све три главе, извади из њих сва три језика, па онда исече халу на комадиће и парче по парче баца у језеро.
Тада вели онај средњи брат: „Ви спавајте, ја ћу ноћас чувати стражу.“ Они два заспе а он остане да чува стражу. Уједанпут брчак удари из језера, кад имаш шта и виђети! аждаха са двије главе, па јуриш, да их сва три прождере; али он скочи и повади нож, дочека аждаху и	Легне најстарији и најмлађи, а средњи остане на стражи. Кад би око по ноћи, замути се језеро, а из њега се помоли аждаха са двије главе, те суну пут браће, да их прождере. Средњи брат помени Бога, тргне сабљу, те одмах пут ње. Удри, удри, некако је свлада и	... па легну да спавају, а средњега брата оставе да чува стражу. Кад је било око пола ноћи, опет се језеро заталаса и са страховитом хуком изиђе друга аждаја са четири главе, па се упрво упути на ватру. Кад средњи брат опази да аждаја њему иде, устреми се на њу, дочека је, па јој све

одсијече јој главе обадвије; потом одсијече уши и себи их у цеп остави, а остало баци у језеро.	осијече јој обадвије главе, осијече им уши и метне их у цеп од доламе, а тијело се поврати натраг у језеро.	четириглаве одсече и поведи сва четири језика, па онда аждају исече на комадиће и побаци у језеро...
... оно двојица легну и заспе, а најмлађи најбоље гледаше око себе и често на језеро очи обрађаше: прође неко доба ноћи, док се све језеро стаде љуљати, плусак од језера удари по ватри и загаси је половину, он потегне сабљу па стане до саме ватре, ал' ето се помоли аждаха са три главе, па на браћу јуриши, да их сва три прождере. Но најмлађи брат буде јуначка срца, не буди браћу своју, него сретете аждаху па је удари трипут и све три јој главе одсијече, потом одмах уши одсијече и остави их себи у цеп, а трупину баци у језеро. Док је он то чинио, ватра се од оног великог плуска угасила са свијем.	У вечер легну старија два брата, да спавају а најмлађи остане, да чува стражу, (...) Кад би око поноћи, заљуља се језеро, а из њега искочи аждаха са три главе те полети пут браће, да их прождере. Најмлађи брат помену Бога, трже сабљу, те удари на аждаху и осијече јој све три главе. Откиде уши од све три главе, па их метну у цеп од доламе, а главе баци у језеро, а тијело се само скотрља у језеро. Како је трупина јако плуснула у језеро поплусну вода из језера, те сву ватру погаси.	... па легну спавати, а најмлађега брата оставе да стражу чува. Опет кад је било око пола ноћи, а језеро се ускомеша, и из њега изиђе с највећом хуком петоглава хала, и упути се право на ватру. То кад опази најмлађи брат, дочека халу, па јој одсече свих пет глава, а хала падне у језеро. Кад трупина падне у језеро, а талас плусне у вис па стражару из недра кресиво изплусне, а и ватру угаси.
... кад на једанпут дође у једну пећину, у пећини гори велика ватра и ту има девет дивова...	Кад дође ватри, има шта и виђети: око ватре засјели дивови па се грију.	Кад дође до ватре, нађе онде дванаест хајдука где овна пеку.
... „хајде“ веле „ти пењи се горе на бедем да ти ову другу јелу додамо, па је узми за врх и пребаци је у град, а врх јој задржи: код себе, да се скинем о низ њу доле у град.“	„Лакше, момче, лакше! Није одавлен лако ватре изнијети. Него, ако мислиш главу изнијети, хајде погуби цара у Стамболу, па ћемо ти дати ватре, а друкчије нећеш ни главе изнијети, а камо ли ватре“.	Сиромах путник немајући куд, упути се цареву двору, да убије петла, као што хајдуци од њега ишту, не би ли ватре добио...
Кад се он тако намјести, онда царев син тргне сабљу па га дохвати по врату те му одсјече главу, а див пане у град унутра, онда он рече: (...) пођу један по један, а царевих њи све по врату, док све девет посијече па се скине низ јелу, и полако сиђе доле у град...	Момче се примаче цару, сними сабљу, размахну на цара, а удари дива, те га на два комада пресијече.	Путник у подруму почне хајдуке прехватати; како којег за њим спусте, он га и посече, те тако посече свих дванаест хајдука у подруму.
Чим царевих уђе у собу, отму му се очи гледати ђевојку, кака је врло лијепа. У исто вријеме смотри да иде једна велика змија низ дувар, тако се пружи да јој је глава више главе ђевојчине била близу па се издигне и у један	–	Уђе у другу собу, и у њој нађе цареви ћерку, где спава; ту опази да у свакоме углу гори по једна свећа, па се зачуди, шта ово може бити. Погледи цареву ћерку, како лепо спава, па се окрене на друга врата да пође даље; али у тај

<p>пут ђевојку у чело међу очи да уједе; онда он притрчи па повади мали нож, и приборе змију у чело уз дувар, па онда овако проговори: „Да Бог да да се овај мој ножић неда ником извадити без моје руке,“ па онда похита да се натраг врати.</p>		<p>мах дође у собу хала и погаси све свеће, па онда зине и пође кревету, да прогута цареву ћерку; путник истргне мач и потегне на халу, па је приборе за кревет, остави мач у хали...</p>
<p>... кад на један пут види неке јеле онако читаве из земље извађене па уз бедем прислоњене, а кад дође ближе, има чудо и виђети: девет дивова баш онијех крвника градскијех а њима свијема главе посјечене.</p>	<p>Кад се цар у јутро пробуди и виђе дива, зачуди се чудом, те нареди да му траже избавитеља, али га нигђе наћи не моглоше.</p>	<p>Кад је свануло, пробиди се царева ћерка у двору царевоме, па кад угледа халу приборену мачем за њен кревет, она се уплаши, скочи и дотрчи вршетећи у цареву собу.</p>
<p>... и цар заповједи, да се главне механе по великим друмовима поставе, па свакога путника да питају, није ли дознао, ко је дивове погубио, па кад који чује за тог чока, да цару јави, а тај чоек нека брже на муштулук оде цару, да га цар обдари.</p>	<p>Онда цар сакупи савет те се договоре, да по свом царству подигну ханове, у којима ће свакадабе преноћиште и храну добити, само да исприча, што је у животу доживио.</p>	<p>... ако начини на путу механу, па ко год дође у механу на конак, или на ручак, да се онде о царевом трошку угости обилато ; да сваки једе и пије: колико му је угодно, али за то да ништа не плати; само да је дужан причати своје доживљаје.</p>
<p>Послије неког времена ови тројица царски синови тражећи сестре своје дођу у једну од тијех механа да заноче те учине ту конак, а послије вечере дође механџија и у разговору шњима стане се фалити,шта је он јунаштва починио, па онда запита њих: а јесте ли и ви штогођ учинили до сад?</p>	<p>Након неколико година састану се у таком једном хану у Стамболу сва три брата, а да један за другог није ни знао и да се нијесу могли познати.</p>	<p>После некога времена, догоди се, да и она три брата овим друмом ударе и сврате у ову механу. Ту их одмах лепо дочекају и угосте, па их после замоле, да сваки од њих приповеди, шта је који радио од рођења свога.</p>
<p>Кад цар све то чује, заустави само оног најмлађег код себе као зета, а оној двојници даде двије мазге новаца, и тако оба старија брата врате се своме двору и у своје царство. (...) Онда му цар даде своју шћер за жену, и допусти му да је он први до њега у своме царству...</p>	<p>Кад се цар по прстену увјери, да је нашао свога избавитеља, обдари му богато браћу и отпусти их, а њега задржа код себе, даде му своју кћер, султанију, за жену и постави га мухур-сахибијом.</p>	<p>Обрадује се цар, што је нашао овога јунака да му ћерку своју, да му половину својега имања и учини га наследником својим и својега царства. (...) Цар неимајући мушке деце, усини га...</p>
<p>Једном цар пође у лов, а њему каже: „Остани ти ту код двора и сво ти девет кључева, чувај их код себе; можеш“ вели „да отвориш три четири одаје, тамо ћеш виђети да имаде и сребра и</p>	<p>Након годину дана спреми се цар на ћабу. На поласку даде зету своме све кључеве од пространијех сараја и један кључ на пас од „челик куле“, за коју му строго запрјети, да је</p>	<p>После веселја преда овоме своме сину и зету кључеве од свију соба свога двора, а само му није хтео дати један кључ од подрума у коме су биле затворене хале и хаветиње. (...) ево, сине,</p>

злата, оружја и много другијех драгоцености, напосљетку можеш отворити све осам одаја, ама девету да се нијеси усудио нипошто отворити, јер“ вели „ако то учиниш, зло ћеш проћи.“	не отвара под живу главу, јер је, вели, у њу затворио „Атеш-Перишу“, који му је био уграбио султанију, бива његову жену.	ја ти дајем и овај кључ, али те молим, чувај добро, пази да га не изгубиш, јер ћеш пропасти...
... кад уђе унутра, има шта и виђети! У соби један чоек до кољена у гвожђе заковат и руке до лаката заковате обје, на четири стране имаду четири дирека, а тако од свакога дирека има по један синцир од гвожђа, и тако су крајеве своје саставили па онамо чоeku око врата обавили, и тако је тврдо оковат био, да се није могао никако мицати. (...) Како му вода поспе главу, у онај мах прснуше алке око врата, и све гвожђе које је Баш Челика држало. А Баш Челик скочи као муња, па рашири крила, полети, и у исто вријеме узме под крило цареву ћерку, жену његова избавитеља, и тако на једанпут ишчезне из очију.	На пошљетку узме кључ од „челик куле“ па рече у себи: „Кад се нијесам бојао аждаје и кад сам могао свладати дива, а чему бих се бојао тога „Атеш-Перише?“ и надари га ђаво, те отвори кулу; али чим се врата отворише, „Атеш-Периша“ пухну, те га преко зицина дворских претури, улеће у сараје, уграби му султанију и побјеже с њоме, Бог те сам пито куда.	И како подрум отвори, посукта из подрума црвени ветар, који како на поље излети, шчепа цареву ћерку, па је однесе.
АТ 302	АТ302	АТ302

Priloha 422/17

JUGG4 Путник и црвени ветар	JUGG5 Црвени ветар	BLGG2 Един бекяр
Ту седну крај језера, па се почну саветовати, како ће преноћити. (...) Онда им најстарији брат рече: „браћо, ево језера а то никад није без хала; него ви лезите па спавајте, а ја ћу остати ноћас на стражи.“ (...) Кад је било око пола ноћи, подигну се таласи на језеру, као да су се сви ветрови подигли, да покрену из дубине песак, и из језера искочи грдна троглава хала, па се управ упути ватри. (...) скочи на ноге, па се устреми на њу својим оштрим мачем.	Једном заноће три путника крај мора. (...) прву ноћ оста старац на стражи. Кад је било око неко доба ноћи, а оно изиђе аждаја из мора, и таман да пође на њих, али је старац на једанпут смотри, потргне свој мач и тако је погуби.	-

... а средњега брата оставе да чува стражу. Кад је било око пола ноћи, опет се језеро заталаса и са страховитом хуком изиђе друга аждаја са четири главе, па се упрво упути на ватру. Кад средњи брат опази да аждаја њему иде, устреми се на њу, дочека је, па јој све четири главе одсече...	Другу вечер остане онај средњи да чува стражу. Али кад би око неко доба ноћи, на једанпут смотри он, где се помоли из мора аждаја са три главе; а он брже потргне свој мач, те јој све три главе одсече...	-
... па легну спавати, а најмлађега брата оставе да стражу чува. Опет кад је било око пола ноћи, а језеро се ускомеша, и из њега изиђе с највећом хуком петоглава хала, и упути се право на ватру. То кад опази најмлађи брат, дочека халу, па јој одсече свих пет глава, а хала падне у језеро. Кад трупина падне у језеро, а талас плусне у вис па стражару из недра кресиво изплусне, а и ватру угаси.	Трећу вечер остане најмлађи да чува страже. Он наложи ватру и стане стражарити; али кад би око неко доба ноћи, а оно се на једаред море усколеба, и он угледа где се на њих упутила аждаја са шест глава. Он потргне свој мач и пет јој глава одсече, а шесту тек мало дохвати врхом од мача. (...) Али он имађаше кресиво у недрама, па се сагне да ухвати мало ватре, те да наложи нову ватру, - а кресиво му испадне из недара у воду и тако остане без ватре.	Залежаше до море. Къга заспаше тия двоицата, а он не спи млядиџт. И една ала појде със две главе да ги гълне из морето (...) он осети, диже се, та отсече главете (...) и она, силна беше, къга удари склап, та им изгаси огънџт вона.
... наиђе на некога старца, који једнако мота мотвилком. Онда упита старца: „шта то радиш, старче?“ А овај му одговори: „мотам дан и ноћ!“ (...) јуриши на старца и веже га, а сва она мотвила заустави...	... нађе једнога чичу; који моташе нешто. Упита га: Шта то радиш чича, а он му одговори: мотам зору, да пре сване. Кад он то чује, а он ти чичи (веже руку), па пође даље...	... и едџн старџц седи при њега, та си на макару премотуе свилу. (...) - „Ј седим дџнџ и ноч, та си прекаруем свилуџу, това ми е работа.“ И он га пита, рече: „Колко има до зору.“ Рече: „три сата.“ Он го вџрза, - застави това.
Кад дође до ватре, нађе онде дванаест хајдука где овна пеку. Путник им назове: „добро вече, браћо!“ И они му се одзову, па га запитају: „шта ти овде тражиш?“ - „Хоћу да вас молим да ми дате ватре“, одговори овај.	Кад дође тамо, а оно девет хајдука седе око ватре и греју се. Он им назове: Добро вече браћо! Бог ти помогао брате, прихвате му они. Онда он заиште од њих ватре...	Он, ка отиде тамо, - дванаесе души ахдуџи при огънџт седу. И он рече: „Ј дојдо да ми дадете огън.“ - „Арно, рече, че ти дадемо огън, ако да можеш да ни уведеш у царското мазе.“
... таман ми пођемо да крадемо, а петао запева, псето онда залаје и слуге се пробуде, па нас одбију!	... цар има једнога петла, који напољу спава на грани, и одмах чим њих чује стане певати, а пси окрену урлати, а царске слуге кад то чују, одмах ударе за нама употеру.	-
... запне стрелу и петла свали.	... потегне из своје стреле и убије петла, ...	Тия младиџт носи си: топуз, сремник и нож.
Путник у подруму почне хајдуке прехватати; како којега за њим спуште, он га и посече, те тако посече свих дванаест хајдука у подруму.	И тако он уђе први у подрум, а после они редом један по један; па како који улазаше, он га одмах посече, и тако их свих девет исече.	И они се едџн-по-едџн спушаше..... и он ги сече, тура на грамаду. Ка ги исече свите дванаесе души, саде он остаде доле; ...

... али у тај мах дође у собу хала и погаси све свеће, па онда зине и пође кревету, да прогута цареву ћерку; путник истргне мач и потегне на халу, па је прибоде за кревет, остави мач у хали...	У који мах он отвори врата, у тај мах једна хала јурне на врата да царску кћер прождере, а он потегне мач те је прекује за врата...	Ка излезе, и појде и погледа у царскиџт сарай крџз джам, и девока на кревет спи и пошла една змиа сџс две главе да ю изеде; и он вџрљи сџс сремникџт, та закова змијоту на дуварџт до девокијоту.
... ако начини на путу механу, па ко год дође у механу на конак, или на ручак, да се онде о царевом трошку угости обилато ; да сваки једе и пије: колико му је угодно, али за то да ништа не плати; само да је дужан причати своје доживљаје.	Онда он начини на сред пута крчму, да свакин утник, који се ту уврати бадава руча, - ади да сваки мора приповедити, шта је радио у своме животу.	„Честити цару, да напра’иш на едно дере едџн царски ’ан; да туриш ме’анджие да нагосте, да напое, паре да неузимаю; да питую за това, кой да се окаже.“
После некога времена, догоди се, да и она три брата овим друмом ударе и сврате у ову механу. Ту их одмах лепо дочекају и угосте, па их после замоле, да сваки од њих приповеди, шта је који радио од рођења свога.	Дође случајно и они младић, па и он мораде приповедати и све лепо исприча као што је било.	Тия три браќа одише, жаше, гостише ги, напоише ги и сџвну. Тџгае рече тия по-младиџт брат: „Ме’анджињо, колко имамо трошџк да ти платим?“ (...) Тџгас царџт кликну га там при њега, пита ка: „Ти ли това напра’и?“ И он каза: „Ја напра’и това.“
После веселја преда овоме своме сину и зету кључеве од свију соба свога двора, а само му није хтео дати један кључ од подрума у коме су биле затворене хале и хаветиње.	... па га ожени својом кћерју и да му кључеве од свега царства, само му није хтео дати кључа од једного подрума.	Четри одае имало там затворене; од три му дали кључеве, од едну му не дали; он сакал и он ню кључџт.
Но жена му, која је на њега добро мотрила, потрчи за њим, да би га уздржала да подрум не отвара, али онај дотле ухитри и подрум отвори.	... а царева кћер заборави кључ од онога подрума да понесе, него јој падне на ум на полак пута ; знала је да ће њен муж наћи тај кључ и да ће отворити подрум, па за то се одмах врати натраг.	Она рече: „Не е за тебе, не требе ти од ню кључџт.“ (...) Она му дала кључџт и он отворил одејоту...
И како подрум отвори, посукта из подрума црвени ветар, који како на поље излети, шчепа цареву ћерку, па је однесе.	Али он већ бејаше гурнуо врата и отворио их, а црвени ветар издети из подрума и жену му шчепа и однесе.	... там затворен <i>цџрвен ветџр</i> бил у ню. Ка отвори, ка дуну отуд, однесе женуту - царскуту черку.
АТ302	АТ302	АТ302

Priloha 422/18

Vernaleken47	Wenzig69	CZZ1
Es war einmal eine Mutter, welche einen braven Sohn mit Namen Hansl hatte. Als dieser neunzehn Jahre alt war, ging er in die weite Welt, um sich einen Dienst zu suchen.	Ein Kaufmann hinterließ bei seinem Tode einen Sohn, der neunzehn Jahre zählte. (...) »Lieb Mütterchen, ich will in die Welt hinaus, mein Glück zu versuchen.«	Jistý kupec odumřel syna, a ten syn byl devatenáct let starý. (...) „Milá matičko, já půjdu zkusit svět!“
... wo ich die drei verzauberten Tauben suchen soll, welche sich alle hundert Jahre in seinem Teich zu baden pflegen.«	-	... ví-li, kde ty tři holubice jsou, co se koupaly na rybníku jeho bratra.
Er nahm nun ein Pfeifchen, ließ einen gellenden Pfiff ertönen, und augenblicklich wimmelte die ganze Gegend von Tieren, welche wie aus einem Mund schrien: »Was befiehlt unser Beherrscher?«	Da nahm der Zauberer eine Pfeife, und pfiff auf ihr. Im Augenblick wimmelte es in der Stube von lauter kleinwinzigen dienstbaren Geistern.	Ráno šli do lesa, on písknul na píšťalku, a hned plno ptáků přiletělo a hned se ptali: co pán poroučí?
»Wenn dich der Kobold fragt, wie schnell er mit dir fliegen solle, so sage: 'So schnell, wie ein Geist geht.'«	»Wie schnell willst Du fliegen?« fragte er. (...) - »Also wie der Sturmwind, wenn er über die Länder und Meere braust?« fragte das Kerlchen. -	„Když se tě bude čert ptáti, jak tě má nésti, jestli tak, jak jde vítr, řekni že ne tak; jestli tak, jak jde krok, také řekni že ne; jestli tak, jak jde vzduch, tož ty řekni: ano, tak aby tě nesl.
So flogen sie zwei Tage lang und hatten nur noch den Raum von sieben Meilen zurückzulegen... Nun kamen sie auf drei Meilen dem Palast nahe, und der Kobold fragte abermals: »Siehst du den Palast?«	Eh' sich's der Jüngling versah, waren die hundert Meilen zurückgelegt, das Kerlchen setzte ihn im Garten des ersehnten Palastes ab, und verschwand.	Čert vzal člověka a letěl s ním, jak jde vzduch. Jak byli sedm mil od zámku (...) Letěli dále. Jak byli na tři míle od zámku, zas se ho ptal, již-li vidí ten zámek.
»Du musst blind sein, Kerl«, brüllte das Ungetüm, trug den Hansl in den Palast hinein und setzte ihn auf eine Tafel, an welcher eben die drei Prinzessinnen speisten.	-	„Tož ty musíš býti, chlape, slepý, ještě-li ho nevidíš, jsa již nad samou střechou.“
Sie begrüßte ihn und sagte: »Du kommst gerade recht, um mich zu erlösen.«	-	„Oh, vítej, můj nejmilejší manželi, vítej náš vysvoboditeli; ty nás všechny vysvobodíš, co jsme v tom zámku zakleti.“
Er fand es beinahe ganz leer, nur in der Mitte desselben war ein Tisch, auf welchem drei Gläser voll Wasser standen. Über dem Tisch hing ein riesiger Drache, dessen drei Köpfe an der Decke des Zimmers angenagelt waren.	In dem Gemache sah er einen Drachen mit drei Köpfen, und der war so an der Decke angespießt, daß jeder Kopf an einem Haken hing. Unter dem Drachen standen drei Gläser mit Wasser.	V pokoji tam uviděl draka s třemi hlavami, a ten byl zavěšen pod povalem tak, že každá hlava byla na jednom háku napíchnuta a zavěšená. Pod tím drakem stály tři sklenice vody.
Nun war der Drache ganz frei, und er flog sogleich	Als sich der Drache gesund fühlte, rafft' er sich	Včil byl zase zdrav, hned se zchytil a letěl na

zum Meer, wo er die drei Tauben so lange herum jagte, bis er eine erwischt hatte. Es war das Weib Hansls.	zusammen, und stürmte durch das verschlossene Fenster hinaus, das in tausend Scheiben zersplitterte.	červené moře; tam ty tři holubice honil, až tu jednu chytil, a to byla ta jeho žena.
»Wir hatten uns gefreut, endlich einmal erlöst zu werden, und jetzt hast du unser Los verschlimmert, so dass wir bis zum Jüngsten Tag verzaubert sein müssen.«	»Unglücklicher, was hast Du gethan! Du hast den schlimmsten Feind befreit, der Dein Weib verfolgt. Der Drache hat Dein Täubchen gehascht, und in sein feines Schloß geschleppt wo er es quälen wird bis zum Tage des Gerichtes!«	„Ty nešťastný člověče, radovaly jsme se, že nás vysvobodíš, a včil jsi nám ještě hůře udělal, včil se musíme trápit až do soudného dne!“
Die drei Prinzessinnen hatten aber noch drei Brüder, welche in Pferde verzaubert waren. Der jüngste derselben war in einem entlegenen Stall des Palastes, der andere war im Stall des Drachen, und der älteste befand sich bei der Judasteufelin.	... sammt ihren zwei Brüdern.	Ty tři zaklnuté princky měly tři bratry, kteří také byli zaklnuti; jeden z nich byl zaklnut v tom samém zámku a byl tam koněm. (...) V zámku toho draka byl druhý bratr těch tří princek zaklnutý a byl také koněm.
»Wenn du meinen Rat befolgen willst, so geh zu der Judasteufelin, und diene ihr drei Tage als Knecht. Als Lohn für deine Dienste verlang das schlechteste Pferd, denn dies ist mein Bruder, welchen die Judasteufelin ungemein martert; er wird dir dann bei deinem Vorhaben sehr gute Dienste leisten.« (...) Unterwegs sah er eine ungeheure Fliege im Netz einer Spinne, und da er sehr mitleidig war, befreite er dieselbe.	»Gern will ich Dir auch diesen Dienst erweisen,« versetzte das Roß, »es soll Bruderliebe der Gattenliebe nicht nachstehen. Aber merk' Dir, was Du zu thun hast! Verding' Dich Ježibaba auf drei Tage, und als Lohn begeh' das magre Roß, meinen Bruder. (...) Als sie sich ihm näherten, sah der Jüngling eine ungewöhnlich große Fliege, die in einem Spinnengewebe umherzappelte, und nicht heraus konnte.	Ale ještě mám jednoho bratra za červeným mořem, ten jest také zaklnutý a jest také koněm. On má více síly nežli já i drak v celém těle. Kdybychom toho mohli dostati, tož bychom draka jistě zabili; ale to bude těžká věc, on slouží u Ördögbáby. (...) Jak již přichodili blízko, spatřil neobyčejně velikou muchu, která se v pavučinách válela a nemohla si pomoci.
Indem er nun sinnend am Strand des Meeres einher ging, sah er einen ungeheuren Krebs auf dem Rücken im Sand liegen. Hansl wandte ihn um, und aus Dankbarkeit für den ihm geleisteten Dienst rief er alle Krebse zusammen und befahl ihnen, eine Brücke zu bauen.	Als sie hierauf zum Ufer des Meeres gelangten, sah der Jüngling einen riesigen Krebs, der im Sande auf dem Rücken lag, und sich nicht helfen konnte. (...) und sogleich krochen alle Krebse aus dem ganzen Meere zusammen, legten sich nebeneinander zurecht, und bauten so dem Jüngling eine Brücke...	Jak přišel k samému moři, viděl tam raka tak velikého jako třívědernou bečku. Ten rak byl vzhůru břichem obrácen v písku a nemohl si pomoci. (...) a hned všickni raci z celého moře se sešli a sestupovali se tak k sobě, až mu přes to moře udělali most...
Sie nahm nun einen dicken Knotenstock und prügelte sowohl den Hansl als auch die ganze Herde, am allermeisten jedoch das magere Pferd, welches sie so stark schlug, dass Stücke Fleisch von dessen Körper herabgingen. Dann nahm sie eine Salbe, bestrich die wunden Stellen; und	Dann nahm sie die Peitsche, und hieb die Pferde wüthend, besonders schlug sie das magre Roß so, daß ihm das Fleisch vom Leibe hing. Den Jüngling dauerte das Roß, weil es am meisten geschlagen wurde, und das magerste war. Ježibaba nahm dann eine Salbe, und salbte die Pferde damit, so daß bis	Pak vzala pantok a tak všecky ty koně mlátila tím ostrým pantokem a toho chudého nejvíce, až z něho kusy masa visely. Jemu bylo líto toho koně, proto že ho nejvíce bila a on byl nejchudší. Ördögbába však vzala masť, pomazala koňovi ty rány, a ty se do rána zas pohojily.

augenblicklich war das Pferd wiederhergestellt.	zum folgenden Tage die Wunden alle heilten.	
Doch bald zwang ihn der Hunger, die Brosamen wieder zusammenzulesen und sie untermischt mit Erde zu verspeisen.	Er zerbrockte das Brot, sobald er auf die Weibe kam, und stampfte es mit den Füßen in die Erde.	On však jak přišel na pastvu, podrobil chléb do hlíny a poskákával nohami, aby ho nemusil jist'.
Der Fuchs und die Fliege halfen mir die Pferde finden, der Krebs half mir übers Meer, und nun habe ich niemand, auf den ich bauen könnte.«	–	Obudiv se plakal, že již tenkrátě jest zle, že již mu pomohla mucha a vlk, a rak že mu udělal most, včil že již mu nemá kdo pomoci.
»Warum denn gerade das magere Pferd?« fragte die Judasteufelin.	»Und warum willst Du gerade dieses?« fragte das Scheusal, um den Jüngling zu erforschen.	Ona se ho tázala: „Tak mi pověz, proč právě toho chudého chceš?“
Trotzdem wollte sie den Hansl verderben, und sie gab ihm daher noch ein Pferd, welches er reiten sollte, damit er das magere Pferd etwas schone.	»Wohl denn,« (...) »so sollst Du's haben, allein das feiste Pferd dort schenk' ich Dir dazu; das magre würde Dich kaum nach Hause schleppen.« Und er setzte sich auf das feiste Pferd, und führte das magre neben her.	„Tedy ti ho daruju, když ho chceš, ale toho tlustého koně ti také dám; na tom se můžeš domů donésti, a toho chudého si vezmeš s sebou.“
... sagte ihm das magere Pferd im Stillen, er möchte von dem stolzen Pferd absteigen und sich auf das magere Pferd setzen, denn sonst würde es ihm schlecht ergehen. Hansl sprang schnell herab und bestieg das magere Pferd. »Der Teufel hat dich gewarnt, du Elender«, brummte das stolze Pferd und verschwand hierauf.	Als sie aber zum Thore kamen, flüsterte das magre Roß ihm zu: »Schwing' dich geschwind auf mich herüber, sonst bist Du verloren,« Der Jüngling that's und da rief das feiste Pferd: »Das hat Dir der Teufel eingegeben!« riß sich zornig los, und trabte in seinen Stall zurück.	On si na koně tlustého sedl a jel. Jak ale přijížděli ke bráně, chudý kůň mu povídal: „Slez s toho koně dolů a vlez na mne, sice budeš nešťastný! - On skočil s koně tlustého a sedl si na chudého. V tom zabručel kůň tlustý? „I dal ti čert v nos!“
Eines Tages sagte das magere Pferd zum Hansl: »Weil der Drache gerade schläft, so wollen wir ihm jetzt seine Taube stehlen.«	Bald waren sie bei dem Schlosse des Drachen, der sich nicht daheim befand, und der Jüngling bemächtigte sich der Taube.	Domáci kůň řekl jemu: „Včil, bratře, pojďme, draka není doma, princka bude naše!“
Das Pferd sagte: »Hansl hat es wieder getan, und es ist an keine Wiedererlangung mehr zu denken, weil Hansl das Pferd der Judasteufelin reitet.« Der Drache beachtete dies nicht und setzte sich auf das Pferd und jagte den Entflohenen nach. In kurzer Zeit hatte er den Hansl erreicht, und er wollte ihm wie gewöhnlich zuerst die Taube entreißen, aber diesmal gelang es ihm nicht; denn kaum wollte er Hans anlegen, als ihm das Pferd der Judasteufelin mit dem Huf einen so gewaltigen Schlag gab, daß der Drache betäubt aus dem Sattel flog. Schnell tötete Hansl den betäubten Drachen,	Zwar kam der Drache gleich darauf nach Hause, witterte den Verlust, jagte den Eilenden aus allen Kräften nach, und wollte den Jüngling eben erfassen, als er schon in das Thor des Palastes hinein gesprengt war; doch da schlug das Roß, noch keineswegs erschöpft, so gewaltig mit den Hinterfüßen aus, daß der Drache betäubt zu Boden stürzte. Hurtig sprang der Jüngling von dem Rosse, zückte das Schwert, und hieb dem Drachen mit Blitzesschnelle einen Kopf nach dem andern ab. Der wälzte sich in seinem Blute, und erwachte nimmer zum Leben.	Kůň odpověděl: „Již jest tam ta, tentokrátě je nedostaneme; přišel z pozačerveného moře kůň, ten nás všechny přemůže.“ – Drak na to nic nedbal, jen za nimi letěl a dohnal jich u brány; hned zase chtěl princku chytit', ale již nemohl. Kůň z pozačerveného moře ho kopytem střelil po nose, tak že se hned vyškobrtil, a ti dva druzí koňové naň skočili a všeci ti spolem draka usmrtili.

und dadurch waren die drei Prinzessinnen und auch die Prinzen erlöst.		
---	--	--

Príloha 552/1

CZZZ1	CZZZ2
Byl gednau gistý král, (...) neboť scházal mu dědic z geho krwe.	Byl jeden král a neměl žádných dětí.
Protož wyslal dwořany swé do všech konců swěta...	... von poslal do swěta posly...
Geden z wyslaných dwořanů hned prwnjho dne přišel na cestě swé k dosti široké řece, kdežto sobě wedlé silnice w stjnu košatých wrb odpočjwal. I wyskytli se tu dwa paustewnjci, genž cestau přicházegjce chtěli řeku se přeprawiti.	... až najednou náhodou sluhove stáli na mostě, dyž přijeli o.bchodníci z Ameriky po lodi...
Kdyby manželka geho, genž posud neplodna byla, té prwnj ryby okusila, kterau by rybáři pod mostem zde wystawěným ulowili, počala by w žiwotě swém, a w řadném čase porodila by zpanilého synáčka.“	Dyby ale na Velkej pátek šel pod tento most a hodil síť, a kerou rybu prwni chytí, dal ji upravit králouně, do roka by měl syna.“
... k welikému to podiwenj dwořenjna, genž nemeškage ku králi pospjšil a diwný ten přjběh mu wyprawowal.	Ten co to slyšel, bjží králoj a všecko mu zatepla poujeděl.
... wyslal král Lubor na řeku rybáře, genž práwě pod mostem lapili do sjtj welikau rybu w těch kraginách newjdanau.	Najednou ryba celá červená se chytila...
Po dlahém čase cjtila se králowna s autěžkem...	A skútku, do roka měla syna.
... od doby narozenj swého geště plakati nepřestal. (...) přiwoláni lékaři...	... doktoři všechny se sjížděli, (...) Von brečel pořád dál, moh se potrhát.
„Bez pochyby,“ odpověděl druhý, „zvěděl o tagemstwj toho mostu, neboť w tom čase porodila králowna zpanilého synáčka.“	„Posledně nás někdo poslouchal, a králoj se narodil syn...“
Ale kdyby mu sljbil, že w dospělých letech za choť mu dá pannu z rosy počatau a z dewjti matek narozenau, zagisté by králowič kwjleti přestal, a pláč swůg we weselý úsměch proměnil.	Ale dyby šli, a slíbili mu dceru, že je dcera z dewiti matek počatá a nenarozená, princ by přestal brečet.“
„Giž přestaň, plakati, synáčku můg milý, a weselým úsměchem potěš zarmauceného swého otce, noboť wěz, že dosáhnuwšjmu dospělý wěk chci tobě za choť dáti pannu z rosy počatau a z dewjti matek narozenau.“ Tá slowa uslyšew w tu chwjli plakati přestal mladý Milan...	„Neplač, synu, dostaneš dívku, keré je z dewiti matek počatá a nenarozená.“ Hoch jak to slyšel, jako dyž ustřihne, přestal plakat, a jen se smál.
W rytjrských cwičenjch nebylo nad něg...	... aby z něj byl rytíř...
„Drahý otče, milostiwý pane a králi můg! nebudeť tebe zagisté tagno, kterak gjj mně geště w peřince ležjcmu za manželku dáti sljbil pannu z rosy počatau a z dewjti matek narozenau; hle...	„Milý otče, připoujeděls mi takovou dívku, já ji musim mít.“
... dowol ať se wyprawjcm do swěta, bych hledal newěstu sobě od narozenj ustanowenau.“	„Milý otče, já pudu hledat sám.“

Zuřiwj lwi, zlj tygrowé a strakatj lewharti odewšad sbjhali se, a stašliwým řwánjm zdáli se králowiči dalšj zakazowati cestu.	... teď ze ušech stran divá zvěř na něj, jen ho roztrhat.
Dobrotiwá kauzelnice naučila geg, slowům, kterými by ljtaw zvěř, hrad sestry gegi strážej, ukrotil...	Naštěstí si zpomněl na ty vlasy, vytáh je proti dravcum, a každéj hned hlavu spustil...
Milosta, a nádherný mramorowý zámek nedaleko odtud gest gegjm obydljm.	„Ta tu je, a nejni už daleko...“
Zjtra časně ráno poletj okolo okna twého ptáček gako pawauček malinký, pakli gsi dobrý střelec a traufáš si ten kus wywesti, počjhey naů a zastřel geg. Geho krwj když se namažeš, proměňš se w přepěkného ptáka, w té podobě leť k mramorowému zámku, sedni na okno Milostino...	Toule stranou přijedeš do stodvacátý vlasti, tam w jedny zahradě je skleněnej zámek, u sadu koně uvážeš, a jak přideš do ty zahrady, nabi si flintu, a toho jednoho ptáčka střel a tou krwi se namaž. A dozvíš se, kde twá milá prodlívá.“ (záver textu)
Wěž, nešťastnice, že koně onoho zjskal gsem welikým trudem, nebt' gsem oň musel tři dlawha léta slaužiti w pekle u Ja'ga-baby.“	Než ji dostaneš, musíš jít do pekla sloužit, abys mal toho rychloběhnýho koně, toho si musíš vysložit.“
Práce twá bude lehká, zde máš dwanácte konj, gdi a pas ge, ale hled'se, aby nepropásl, nechceš-li aby se ti zle wedlo.“	Druhej den měl na starosti hejno koni, aby je pás, a jinýho že nebude dělat.
... dojda k neyzadnějšjmu kautu spatřil tam na konopném prowaze uwázanau hubenau kobyly, genž mdlobou sotwa pewně státi se zdála na chromých nohau, a hlavu smutně pod se wěšela.	U dveři tam stála stará herka jako na chcípnutí, už nedomrlá celá.
... klesage pod ranami swého pána, lidským hlasem zwolal na Milanowa oře, gegž byl gezdec geho opět na uzdu wzal: „Hey ty milý bratře! což se tobě neslituge mé bjdy, an pán můg diw do smrti mne neubige? Zmjri krok swůg, abych tě dohoniti mohl, ginak mrtew klesnauti musjm zemdenjm a wytrpěnými ramani.“ Načež odpověděl mu wranj: „Ljto by mi bylo, milý bratře, twého zahynutj, a však nemohu zmjrniti krok swůg, bych nezprnewěřil se swěmu milému pánu, genž důwěru swau we mne složil. Pakli ale twůg pán nehodně s tebau nakládá, a nezaslauženými ranami tě tryznj, proč neswrhneš geg, aby zlámal waz a ty wyswobozen byl od takowého ukrutnjika?“ I učinil plawák podlé rady bratrowy', a poslednj swau sjlu k rozhodnému skoku wynaložiw zadnjmi nohami tak prudce wyhodil, že Drslaw ztratiw wáhu přes hlavu přeletěl koni a waz zlomil...	A pustili se za princem. A ten napřed nejvíc koně šporňoval, kuň už nemoh, tak křičí na druhýho koně, co jel princ: „Bratřičku, umírní, abych ten karabáč celej neslízal: „Dy' si můžeš pomoct! Pomoc si sám!“ Kuň to zachytil, zepal se, a ten jeho pán spad a zrouna si zlámal nohu.

Príloha 552/2

CZZZ3	CZZ2
Jeden král měl tři princezny a jednoho prince.	Byl jednou jeden král a ten měl syna a tři dcery.
Jednou musel s královnou vodjet někam do ciziny...	Jedenkrátě stalo se, že jel s královnou na tři dni ze zámku...
Já, král slunce, du tě prosit, abys mi dal nejstarší princeznu za manželku.“	„Já jsem král slunce a chci si tvou sestru za královnou vzít.“

Pane, to by bylo terno...	Bude to pro ni velká čest...
Tak běží, vzal princeznu dovonka, von ji chytil do náruče, a ve zlatém kočáře s ní vodletěl.	I běžel do ložnice, kde nejstarší prncezna spala, vzal ji do náručí, odnesl do svého pokoje a oknem ven ji položil. (...) po zlatém mostě do slunečního paláce odnesl.
Dyž s ní vodlít, ráno holky vstaly, a tak mu dělaj vejčitky, že dal nejstarší sestru pryč, že je voblaf vo sestřičku...	Ráno, když sestry vstaly, vypravoval jim Silomil, co se s jejich sestrou událo. Tu nastalo křiku a výhružek...
„Ty, bratře, dyby ňákej ženich se nachomejt, dej mě prej taky!“	„Jestli přijde k tobě v noci zase ženich, neodbud' ho zprázdna.“
Teď v jedenáct hodin zas to ťuká na vokno.	K půlnoci zaklepal zase někdo na okno...
„Kdopak to?“	„Kdo je?“
„Já, král měsíce, du tě prosit, dybys mi dal prostřední sestru za ženu.“ (...) Ten s ní vodlít ve stříbrnym kočáře.	„Jsem král měsíce a žadam tvou sestru za manželku.“ (...) po stříbrných oblacích do svého měsíčního paláce ji donesl.
„No jen počkej, až máma s tátou přídou, voni ti daj!“	... plakala a hrozila mu hněvem otcovým...
„Já, král vítr, přicházim tě prosit...“	„Já jsem král větrů.“
Ale ale, jen se podivejme, tu budu mít bohatý švagry, (...) ten s ní na ujetrovým kočáře zas vodlít.	„Nu, to' budu mít pořádné švagry,“ (...) do modrooblakového vozu.
„Ale vybral sem si neujestu, a vona se ztratila...“	ztratila se mi nevěsta
Jestli by to neujedl král vítr, ten všude ušecho promete a profoukne, každou uličkou...	švagr větrník zná zajisté její stopu, neboť ten zafoukne do každého kouta.
zlatej bičik (...) zlatou pišťálku (...) prsten	hůlku půl zlatou, půl stříbrnou
„I vim prej, vim. Ale tu nejde jen tak lacino dostat. Je u jednoho vohnivýho krále, a ten ji má ukovanou u sloupu, je celej žíznivej. Už by dáuno byla upečená, nebejt mě, že ji mrazem vofoukám. To musíš jít k ty čarodenici, co má koně rychlovlaka, aby ses tam dostal.“	„Ovšem že vim“ odpověděl větrník, „ale co je ti to platno, když ji tamodtud nedostaneš?“ (...) vzal ji s sebou do svého ohnivého zámku a ze msty ji tam přikoval. Věř, že by se již dávno byla upekla, kdybych ji neochlazoval.“ (...) „Takového koně má jedná čarodějnice...“
„No pučit ti ho můžu,“ povídá čarodenice, „ale musim tě dřiveje drobátko vyzkoušet. Mám tu dvanáct divokejch řebcu, ty musíš napást, pěkně vypucovat, a dyby ti večír jeden chyběl, bude s tebou zle.“	dvanáct železných hřebců stálo, (...) „Ty hřebce veženeš do ohrady zde za zámkem, a bude-li večer jen jediný scházet, ztratíš život.“
Tak mu je vyhnala, a koně se rozběhli jako rajstajblove na ušecky strany.	... se mu hřebci rozutíkali...
... zejtra, mám tu dvanáct divokejch krau, ty musíš podojit, daš mlíko zvařit a dyž se bude kloktem zvíhat, v tom se umeješ.“	„Ty krávy musíš podojit a z toho mléka pro mne lázeň udělat,“ pravila baba a odešla.
Tak von de, krávy jen vokolo sebe kopaly, ale jen je pošlohal, a už stály jako jehňata. Pěkně si je podojil, byla toho plná štoudeu, a dyž se to už kloktem házelo, vona mu povídá: „A teď se mej!“	Silomil vzal bič a každou krávu ním šlehl. Všecky stály hned jako beránci a nechaly se dojit. (...) „Nyní se v tom musíš vykoupat,“ myslíc, že se bude bát.
Von se slík, jen zatočil prstenem, a mrazivej vítr mu to profouk,	Tu zavanul větřík a mléko zchladil,
Eště byl hežčejší!	byl sedmkrát krásnější než dřive,
Dyž se to vařilo; rounou hopla do toho, a teďko se parný slunce vopřelo,	Když do lázně vlezla, počalo slunce tak náramně pálit, že se mléko v tu chvíli

vodvrchu se to peklo a vodsrodu vařilo.	jedním kloketem vařilo,
... podojim, ale rychlovlaka chci tu u petlice, abych si ho projel.“	„Proč bych se nekoupal? Dříve však, než do lázně vlezu, přived' mi sem toho koníka, bych se přesvědčil, zdali ho také opravdu máš.“
Vítek už se vo babu dál nestaral...	Silomil nebyl ale tak hloupý, aby jí byl pomohl...
Tady přijde do zámku a vidí, meč tam skákal v pošvě jako bláznivej.	viděl na stěně meč, an sám z pošvy vyskakoval.
„A ty seš prej ňak bujnejš,“ povidá, „ty by ses mně hodil.“	„Tyť musíš hrozně rád sekát,“ řekl Silomil, „a to se k sobě hodíme, pojď jen ke mně.“
Tak Vítek jen tím mečem ťal, řetěz se rozsypal, jako by byl z perniku, princeznu chyt na koně, a pryč.	... on ale vytáhna meč, řetěz přet' al, milenku vzal do náručí, a vsedna s ní na koně, ujížděl pryč.
Hnedlinko sed na svýho rychlovlaka, a jedno karé za nim. Ale vítr se mu vopřel do pláště, slunce zasejc do voči, že nemoh z fleku.	... vsedne na svého rychlého koně a chce je dohonit (...) slunce tak pálilo, že se pot z něho jen lil. (...) Tu se najednou strhne takový vicher...
„Já nemůžu bejt jen tak tvá. Musíš se se mnou potejkat. Dyž mně tudle přetneš muj meč, budu ti věrná do smrti, ale dyž já přerazim tvuj, ty padneš.“ No tak dobře, von vzal ten divotvornej meč, vylít mu z pošvy jako divej, a jednou ranou ji to naráz přerazil.	„Zabit tě nechci, ale ty se musíš se mnou potýkat; vyhraješ-li, jsem já tvým vězněm a tvé bude vše, co zde vidíš; pakli ne, musíš umřít.“ Sotva se ale dotkla meče princova, byl její ve dví a z ruky jí vypadl.

Príloha 552/3

CZZZA	CZZI
Přišel do jednoho lesa, a dyž už dlouho v něm chodil, potká tady dědečka.	Syn odešel do světa a šel, až přišel do lesa, kterým šel dva dny a ještě nevěděl, kde by jeho konec byl. Na třetí den zase šel dále a přišel k jakési chalupě. Když do té chalupy vstoupil, spatřil tam strašného chlapa...
„Rád bych našel ňakou službu, abych přišel do služby.“	... jdu si hledat nějaké štěstí, nějakou službu!“
„No dybys chtěl, můžeš vostat u mě, budeš mít službu hned.“	„Chceš-li, můžeš u mne sloužit!“
... dyž rok a den u dědečka pobyl...	Sloužil u něho rok a den.
... tuhle jednu bílou holubici dostaneš...	... přidal k tomu ještě tu jednu holubici
Až přijdeš domu, tak ji ty tři zlatý brka vytrhneš, a bude z ní krásná princezna. Ale ty brky si někde ulož, a žádnému vo nich nepoudej. Jak by je zas dostala, stane se ti holubicej a zas uletí.“	„Jak přijdeš domů, nemáš-li obydlí svého, dej si ho postavit', z té holubice vytrhni ta tři péra a tak jich uschovej, aby žádné oko lidské na ně nepřišlo; z té holubice budeš míti krásnou princku, kterou si vezmeš za ženu.“
... brka, a dal je do sklepa pod cihlu.	... ta tři péra, která tam zazdil.
Ale mamince přeci vo nich řek.	... jí se přiznal a okázal jí, kde jich má.
Jak i je podala, tak brky skočily samy pod paže, a stala se z ní zas bílá holubice. Matce promluvila, děkuju vám, dala ji sbohem a vodletěla pryč.	„Děkuju vám, má nejmilejší matičko, že jste mi ta tři péra dala; počkám ještě na svého manžela, abych se s ním rozloučila.“
„Děkuju ti za ušechno muj manželi, a juž mě víckrát neuhlidáš.“	„S Pánem Bohem, manžele milý, děkuju tobě za tvou věrnou lásku, ale víckrát

	mne neuvidíš!“
... náramně nařikal.	... její manžel plakal...
... šel zas do lesa toho dědečka hledat...	... šel zas nazpátek k tomu čarodějníkovi...
„Já vo nich nevím, ale tvuj bratr, starší dědeček (kerej byl nade ušema zvířaty), snad bude něco vědět.“	jdi k mému bratrovi, ten má vsecky ptáky pod svou mocí a vsecka zvířata, jestli by snad ona o tom věděla, kde ty holubice bývají.
„Muj třetí bratr je pánem nade ušema d'ábly, ten jistě ti vo ní poví.“	máme třetího bratra (...) má vsecky d'ábly z pekla pod svou mocí
...zastavil u velikáncký zahrady (...) pod jeden strom, tam seděl ten třetí dědeček (...)nejstarší kulhá...	Ten čarodějník seděl v trávě na zahradě, (...) chromý...
„Vo těch já vim.“	„Ach já o nich dobře vím...“
„Seber se a toho čloujeka tam dones.“	„Toho člověka zde vezmeš a doneseš ho na ten zámek...“
„Ten luciper, na tři míle v křišťálovym zámku bude se tě ptát, jestli už zámek vidíš, ty řekni že né. Až na jednu míli, zas se tě voptá, ty řekni, zas že nevidíš. Dybys řek, že vidíš, pustil by tě dólu, a byl bys zabitej. Až přiletíte k samýmu zámku, a von se tě zeptá, jesli teď vidíš, jen řekni, že eště nevidíš. Von teprva slítne na zem, a ukáže ti do brány.“	„Když se tě bude čert ptáti, jak tě má nésti, jestli tak, jak jde vítr, řekni: ano, tak aby tě nesl. Kdyby ti spadla čepka s hlavy, když tě ponese, nepovídej mu, že ti spadla, a neobhlídej se po ní, sic by tě čert pustil a nedonesl by tě tam. Když budeš sedm mil od toho zámku, již ho budeš vidět, a on se tě optá, již-li ten zámek vidíš? Ty zavřu oči a řekni, že nevidíš. Jak budete tři míle od zámku, již ho budeš dobře vidět; on se tě zase optá, již-li ten zámek vidíš. Ty zase zavři oči a řekni, že nevidíš. Potom již budeš nad střechou, nad samým zámkem; on ti zase řekne, již-li vidíš ten zámek, ale ty řekni, že nevidíš; on by tě pustil na střechu a ty bys nemohl slézt.“
... na jednom stole vrkali tři bílý holubice...	... ty tři princky za stolem a pletly zlatem.
„Vítám tě, ty muj manžel, ty mě jistě deš vysvobodit...“	„Oh, vítej můj nemilejší manžel, vítej náš vysvoboditeli; ty nás vsecky vysvobodíš, co jsme v tom zámku zakletí.“
... vidí vlka, má nohu v železech...	Šel dále a uviděl vlka, a ten měl přiložený ocas velikým klátem...
že po dva dny musí upást sedm koňu, dyby mu jeden utek, že bude vo hlavu kratší.	„Musíš mi ty koně dobře pásti, aby se ti z nich ani jeden neztratil; jak se ti z nich jeden ztratí, budeš o krk menší.“
„Co dostaneš chleba na pastvu, ten nejz, nebo usneš a koně ti utečou.“ Tak si umínil, krajic chleba dostal a hnal na pastvu. Dyž asi dvě hodiny pás, napad ho velkej hlad, ale na chleba nešáh. Dyž už moc ten hlad ho trápil, tak kousek chleba si uzal. A jak ho vochtunal, ani neujedl a byl v něm celej. Hned usnul a koně se mu rozeběhli po lesích. Dyž se probudil, neviděl ani jednoho.	Tak ho vypravila na pastvu s těmi koňmi a dala mu kus chleba, aby se nemořil hladem, aby měl co jíst. On pak chtěl přikázání koňovo zachovati a zahodil ten chléb. Tu však přišel na něho tak ukrutný hlad, že se nemohl zdržeti, ale musel jíti a toho chleba hledat a jíst. Jak ho sjedl, hned usnul a koni všichni se mu ztratili. On se obudil a neměl ani jednoho koně.
Ale tu skejvu nenes, dyby ho napad hlad, rozdrobil ji do trni na kousky, aby neusnul.	On však jak přišel na pastvu, podrobil chléb do hlíny a poskákával nohami, aby ho nemusil jíst.
Jiřík šel do maštele eště na toho koně, co s nim byl pro ten meč, ale kuň mu řek: „Rozsekni mně hlavu, a tak mi dáš nejlepší vodměnu.“	Potom domácí kuň, co ty rady dával, povídal jemu: „Včil, ty můj milý švakře, vezmi můj meč, který jest zavěšený pod povalem, a setni mi hlavu.“

... mu hlavu sťal, a hned se z něj stal krásnej princ, jeho švagr.	... vzal meč a uťal mu hlavu. (...) hned z něho byl krásný princ.
--	---

Príloha 552/4

SKK1	PLL1
Ale sa predesil veľmi, keď tam jedného draka na reťazi uviazaného zazrel. Ten drak mu zavolať: „Janko, dajže mi vody, veľmi som smädný!“ „Kdežeby sa ti tu voda vzala, ty potvora, ale ti vína dám, ak chceš,“ povedal Janko.	Skula go (smoka) w štéry okowy. (...) Tén woľá na tego Karolka: dej mi jedne šklánke wody.
„No dobre, máš u mňa jeden život; daj mi ešte za druhú!“ (...) „I to dobre, máš u mňa i druhý život; daj mi ešte za tretiu!“ (...) Ako tú drak vypil, raz sa hodil, reťaze potrhal (...) Aničku schytil a letel s ňou do svojej diery, ďaleko za hory a vrchy.	I podal mu jedne šklánke. Daruje či za to jeden šwiat. Ale dej mi jesce drugá šklánke. Dal mu i drugá. Daruje či za to drugi šwiat. Dej mi trzećia šklánke wody. Dal mu. Daruje či za to trzeći šwiat. Ale w ty chwili spadły s niego sićkie okowy, porwał cárná Maryjá i ućiyk.
Leteli horami, dolami, až prišli k jednej studničke, kde jedna pekná panička vodu do krčiazkov chcela brať, a to bola Anička. (...) Vzal ju na tátoša a leteli domov. Tu sa krčiazky uderili dovedna, drak vyzrie z diery...	Posed un ztamtela i zased tam ku ni, ka una brała wode. (...) Póde, bo mi tu bardzo źle; ćisła kónewki i polećieli.
Tu sa krčiazky uderili doveda, drak vyzrie z diery a zavolať: „Chod' len, chod'! Mám času sa naobedovať, mám času sa v karty zahrať, tvojich sto krokov a môj jeden!“ (...) „Darúvam ti prvý život...“	Juści lecą, a témčasém tatok zarzał. Smok sie go pyťá, cego kces? a un mu pedziął: dej mi becke wody i korzec wągłi, bo Maryjá cárná nie nasa (oczywiście, żeby najadłszy sie i napiwszy mógł dobrze lecieć). (...) „daruje či jeden šwiat...“
Janko vysadol na tátoša a letel zas k tej studničke, kde Aničku s krčiazkami pri vode našiel.	I znowa cárná Maryjá przysła do te studnie po wode...
Už-už hriva tátošova bola v bráne: drak skočí, pochyťí Janka a na drobné kúsky ho poseká.	Śiád na niego, jedzie i jedzie i dognął ik; cárná Maryjá porwał, a unego uoztargął i ćisnąn.
„Dobrý deň, stará matka, či by ste ma nevzali do služby?“ „Ba veru vezmem, prečo by som ťa nevzala? Budeš len tri kobyly pásť...“	Tak tén Karolek posed do te carownice słuźić. Zased i prośiol sie na słuźbe. Juści powiedziála mu ta, ze bedzies klace pás.
Janko šiel do izby a jeźibaba do maštale, a tu tie kobyly vidlami a ohreblom obroćila, že sa mu lepšie neskryli.	Juści zbijá, a zbijá te kobyły, có mu ik wygnała do pola; a una potém wziéna i zaśpiyła go tam w polu.
„Tie tu darmo hľadáš, bo sú tie doma, jeźibaba ich na vajcia prevrátila a sama ako kvočka na nich sedí...“	„Uny są w stajni zawarte, a kluce w pokoju. Ale una tam má złotá kurke na stole, uokno uotwarte, to já skoce i porwe ji te kurke.“
Bolí tam paripy ako levy, ale on ani jednu nechcel. Len raz zazrie v kúte jedného chudého, prašivého koňa, ktorý ledvaže na nohách stál.	Un ji pedziął, cóby mu dała źróbka tatoka, có jesce mocniejszy był, niz tatok tego smoka.
„Ach, načože by ti ten bol,“ prídeš dakde do blata, tam sa i s tebou zvalí a nevstane ti viac.“ Janko si ho ale len odviazal, sadol naň a šiel krívajúci dolinou...	Powiedziála mu: tego nie dostanies. Có mi do tego, skoro mi pani uobiecała, ze có kce, dostane i muśiała mu go potém dać.

Hneď bol drak dolu a na kolomaž sa rozliat.	Jak rznąn zadkiém tén mlódy tatok, tó sie jéno smoła z tego starego smoka stała.
---	--

SKK9	PLL1
... odešel ze zámku a vydal se na cestu k švakrovi slunečníku, doufaje, že se u něho něčeho doví o krásné své oddanici.	Tén posed z tamtela i zased do tego dysca swagra, i pytał sie go.
Slunečník nevěděl o ní, pravil ale švakrovi, že snad druhý bratr měsíčník o ní věděti bude, aby si k němu zašel.	Un mu powiedział, że wiedziátek prérwi, ale teraz nie wiém.
Když přišel k měsíčníku, právě chtěl vycházeti, ale vida švagra, zdržel se, by ho přivítal.	Posed znowa z tamtela i zased do wiatra, i pyta sie go, jezeli nie wié, gdzie jes cárná Maryjá?
„Veru viem,“ odpověděl větrník, „ohenný šarkan ju má vo svojom ohennom dvore; musí tam tvrdo robiť a na veki v horúcej vode šúchat' a práť. Ved' ju každý deň ochlazujem.“	Zased zaś do mroza i pyta sie go, jezeli nie wié, ka jes cárná Maryjá? (...) Poleciál rano, zamroziól wsędy i naláz je przy jednéj studni, có je zamroziól, jak kuła dziure.
Vskutku ho také kůň do dvora ohenného šarkana donesl, a právě stála krásná jeho Uliana u studně, perouc rúcho v horúci vode.	Posed un ztamtela i zased tam ku ni, ka una brała wode.
Když viděli švagři, že Janko jinak nedá, dali mu každý malou hůlku; slunečník mu dal zlatou, měsíčník mu dal stříbrnou a větrník nadýchanou.	Potém dāl mu kázdy po piórku, a jak či bedzie trza jéno na pumoc, tó zapāl jéno ty piórka, tó my przydemy.
Šarkan právě po jídle si hovil, an tu slyší Tátoše ržát a nohami bušit'. „Nuž, čo ti je?“ křičel na něho šarkan, „či němáš seno ako zlato a vodu ako víno?“ „Mám seno ako zlato, vodu ako víno, ale krásná Uliana je preč!“ odpověděl. (...) „Hodinu spi, hodinu dohan kúr a eště sa ich straseme!“ (...) „Muohol by som ťa teraz rozdrapit' na marné kúsky, ale máš u mňa jedon život za to, že si mňa vyslobodil. ...“	Juści leca, a témcasém tatok zarzáł. Smok sie go pyta, cego kces? a un mu pedziál: dej mi becke wody i korzec wągli, bo Maryjá cárná nie nasa (oczywiście, żeby najadłszy sie i napiwszy mógl dobrze lecieć). (...) „daruje či jeden świat...“
„Nuž, čože tu hladám, hladám si službu,“ odpověděl Janko. „Službu, a či znáš koně pásat?“ - ptala se stará, od hlavy do paty jedovatým zrakem ho měříc. (...) buděš pásť tri paripy...“	Tak tén Karolek posed do te carownice služic. Zased i prosiól sie na službe. Juści powiedziála mu ta, ze bedzies klace pás.
Divno bylo bosorce, že Janko přivedl koně domů, neříkala mu ale nic.	Ta sie dziwi, jako un ty kobyły wziąn.
„Dobře si pásol; chcem sa ti teraz za to odslúžiť. Povedz, čo si žiadaš?“ „Dajte mně trebárs hen tam toho chudého koňa, čo sa na smetisku vála.“ „Ej, ved' si ty luda, čože chceš robiť s takou škapou, ved' na jeho pokrov sedém rokov kury špatia. Muožem ti dat' peknú paripu a zlatý sersán na ňu?“	Powiedziála mu: na dobryś, wysłuzóleś; teraz có kces, dostanies. Un ji pedziál, cóby mu dała zróbka tatoka, có jesce mocniejszy był, niz tatok tego smoka. Powiedziála mu: tego nie dostanies. Có mi do tego, skoro mi pani uobiecała, ze có kce, dostane i musiała mu go potém dać. Tén jesce woła uo srybne podkowy, una nie kce dać; jak dopiéro tén tatok rznąn zadkiem, tak sie sićko strząsło. Dała mu ty podkowy. Tén woła jesce o złotá huzde; una nie kce dać. Jak znowa rznąn zadkiem, tó jaz mur popekál. Dała mu te huzde.

Bosorka se uvařila a Janko, rychle vsedna na kůň, ze dvora ujížděl.	A potem jak rznąn jesce ráz, tym zadkiem, to jaze zabiól te carownice i sićkie dusickie wybawiól.
CZZ2: ... darmo král svého rychlouna bodal, ten nemohl s místa, neboť ještě k tomu všemu slunce tak páliło, že se pot z něho jen lil. Král mu ale přece oddechu přátі nechtěl. Tu se najednou strhne takový vicher, že krále i s koněm do povětří vznese, ním zatočí...	A tén tatok powiedział mu tak, ze jak un (smok) bedzie suł ogniém, to ty suj mrozém, boby ćie upiyk, a jak un mrozém, to ty uogniém, boby ćie zamroziól. (...) Śiád na niego, jedzie, jedzie i dognáł ik, a suje ogniém, a tэм Karolek zaš mrozém. Potém zaš suje mrozém a tэм uogniém. Jadom, jadom juz nie daleko ku granici. Jak rznąn zadkiem tén młody tatok, tó śie jéno smoła z tego starego smoka stała.

Príloha 552/5

Jak pásl Janko kobyľku	BLRUSS3
Nejmłodšího, Janka, měl otec nejradší, ale bratři ho proto nenáviděli a za sprostého vyhlašovali. - Tu jim náhle otec umřel...	... три браты мужуки: два разумныхъ, а третій дурень. (...) оцецъ изъ помёръ и маць.
Šel. - Když chodil tak pustými dolinami a hlubokými lesy, potká ho stará baba.	Другъ, большій братъ пошовъ. И пошовъ у лѣсъ у дрямучій. И напавъ ёнь тамъ домъ у томъ у лясу. У томъ дому живе старуха.
„No, pod' ko mně, něbuděš inšú robotu mať, len jednu kobyľku pást'.“	И наймаецъ яна яго пасцьвиць двѣнадцатъ кобылицъ одны судки...
„Ale že na ňu dobrý pozor daj, ak ti ujdě, hlavu ti zotněm“ - prikazovala mu baba.	«смотри, чаловѣкъ! Ежали ты спасешъ двѣнадцатъ кобылицъ, получаешъ плату, которая табѣ сказана. А ежали ты не спасешъ етыхъ кобылицъ, то голова табѣ доловъ и на частоколину усторкну!»
... sám ulehl pod strom a zaspal.	Ень якъ сѣвъ на купини, дакъ и заснувъ.
Běhal po lese, křičel, volal, ale darmo.	Ходзивъ, ходзивъ, шукавъ, шукавъ, плакавъ - нѣтъ ня дные.
Kobyľku nenašel a baba, když přišel bez ní domů, hlavu mu s'ala.	Яна узяла яму да голову отсѣкла, да на частоколину и усторкнула.
Janko zůstal doma, a střední bratr šel do světa, pustými dolinami, hlubokými lesy, až se potkal s onou babou...	Приходзя у етый самый лѣсъ, икъ етому дому къ самому. Другъ, выходзя опяць ета старуха наймаць.
Kobyľku nenašel a baba mu hlavu s'ala.	Цяперь, ёнь якъ пришовъ, яна голову отсѣкла и усторкнула на частоколину.
„Keď ti ujdě, hlavu ti zotněm!“ - doložila.	... не спасешъ - голову отсяку и на частоколину усторкну!
Dal kobyľku do púťka, sám lehl pod strom a že pil pálené, chtělo se mu spáti. Zaspal; ale ne dlouho.	А ень на купини сѣвъ и заснувъ. Прошнувь ень - нема ня 'дные кобылицы.

Príloha 552/6

SKK1	UKRR5
AT 422 - žiadne podobné znaky	AT 422 - žiadne podobné znaky
„Čože plačeš,“ spýta sa ho olovený tátoš, „ak budem môcť, spomôžem ti, len mi povedz!“	Пошол до мінешу, вібрал себе йедного доброго конья, шеднул на ньго, пойдзе по жену.
Leteli horami, dolami, až prišli k jednej studničke, kde jedna pekná panička vodu do krčiazkov chcela brať, a to bola Anička.	Пойдзе там, жена го збачела, же то вон, ужала канту, пойдзе на воду там гу тей студны, дзе вон конья напава.
„Darúvam ti prvý život,“ už ich chmatol a Aničku do diery naspät' zavliekol.	Голт, стой: дай жену; терас ці дам йеден швет за тот погар воді, цо ші мі дал.
„Môj milý strieborný tátošík, podmeže my probovať šťastie, azda ju dostaneme, lebo bez nej nechcem žiť.“ (...) Aničku s krčiazkami pri vode našiel.	Вібрал себе другого конья, та себе дума: Тот оздаль льепше може бежіц! (...) вона праве ідзе на воду; (...) вона праве ідзе на воду...
„Darúvam ti druhý život,“ chmatol ich a zahrozil sa: „Ale ak ťa ešte raz popadnem, na márne kúsky ťa posekám.“	Голт, стой; дай жену! Терас ці дам другі швет за тот погар воді, цо сом у це попіл, алье вецей, да мі нье прідзеш, бо ці гуйа бедзе.
... bez Aničky ale nechcel žiť. „No, Janík,“ povie zlatý tátoš, „či by si nemal vôľu sa dať rozsekať? Pod' ešte so mnou probovať, azda nás len nedohoní, veď ja viem dobre lietat'.“ Janko sadol na tátošia a letel zas ku studničke, kde Anička s krčiazkami stála.	... нье добре му за жену; през жені нье годзен буц; вібере себе два коньі зоз мінешу: тоті буду льепші бегац, йак геуті могли. Шеднье на йедного, та ідзе. Кет пойдзе там, вона праве прі студны воді сіпе до канті.
„Ach, Janík môj, neberže ma, ľúto mi teba, lebo veru ťa teraz na drobné kúsky rozseká!“	Алье дармо пойдзем, бо тот гунцут заш ме вежме от тебе.
„Dobrý deň, stará matka, či by ste ma nevzali do služby?“ „Ba veru vezmem, prečo by som ťa nevzala? Budeš len tri kobyly pást', ale tak, aby ti neušli, síce ťa zotnem a na ten kôl, ktorý si videl, hlavu ti zopchnem.“	Гльедам себе службу, стара мац. - О, палье, нам такой такого треба; трі дны рок - корец пеньжежі, нье будзеш мац нычь роботі, льем тоті два кобулі през ноц чьувац. (...) баба му так гварела: Кед йіх нье очьува, та му главу здейме.
„Tie tu darmo hľadáš, bo sú tie doma, ježibaba ich na vajcia prevrátila a sama ako kvočka na nich sedí, ale neboj sa, dostaneme ich. Kým ja starú budem naháňať, ty vajcia vynosíš na túto lúku. Už mi tá stará baba jednu nohu zlomila, ale nedbám, čo ma aj poláme, musím ti pomôcť.“	Нычь то за то, знам йа за ных, льем гібай зо мну. Воны дома у буджяку у сакайтове вайца, а баба на ных шедзі. Алье мі бабу спредведеме. Йа пойдзем на пойдзік, дзе курі шедају, будзем курі давіц, а ті пойдзеш до хіжі, удеріш по тіх вайцох с кетефіками, дораз буду кобулі; поздзіваш на ных кетефікі, одведзеш йіх до хльіва, та йіх поуйажеш!
Len raz zazrie v kúte jedného chudého, prašivého koňa, ktorý ledvaže na nohách stál. „Tohto chcem, stará matka.“ „Ach, načože by ti ten bol, prídeš dakde do blata, tam sa i s tebou zvalí a nevstane ti viac.“	Ша дайце мі тото подле гаче, цо ше вам там вальа на гнойу; і так з нього уж нье маце хасну, так вам скапе, здохнье вам там на гнойу. (...) Начь бі ці було, шак аны ходзіц нье може.
Tu zavolá Jankov tátoš tamtomu: „Nenaháňaj brat brata, radšej zhoď draka dolu!“	Крічі на ньго Трайсіх: Дурфелета, браціку мой льубі, прічекай ме! Прічекам це, алье нье так, йак цо ті думаш, бо йа два душі ньешем, а ті

Hned' bol drak dolu a na kolomáz sa rozlial.	льем йедного дьабла! Прічекай ме, браціку, бо зо мње гуркі віпушчі, так ме штука, з двох бок з острогами, аж зо мње креу шіка. Прічекам це: зруц го зо себе. (...) Вільетнул з ным Трайсіх аж гу хмаром. Преруцел ше прејк главі: Дьабол спаднул.
--	---

Príloha 552/7a

UKRRR1	UKRRR2
- Ідь, каже, сыну мй милый, Иване, ідь, Богъ зъ тобою! буде тобі въ степу можъ случиця и зъ якімъ дицаромъ бытъся - впередь не бийся, а посритайся, якъ звуть; бо може наткнеся на брата. Ты будешь Сухобродзенко Иванъ, а той Сухобродзенко Василь.	Старший називався Иван Сухообразонка, а молодший Василь Сухообразонка. (...) - З ким зустрінешся у дорозі, то ніколи не рубай перший, а старайся дізнатися, чи то ворог, чи то друг.
Вінъ коло нѣго походивъ, походивъ, и самъ у тому наметі лігъ спать - дванадцятєро сутокъ спавъ. тринацятъя кінеця.	Повечеряв, написав, що тут спить козак-богатир, і до десятої години ніхто не має права його збудити, - лягає спати.
- Коли, думає, вінъ на мене, сонного не напавъ, то и я ёго не буду зачипать. Нехай проспичя, и я ёго распитаюсь - шо воно єсть таке.	«Як він мене сонного не зарубав, то це не ворог». Прочитав напис - ще йому спати чотири години.
Дивиця, шо та баба утікає, вінъ погнався за нею; а вона въ нору хтіла; тилькі вінъ догнавъ її надъ корою, якъ махнувъ мечемъ такъ и одрубавъ їй половину ж..ы.	А баба-Яга не бачить, що з другого боку підходить Василь. Як оглянулася, а він вже замахнувся шаблею. Вона з дуба і - в печеру. Василь встиг лише відрубати їй ногу.
- Не звоюєшь ты її, говорить вона; якъ меі возьмєшь за себе, такъ я тобі помочи дамъ, и ты тоді її звоюєшь.	- Василю, - каже вона, - я - Стася Прекрасна. Дай слово, що візьмєш мене за жінку, то я скажу, чоґо ти прийшов сюди.
- Ні, бабо, не того я сюди забравъ, шобъ мириця! - Ну, ходімъ на тичокъ, давай биця.	- Я не прийшов з тобою миритися, а битися!
- Укравъ Білий-Палянинъ за жону собі.	- Ні, брате, у неї є ще молодша сестра, котра тепер у Білого Полонина.
- Шо, старуѣа, чи не чула де Білого-Палянина? Самъ біли, поле біле, хорти біли, усе біле. - Не чула, говоріть. Ідь до моєї сестры середульшої, може та тобі каже. Нічоґо тобі, голубчику, и попоісты дати; хиба на головку капусту; може де попаришь та зьіси.	- Чи не скажене мені, де живе Білий Полонин? - Ой, не чула-м про нього, сину. Йди до моєї старшої сестри, може, вона тобі скаже. Але візьми миску пшона, бо туди далека дорога, зґолоднієш.
- Ні, каже, не чула; ідь до моєї старшої сестры: може вона знає. Нічоґо тобі, голубчику дати на дорогу, на возми крупиць пшонянихъ трошки, може де кашу зваришь.	- Ой, не знаю, сину. Йди до моєї саршої сестри, може, вона знає. Але візьми крижавку капусти з собою, бо туди неблизько.
Іднимъ-ідне поросятко маю; возьми хиба вже й те; (...) высипавъ імъ пшоно...	Дає баба Василеві на дорогу порося...
- Якъ, каже вона, хозяйінь, не чула, коли въ ёго дворі мені ёго-жъ хорти	- Його пси мені ногу пообґризали.

ногу перекусили.	
- Ну, кричить, скорій до Прикрасної Настасї на чай поспівай!	- Поспішай, коню, бо їдемо до Іванни Прекрасної на чай.
Побігъ зайчичокъ до гончара и укравъ двої гарнятокъ...	Побіг лис до гончара: - Слухай, чоловіче, зроби два маленькі збаночки, аби качка могла їх взяти під крила.
И тыи собі одъ криниці, да за зайчикомъ; а качечка зъ дерева порнула у криницю, набрала цілющої и живущої води и полетіла.	Всі побігли за зайцем, а качка з неба бухнула в одну криницю, в другу.
Пошла вона, а її дочка ёму й каже: - Иди, каже, не вечеряй, а піди послухай, шо вона імъ буде казать, якъ буде бабить.	А в неї була вродлива дівчина. (...) - Тоді йди слухай, шо бвбв коням говорить. Як вийдеш звідси, то й про мене не забудь.
А дівчина зновъ каже: - Иди, дивись, шо вона буде робыти імъ.	Дає йому вечеряти, а дівчина радить йти слухати, шо стара кобилам каже.
- Ну, глядіть же, щобъ завтра вы повтікали въ море. Тамъ васъ уже ніхто не знайде.	- Завтра щоб ви сховалися у море на саме дно!
- Шобъ мені за разъ було по лошачку, суки вы прокляты; не вміли ховаця! (...) Вона взяла и зъ двохъ хорошихъ выняла печинку и легушку и вложила въ поганійшого. А дівчина ёму й каже: - Якъ буде вона тобі давать хорошаго лошачка, не бери, бо ты жъ бачивъ, шо вони пусты; вже кажи, шо за три дні службы не варто брати хорошаго логачка. И гнудечки хорошої не бери, а проси изъ личка.	- Через вас Василь Сухообразонка може вбити мого сина Білого Полонина. Вродить мені троє лошат. Вродили кобили по лошатку, баба-Яга вибрала з двох серця і вложила третьому. Ці, шо без сердець, такі коні, як змії, а той, шо має троє, - вже чисто здихас. (...) А дівчина каже: - Бери того, шо з трьома серцями. Вона не схоче давати, а ти таки настоюй на своєму.
Сухобродзенко взявъ ёго коня й слугу Гната-Булата до себе и поїхавъ.	Сіла Іванна Прекрасна на коня, а в неї був ще слуга Андрій. Підбіг до Василя й просить: - Врятуй і мене.
AT516	AT516

Príloha 552/7b (rozdiely)

UKRRR1	UKRRR2
... я поїду собі лицарства доставать.	- Благословіть мене, тату, і я поїду на Запоріжжя.
Не великеє время пробувъ - пробувъ сімь літь...	Так Іван Сухообразонка бився три роки, але здобути перемогу не міг.
Пустивъ коня до коня - конь зъ конемъ не бьєця; пустивъ хорта до хорта - хортъ з хортомъ не кусаєця; пустивъ сокола до сокола - соколь сокола не кусає. Входить туды, дивиця сидить дівиця-красавиця й хусты гаптує...	Присилив Василь свого коня до ясел і йде до хати. (...) На ганку зустрічає його гидка, негарна дівчина.
- Не бачила, каже; ідь до мого настаршого сына. Якъ вінъ тобі не скаже, то вже ніхто не скаже.	- Я не знаю, але, може, моя звірина знає. Вечеряй і лягай спочивати.
- Я хочу взяти собі у нёго прикрасную Настасію собі за жону. (...) -	- Я - Іванна Прекрасна. (...) - Недалеко втечемо.

Боже, каже, ёму поможи, я давно сама того хочу.	
- Нічого, мій коню, каже. Ще мы прыдемо, выоремо, насіемо жита, жито вырасте, нажнемо, намолотимо, наваримо пива, напьемось и поїдемо доганяць, тоді й доженемо.	- Бий не бий, Білий Полонине, а вже твою дівчину забрав Василь Сухообразонка. (...) - Треба випити три бочки пива, три вина, піч хліба з'їсти, і ми його доженемо.
- Прикрасная Настасія, за ти коні, каже, збувають своїх голівъ. Є, каже, Чуй-лісь; у тимъ лісі єсть три бабы, и у теі бабы єсть три кобыли. Хто тихъ три кобыли попасе три дні, той заробить лошака; а хто не устереже и упустыть, той збудеця своєї голы.	З'явився й лис: (...) Радить лис: - Не визволиш тепер. Краще йди в тридесяте царство до баби-Яги костяної ноги і наймися, щоб вона дала тобі за службу коня. Лише на її коні втецеш від Білого Полонина.
- Ну, гляди-жъ, паси добре. Візьми лучокъ - убьєшь тетервачокъ; візьми лечечокъ, - убьєшь зайчечокъ, и якъ вечеріть стане, то шобъ ты и кобылки пригнавь, и тетерю принись, и зайця.	На ранок дає козагові коржик, спечений на сонному порошку, і він з кобилами їде на пасовище. (...) А баба-Яга взяла залізний прут, б'є кобил...
- Ні, каже, бабуню, я того не хочу, дайте тені цёго поганенького и дайте мені личану гнuzдечку, шобъ мені гріха не було: шо за три дні службы такого понабіравъ.	- Бабусю, за три дні ніхто доброго коня не заслужить, і я беру собі найпоганішого. Яка служба, така плата. Баба ніяк не хоче віддавати того лошака.
- Пане мій любый, позволь мені отлучиця на цю ничъ, нехай я матіръ possu.	Спочатку попаси мене.
... якъ тебе нести; чи выше лісу стоячого, чи ниже облака ходячого? - Ні, каже, неси мене по суходоллю.	Як тебе везти - вітром чи землею? - Як знаєш.
Піднявъ той Білого-Полянина підъ облаки, струснувъ, упавъ той на землю и геть розбився, и полізли зъ нёго гади, змії, ящирки и свьяка нечисть.	Але кінъ знісся в повітря аж під небеса, перевернувся, і з Білого Полонина, як впав на землю, зробилася купа смоли.